

દૈનિક મુંબઈ સમાચાર

સૌરાષ્ટ્ર આવૃત્તિ

R.N.I. No. GUJ GUJ/2013/59486 *

મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૮૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૩ ■ Volume 67 ■ Issue 299 ■ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧
■ માર્ગશીર્ષ વદ - ૩ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ 17 December 2024, Tuesday ■ REGD.No. MCS/058/2018-20

મંગળવાર, ૧૭ ડિસેમ્બર ૨૦૨૪, કિંમત ₹ ૧૦.૦૦

તરોતાજા પૂર્તિ

LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

2024 માં પોતાના રસોડા સાથે 21 ટુરો નું સફળતાપૂર્વક સંચાલન કરનાર એક માત્ર પાયોનીયર..
ફોરમ શાહ ફરી એક વાર પ્રસ્તુત કરે છે.. 2025 અમેરિકા

THE GRAND AMERICA 2025

● SUMMIT ONE VANDERBILT NEW YORK
#IntroducedbyForam

● STAY AT SKI RESORT MAMMOTH LAKES
#IntroducedbyForam

● LAS VEGAS HELICOPTER RIDE BY NIGHT
#OnlywithForam

● 2 INTERNAL FLIGHTS INCLUDED
#OnlywithForam

● VISIT CALIFORNIA CAPITAL SACRAMENTO
#OnlywithForam

● VISIT LURRAY CAVERNS WASHINGTON DC
#OnlywithForam

● STAY IN NEW YORK TIMES SQUARE
#OnlywithForam

10% OFF

FORAM WORLDWIDE

#ChaloForamKeSang

EXPERIENCE THE USA

LIKE NEVER BEFORE

WORLD-CLASS VIEWS
MAHARAJ-APPROVED FOOD

● LAS VEGAS STRATOSPHERE TOWER DAY VIEW
#OnlywithForam

● GRAND CANYON TOUR BY ROAD WITH SKY WALK
#OnlywithForam

● VISIT CALIFORNIA CAPITAL SACRAMENTO
#OnlywithForam

● INTRODUCING LAS VEGAS SPHERE SHOW
#IntroducedbyForam

● STAY AT I-DRIVE LOCATION IN ORLANDO
#OnlywithForam

● 45 MINS JET BOAT RIDE ON NIAGARA RIVER
#IntroducedbyForam

● VISIT BAPS AKSHARDHAM NEW JERSEY
#OnlywithForam

● DRIVE THROUGH DEATH VALLEY
#OnlywithForam

● VISIT TO BEAUTIFUL 17 MILE DRIVE
#OnlywithForam

● STAY AT BEAUTIFUL DESTINATION LAKE TAHOE
#OnlywithForam

TOUR OPTIONS

- ◀ Grand USA 21N | 22D
- ◀ Only West Coast 10N | 11D
- ◀ West Coast with Orlando 14N | 15D
- ◀ East Coast with Orlando 11N | 12D
- ◀ Only East Coast 07N | 08D

FORAM | +91 9324366095

VIRAL | +91 7021647219

JAY | +91 9167008678

DINESH | +91 8591728602

Head Office : ML Space, 3rd Floor, Vile Parle West. Opp. Jain Mandir. Mumbai.
Follow Us on OTHER OFFICES GHATKOPAR | AHMEDABAD | SURAT PUNE | USA | UAE

જ્યોર્જિયાના તિબ્લિસીમાં ૧૨ ભારતીયનાં શંકાસ્પદ મોત

ઓસ્ટ્રેલિયાના ૪૪૫૨૨૫ પછી ભારત મુશ્કેલીમાં: ૫૧ રનમાં ચાર વિકેટ ગુમાવી

વાયવ્ય દિલ્હીમાં ચૂંટણી પૂર્વે ૪૦૦ ગુનેગારોની ઘરપકડ

નવી દિલ્હી: દિલ્હી પોલીસે વાયવ્ય જિલ્લામાં પહેલી ડિસેમ્બરથી ૧૫ ડિસેમ્બર સુધી કરેલા 'ઓપરેશન કેકાડાઉન'માં ૮૧ રીઠા ગુનેગારો સહિત ૪૨૨ થયેલા ૪૧૫ ગુનેગારોની ઘરપકડ કરી હતી. આ ઓપરેશનમાં ૧,૫૦૦ પોલીસોએ ભાગ લીધો હતો અને આનો હેતુ ગુનાહિત પ્રવૃત્તિ ડામવાનો અને આગામી વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં લોકોની સુરક્ષાની તકેદારીનો છે. પોલીસના ૩૫૫૮ કમિશનર (વાયવ્ય) અધિકૃત ધનિયાએ માહિતી આપી હતી કે ૮૧ રીઠા ગુનેગારોમાં પેરોલ પર છૂટ્યા બાદ નાસી ગયેલા દોષીઓનો સમાવેશ થાય છે. (એજન્સી)

તિબ્લિસી: જ્યોર્જિયાના ગુદૌરીના માઉન્ટન રિસોર્ટમાં બાર ભારતીય નાગરિકો મૃત હાલતમાં મળી આવ્યા હતા એવી માહિતી ભારતીય મીશને આપી છે. જ્યોર્જિયાના ગૃહ મંત્રાલયે એક નિવેદનમાં કહ્યું હતું કે શરૂઆતના નિરીક્ષણમાં મૃતદેહ પર કોઈ ઈજા કે હિંસાની નિશાની જોવા મળી નથી. સ્થાનિક માધ્યમોએ પોલીસને ટાંકીને અહેવાલ આપ્યો હતો કે બધા જ ભારતીયો ઝેરી કાર્બન મોનોક્સાઇડને લીધે મરણપામ્યા હોવાનું મનાય છે. ભારતના તિબ્લિસીના મીશને કહ્યું હતું કે બારે બાર ભોગ બનેલાઓ ભારતીય નાગરિકો છે, જ્યારે જ્યોર્જિયાના ગૃહ મંત્રાલયે કહ્યું છે કે ૧૧ વિદેશી છે અને તેમના દેશનો એક નાગરિક છે. આ ભારતીયો રીસોર્ટની ભારતીય રેસ્ટોરાંના કર્મચારીઓ હતા અને તેમના મૃતદેહ બીજા માળના બેડરૂમમાંથી મળ્યા હતા. ભારતના મીશને કહ્યું હતું કે મીશનેને હાલમાં જ ગુદૌરીમાં ૧૨ ભારતીય નાગરિકોના મરણની ખબર પડી છે. તેમના કુટુંબોને માટે દિલસોજી. મીશન સ્થાનિક સત્તાવાળાઓ સાથે સંપર્કમાં છે જેથી મૃતકોની માહિતી મળી શકે. શક્ય બધી સહાય કરાશે. પોલીસે તપાસ શરૂ કરી છે. પ્રાથમિક (જુઓ પાનું ૨) >>

સંભલમાં ૪૬ વર્ષ પછી ખોલવામાં આવેલા મંદિરના કૂવામાંથી બે મૂર્તિ મળી આવી

સંભલ (ઉત્તર પ્રદેશ): સંભલમાં ૪૬ વર્ષ સુધી બંધ રહેલા ભસ્મશંકર મંદિરને ગયા અઠવાડિયે ખોલવામાં આવ્યું તો તેના કૂવામાંથી બે ક્ષતિગ્રસ્ત મૂર્તિઓ મળી આવી હતી. સત્તાવાળાઓએ કહ્યું હતું કે અતિક્રમણ વિરુદ્ધની ઝુંબેશ દરમિયાન અમને એક બંધ સ્ટ્રક્ચર મળ્યું હતું. આ ૧૭ ડિસેમ્બરે શ્રી કાર્તિક મહાદેવ મંદિર (ભસ્મશંકર મંદિર) ખોલવામાં આવ્યું હતું. મંદિરમાં ભગવાન હનુમાનની મૂર્તિ અને શિવલિંગ મળી આવ્યું હતું. આ મંદિર ૧૯૭૮થી બંધ હતું. મંદિરના નજીક (જુઓ પાનું ૨) >>

જયપુરમાં કોચિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટમાં શ્વાસ રૂંધાતા ૧૦ વિદ્યાર્થી બેભાન: ગેસ લીકેજની શક્યતા

જયપુર: રાજસ્થાનના જયપુરમાં મહેશ નગર વિસ્તારમાં આવેલી કોચિંગ ઈન્સ્ટિટ્યૂટમાં અભ્યાસ કરતા ૧૦ વિદ્યાર્થીઓ રવિવારે સાંજે અચાનક બેહોશ થઈ ગયા હતા. આ તમામને નજીકની હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા. હાલ તમામ વિદ્યાર્થીઓની હાલત સારી છે. પોલીસે અધિકારીઓના જણાવ્યા અનુસાર, સંભવત સંસ્થાની ઉપરની છત પરના રસોડામાં ગટરના ગેસ અથવા ધુમાડાને કારણે આવું થયું હતું. જ્યારે ઘટનાસ્થળે હાજર પોલીસ અધિકારીઓએ જણાવ્યું કે, ગટરમાંથી આવતી દુર્ગંધ અને બિલ્ડિંગની છત પરના રસોડામાંથી આવતા ધુમાડાને કારણે ધુમાડો (જુઓ પાનું ૨) >>

ગેબામાં વરસાદને લીધે આઠ વાર રમત રોકવી પડી: રેકોર્ડ બની ગયો!

બ્રિસબેન: અહીં ગેબાના ગ્રાઉન્ડ પર બોર્ડર-ગાવસકર ટ્રોફીમાં ત્રીજી ટેસ્ટમાં મેઘરાજા ખૂબ નડ્યા છે. વરસાદને કારણે ટૂંકા સમયમાં આઠ વખત રમત અટકાવી પડી હતી અને એ એક પ્રકારનો વિક્રમ છે. સોમવારના ત્રીજા દિવસે પહેલા દાવમાં ઓસ્ટ્રેલિયા પ્રથમ દાવમાં ૪૪૫૨૨૫ રનના સ્કોર પર ઓલઆઉટ થઈ ગયું ત્યાર પછી ભારતે ૧૭ ઓવરની રમતમાં ફક્ત ૫૧ રનમાં ચાર વિકેટ ગુમાવી (જુઓ પાનું ૨) >>

વડા પ્રધાન મોદી, રાષ્ટ્રપતિ મુર્મૂએ આપી ઝાકિર હુસૈનને શ્રદ્ધાંજલિ

નવી દિલ્હી: વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી અને રાષ્ટ્રપતિ ડૌપદી મુર્મૂએ પીઠ તબલાવાદક ઉસ્તાદ ઝાકિર હુસૈનને તેમના નિધન પર શ્રદ્ધાંજલિ પાઠવી છે. ઝાકિર હુસૈનનું ૭૩ વર્ષની વયે સાન ફ્રાન્સિસ્કો, કેલિફોર્નિયામાં અવસાન થયું છે. પીએમ મોદીએ તેમને શ્રદ્ધાંજલિ આપતા સોશિયલ મીડિયા પર લખ્યું હતું કે, 'મહાન તબલાવાદક ઉસ્તાદ ઝાકિર હુસૈનજીના

નિધનથી ખૂબ જ દુઃખી છું. તેમને ભારતીય શાસ્ત્રીય સંગીતના એક સાચી પ્રતિભા, ક્રાંતિકારી તરીકે યાદ કરવામાં આવશે. તેઓ તબલાને વૈશ્વિક મંચ પર લાવ્યા અને લાખો લોકોને તેમના અજોડ તાલથી મंत्रમુગ્ધ કરી દીધા. તેમના કૌશલ્ય દ્વારા, તેમણે સાંસ્કૃતિક એકતાનું પ્રતીક બનીને વૈશ્વિક સંગીત સાથે ભારતીય શાસ્ત્રીય પરંપરાઓને એકીકૃત રીતે (જુઓ પાનું ૨) >>

હ્યુસ્ટનની કલબના ગોળીબારમાં બેનાં મોત, ચાર ઘાયલ

હ્યુસ્ટન: હ્યુસ્ટનમાં એક કામચલાઉ ઊભી કરાયેલી કલબમાં થયેલા ગોળીબારમાં બે જણ માર્યા ગયા હતા અને ચાર ઘાયલ થયા હતા. પોલીસે જણાવ્યું હતું કે કેટલાક સાક્ષીઓએ ડિટેક્ટીવ્સને કહ્યું હતું કે તેઓએ હુલ્લાવાળા સ્વેટશર્ટ અને તેના ચહેરાને ઢાંકેલા કાળા માસ્ક સહિત તમામ ડ્રેસ કાળો પહેરેલા એક માણસને સ્થળ પર લોકોની ભીડ પર પિસ્તોલથી ગોળી ચલાવતા જોયો હતો. પોલીસે જણાવ્યું કે ૧૬ વર્ષીય કિશોરનું ઘટનાસ્થળે અને ૧૪ વર્ષીય કિશોરનું હોસ્પિટલમાં મૃત્યુ થયું હતું. તેમની ઓળખની તપાસ બાકી છે. આસિસ્ટન્ટ ચીફ લુઈસ મેનેન્ડેઝ-સિએરાએ એક ન્યૂઝ કોન્ફરન્સમાં જણાવ્યું હતું કે શનિવારની મોડી રાત્રે ગોળીબારના (જુઓ પાનું ૨) >>

ભારત અને શ્રીલંકાનો સંરક્ષણ, ઊર્જા અને વેપાર સંબંધો વધારવાનો નિર્ણય

નવી દિલ્હી: ભારત અને શ્રીલંકાએ સોમવારે તેમની ભાગીદારીને વિસ્તૃત કરવા માટે ભવિષ્યવાદી અભિગમ અપનાવ્યો છે. બંને દેશોએ ટૂંક સમયમાં સંરક્ષણ સહયોગ કરારને પૂર્ણ કરવાનો સંકલ્પ લીધો છે. તેમજ પાવર ગ્રીડ કનેક્ટિવિટી અને મલ્ટી-પ્રોડક્ટ પેટ્રોલિયમ પાઇપલાઇનની સ્થાપના કરીને ઊર્જા સંબંધોને વધારવાનો નિર્ણય કર્યો છે. આ નિર્ણયો વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી અને શ્રીલંકાના રાષ્ટ્રપતિ અનુરા કુમારા દિસાનાયકા વચ્ચે વ્યાપક વાટાઘાટો દરમિયાન લેવામાં આવ્યા હતા. વડા પ્રધાન મોદીએ જણાવ્યું કે બંને પક્ષોએ ભારત-શ્રીલંકા આર્થિક ભાગીદારી માટે રોકાણ આધારિત વિકાસ અને કનેક્ટિવિટી પર ભાર મૂકવાનો નિર્ણય કર્યો હતો. તેમજ ભૌતિક, ડિજિટલ અને ઊર્જા જોડાણ સહયોગના મુખ્ય સ્તંભો બની રહેશે. મોદીએ જણાવ્યું કે પાવર ગ્રીડ કનેક્ટિવિટી (જુઓ પાનું ૨) >>

વિજય દિવસ: વર્ષ ૧૯૭૭માં બાંગ્લાદેશની આઝાદીના યુદ્ધમાં ભારતને મળેલા વિજયને યાદમાં ઉજવાતા 'વિજય દિવસ'ને પ્રસંગે કેન્દ્રના સંરક્ષણ ખાતાના પ્રધાન રાજનાથ સિંહે સોમવારે દિલ્હીમાં રાષ્ટ્રીય યુદ્ધ સ્મારક ખાતે શ્રદ્ધાંજલિ આપી હતી તે સમયે ચીફ ઓફ ડિફેન્સ સ્ટાફ (સીડીએસ) જનરલ અનિલ ચૌહાણ, ચીફ ઓફ આર્મી સ્ટાફ જનરલ મનોજ પાંડે, નૌકાદળના ચીફ એડમિરલ દિનેશ કે. ત્રિપાઠી અને ઈન્ચિન એર ફોર્સ (આઈએએફ)ના વડા એર ચીફ માર્શલ એ. પી. સિંહે પણ હાજર રહ્યા હતા. (એજન્સી)

'એક રાષ્ટ્ર, એક ચૂંટણી' બિલ આજે લોકસભામાં રજૂ થવાની શક્યતા, સંયુક્ત સમિતિને મોકલાશે

નવી દિલ્હી: લોકસભા અને વિધાનસભાની ચૂંટણીઓ એકસાથે યોજવા માટેનું બંધારણ સંશોધન બિલ આજે સંસદમાં રજૂ કરવામાં આવે તેવી શક્યતા છે. જેને બંને ગૃહોની સંયુક્ત સમિતિને મોકલવામાં આવશે. એક ટોચના સરકારી અધિકારીના જણાવ્યા અનુસાર બંધારણ (એકસો ઓગણત્રીસમાં સુધારો) બિલ, ૨૦૨૪ કે જે 'એક રાષ્ટ્ર, એક ચૂંટણી' બિલ તરીકે જાણીતું છે, તેને કેન્દ્રીય કાયદા પ્રધાન અરુણ રામ મેઘવાલા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે તેવી શક્યતા છે. બિલને રજૂ કર્યા બાદ મેઘવાલા લોકસભાના અધ્યક્ષ ઓમ બિરલાને બિલને વિગતવાર ચર્ચા માટે સંસદની સંયુક્ત સમિતિને મોકલવાની વિનંતી કરશે. સંયુક્ત સમિતિની રચના વિવિધ પક્ષોના સાંસદોની સંખ્યાના આધારે પ્રમાણસર કરવામાં આવશે.

પદાધિકારીએ કહ્યું કે સૌથી મોટી પાર્ટી હોવાના કારણે ભાજપને સમિતિની અધ્યક્ષતા મળશે. ઉપરાંત ઘણા સભ્યો પણ હશે. પદાધિકારીએ જણાવ્યું કે કેન્દ્રીય ગૃહ પ્રધાન અમિત શાહ કે જે ભૂતપૂર્વ રાષ્ટ્રપતિ રામનાથ કોવિંદના નેતૃત્વ હેઠળની ઉચ્ચ-સ્તરીય સમિતિના સભ્ય હતા જેણે તબક્કાવાર રીતે લોકસભા, રાજ્ય વિધાનસભા અને

સ્થાનિક સંસ્થાઓની ચૂંટણીઓ એક સાથે યોજાવવાની ભલામણ કરી હતી. તેઓ જ્યારે બિલ રજૂ કરવામાં આવે ત્યારે નીચલા ગૃહમાં હાજર રહી શકે છે. કેન્દ્રીય મંત્રીમંડળે ગયા અઠવાડિયે લોકસભા અને રાજ્ય વિધાનસભાઓની ચૂંટણીઓ એકસાથે યોજવાનો નિર્ણય લીધો હતો, પરંતુ સ્થાનિક સંસ્થાઓની ચૂંટણીઓ હાલ જે રીતે યોજાઈ છે તે રીતે જ યોજવાનું

નક્કી કર્યું હતું. મેઘવાલા નીચલા ગૃહને જણાવી શકે છે કે બિલને સાંસદો અને જનતા સાથે વ્યાપક પરામર્શની જરૂર હોવાથી તેને સંયુક્ત સમિતિને મોકલવામાં આવશે. સ્પીકર એ જ દિવસે પાર્ટીઓ પાસેથી સ્વીકૃતિ પેનલ માટે સભ્યોના નામ માંગશે. ઉલ્લેખનીય છે કે દેશમાં ૧૯૫૧ અને ૧૯૬૭ વચ્ચે એક સાથે ચૂંટણી યોજાઈ હતી.

કોંગ્રેસ 'મહિલા વિરોધી', 'પરિવાર'ને મદદ કરવા બંધારણમાં સુધારો કર્યો: સીતારમણ

નવી દિલ્હી: નાણાં પ્રધાન નિર્મલા સીતારમણે સોમવારે જણાવ્યું હતું કે કોંગ્રેસ પાર્ટીએ "પરિવાર" અને "વંશવાદ" ને મદદ કરવા બંધારણમાં અનેક મોટા સુધારો કર્યા છે. પોતાના ગઠબંધન ભાગીદારોના દબાણ હેઠળ મહિલા અનામત બિલ પસાર ન કરવા બદલ કોંગ્રેસ પાર્ટીને સીતારમણે "મહિલા વિરોધી" પણ ગણાવી હતી. રાજ્યસભામાં 'ભારતના બંધારણમાં ૭૫ વર્ષની ગૌરવપૂર્ણ યાત્રા' પર ચર્ચાની શરૂઆત કરતાં સીતારમણે કહ્યું કે લગભગ ૫૦ વર્ષ

સુધીની અગાઉની કોંગ્રેસ સરકારોની આર્થિક નીતિઓએ ભારતીય અર્થવ્યવસ્થાને મજબૂત બનાવી નથી. કોંગ્રેસે માત્ર પરિવાર, વંશને મદદ કરવા માટે બેશરમીથી બંધારણમાં ઘણી વખત સુધારો કર્યો. ૪૨મા બંધારણીય સુધારા અને શાહ બાનો કેસ સાથે સંબંધિત એક સહિત વિવિધ સુધારાઓને ટાંકીને નાણાપ્રધાને જણાવ્યું હતું કે કોઈ પણ સુધારા ચાર માપદંડોની કસોટીમાં પાસ થયા નથી - આર્થિક લાભ, સામાજિક ઉદ્દેશ્ય, યોગ્ય પ્રક્રિયા અને

બંધારણીય ભાવના. તેમણે જણાવ્યું હતું કે સુધારા લોકશાહીને મજબૂત કરવા માટે નહીં, પરંતુ સત્તામાં રહેલા લોકોની સુરક્ષા અને પરિવારને મજબૂત કરવા માટે કરાયા હતા. તેમણે કહ્યું કે ૫૦ વર્ષ સુધી કોંગ્રેસ સરકારો દ્વારા અનુસરવામાં આવેલી આર્થિક નીતિઓ અર્થતંત્રને મજબૂત કરી શકી નથી. સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓમાં મહિલા અનામત બિલ પસાર કરવાની જરૂર નહોતી જણાઈ.

અંગેનું એક બિલ પસાર કરવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ શાસક કોંગ્રેસે તેને લોકસભામાં ન લીધું, કારણ કે તેના ગઠબંધન ભાગીદારો આ કાયદાની તરફથી ન હતા. તેમણે કહ્યું કે કોંગ્રેસ "મહિલા વિરોધી" છે. તેણે "કુર્સી" (સત્તા) બચાવવા માટે મહિલા અનામત બિલ પાસ કર્યું નહોતું. રાજીવ ગાંધીના લોકસભામાં ૪૨૬ અને રાજ્યસભામાં ૧૫૯ વિધાનસભાઓમાં મહિલા અનામત બિલ પસાર કરવાની જરૂર નહોતી જણાઈ.

ખૂબ જ સ્પષ્ટપણે, તેઓ હંમેશાં મહિલા વિરોધી રહ્યા છે. શાહ બાનો કેસ તેનું સ્પષ્ટ ઉદાહરણ છે. તેમણે કહ્યું કે કોંગ્રેસ પાર્ટીએ છૂટાછૂટા પર મુસ્લિમ મહિલા અધિકાર સંરક્ષણ અધિનિયમ, ૧૯૮૬ પસાર કર્યો, જેણે મુસ્લિમ મહિલાઓ પાસેથી તેમનાં ભરણપોષણના અધિકારને છીનવ્યો. બીજી તરફ, મોદી સરકાર સંસદના નવા બિલિંગમાં યોજાયેલા પ્રથમ સત્રમાં 'નારી શક્તિ વંદન અધિનિયમ' લાવી હતી.

કાશ્મીરમાં શીત લહેરનો પ્રકોપ આંધ્ર પ્રદેશમાં પ્રોપર્ટીના વિવાદમાં ત્રણની કથિત રીતે હત્યા કરાઈ

શ્રીનગર: કાશ્મીરમાં લઘુત્તમ તાપમાન હિમાંકથી અનેક ડિગ્રી નીચે રહેતાં લોકો ભીષણ શીત લહેરના પ્રકોપનો સામનો કરી રહ્યા છે. આ માહિતી અધિકારીઓએ સોમવારે આપી હતી. શ્રીનગર શહેરમાં લઘુત્તમ તાપમાન માઇનસ ૩.૪ ડિગ્રી સેલ્સિયસ નોંધાયું હતું, જે ગત રાત્રિ જેટલું જ હતું. ગુલમર્ગમાં લઘુત્તમ તાપમાન માઇનસ ચાર ડિગ્રી સેલ્સિયસ નોંધાયું હતું, જે ગત રાત્રિ કરતાં થોડું ઓછું હતું. અમરનાથ યાત્રાના બેઝ કમ્પ પહેલગામમાં લઘુત્તમ તાપમાન માઇનસ પાંચ ડિગ્રી સેલ્સિયસ નોંધાયું હતું, જે ગત રાત્રિના માઇનસ ૪.૮ ડિગ્રી કરતાં થોડું ઓછું હતું. પંપોર શહેરના સીમોડે આવેલું એક શાંત ગામ કોનીબલ ખીણનું સૌથી ઠંડું સ્થળ રહ્યું હતું, જ્યાં પારો માઇનસ છ ડિગ્રીથી નીચે ગગણ્યો હતો. કાશ્મીરના પ્રવેશદ્વાર કાઝીગુંડમાં લઘુત્તમ તાપમાન માઇનસ ચાર ડિગ્રી, ઉત્તર કાશ્મીરના કુપવાડામાં માઇનસ ૪.૨ ડિગ્રી અને દક્ષિણ કાશ્મીરના કોંકરનાગમાં માઇનસ ૩.૯ ડિગ્રી સેલ્સિયસ નોંધાયું હતું. હવામાન વિભાગે ૨૬ ડિસેમ્બર સુધી હવામાન મુખ્યત્વે સૂકું રહેવાની તથા ૨૧-૨૨ ડિસેમ્બરની રાત્રે ખીણના ઊંચાણવાળા વિસ્તારોમાં હળવી હિમવર્ષાની આગાહી કરી છે. જોકે આગામી ત્રણ દિવસ સુધી ખીણમાં લઘુત્તમ તાપમાનમાં વધુ ઘટાડો થવાની તથા કેટલાંક સ્થાનો પર શીતલહેરની સંભાવના પણ વ્યક્ત કરી છે.

વેટલાપાલેમ: કાકીનાડા જિલ્લાના વેટલાપાલેમ ગામમાં રવિવારે રાત્રે એક ઘરના બાંધકામ સાથે સંકળાયેલા વિવાદમાં એક જ પરિવારના ત્રણ સભ્યની કથિત રીતે હત્યા કરવામાં આવી હતી. ડી એસ પી વિકાંત પાટીલે સોમવારે જણાવ્યું હતું કે હુમલામાં કે પ્રકાશ રાવ (૫૩), કે ચંદ્ર રાવ (૬૦), અને કે ચેસુ બાબુ (૪૮) કથિત રીતે માર્યા ગયા હતા, જ્યારે ચાર અન્ય જણ ઘાયલ થયા હતા. પાટીલે જણાવ્યું હતું કે, "પીડિતો જ્યાં ઘર બનાવી રહ્યા હતા તે જમીન પર વિવાદ હતો. તેઓ કોર્કિટ સ્લેબ નાખવાના હતા ત્યારે આરોપીઓએ સ્થળ પર તેમના પર હુમલો કર્યો હતો." પાટીલના જણાવ્યા અનુસાર, લગભગ ૧૫ લોકોએ કથિત રીતે હુમલો કર્યો હતો, જેમાં એક વ્યક્તિનું ઘટનાસ્થળે જ મોત થયું હતું અને અન્ય બે ઈજાગ્રસ્ત હોસ્પિટલમાં

મૃત્યુ પામ્યા હતા. પોલીસે હુમલાખોરોની ઓળખ બી ઝકરિયા, બી મોશે, અપ્પના, દોરિયા અને અન્ય તરીકે કરી છે, જેઓ અત્યારે ભાગતા ફરે છે. પાટીલે કહ્યું હતું કે મૃતક અને હુમલાખોરો બંને અલગ-અલગ પરિવારના હતા અને પીડિતોએ ઘર બનાવવા માટે સામૂહિક તળાવ પર અતિક્રમણ કરવાનો આરોપ મૂક્યા પછી વિવાદ શરૂ થયો હતો. વધુમાં, પોલીસે નોંધ્યું હતું કે હુમલાખોરોને કથિત રીતે ગામમાં તેમની મોટપ ગુમાવવાનો ડર હતો કારણ કે પીડિતો એક મોટું મકાન બનાવવાનાં હતા, જે આખરે લોહિયાળ અથડામણમાં પરિણમી હતી. પાટીલે કહ્યું હતું કે પોલીસે ગામમાં સુરક્ષા વધારી દીધી છે અને આરોપીઓને સક્રિયપણે શોધી રહી છે. હત્યાનો કેસ નોંધવામાં આવ્યો છે, અને તપાસ ચાલી રહી છે.

સ્વાગત: શ્રીલંકાના પ્રમુખ અનુરા કુમારા દિસાનાયકેનું દિલ્હીમાં રાષ્ટ્રપતિ ભવન ખાતે સોમવારે સ્વાગત કરવામાં આવ્યા બાદ તેમણે ભારતના રાષ્ટ્રપતિ ડૌપદી મુર્મૂ અને વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી સાથે તસવીર ખેંચાવી હતી. (એજન્સી)

એકસ્ટ્રા અકેર

ભરત ભારદ્વાજ
feedback@bombsamachar.com

ઉસ્તાદ ઝાકિર હુસૈને તબલાંવાદનને વૈશ્વિક બનાવ્યું

વિશ્વપ્રસિદ્ધ તબલાંવાદક અને પદ્મવિભૂષણ ઉસ્તાદ ઝાકિર હુસૈનનું નિધન થયું એ સાથે જ એક યુગ પૂરો થઈ ગયો. ઝાકિર હુસૈનનું ૧૪ ડિસેમ્બરે અવસાન થયું હતું પણ પરિવારે આ વાત જાહેર નહોતી કરી. તેમના ભાઈ રવિવારે રાત્રે અમેરિકા જવા રવાના થયા પછી જાહેરાત કરાઈ. તેઓ ઇંડિયોપેથિક પલ્મોનરી ફાઇબ્રોસિસથી પિડાતા હતા. ઇંડિયોપેથિક પલ્મોનરી ફાઇબ્રોસિસ ફેફસાંને લગતો રોગ છે કે જેમાં ધીરે ધીરે અંગો પણ કામ કરવાનું બંધ કરી દે છે. ઝાકિર હુસૈને ભલે આપણી વચ્ચેથી વિદાય લીધી પણ તેમણે ભારતીય શાસ્ત્રીય સંગીતને વિશ્વવ્યાપી બનાવવામાં આપેલા યોગદાનને જોતાં એ હંમેશાં લોકોના હૃદયમાં જીવંત રહેશે. ભારતીય સંગીતના મશાલચીઓની વાત નિકળશે ત્યારે ત્યારે ઝાકિર હુસૈનને યાદ કરવા જ પડશે.

નવી પેઢી ઝાકિર હુસૈનને તાજ યાની જાહેરખબરમાં યમકતા વાદ તાજ કહેતા તબલાંવાદક તરીકે ઓળખે છે પણ વૈશ્વિક સ્તરે તેમની ઓળખ પૂર્વ અને પશ્ચિમના સંગીતનો સમન્વય કરાવનારા મહાન સંગીતકાર તરીકે હતી. ભારતીય વાદ્ય સંગીતને વૈશ્વિક સ્તરે પહોંચાડનારા પંડિત રવિશંકર, બિસ્મિલ્લાહ ખાન, હરિપ્રસાદ ચૌરસિયા સહિતના મહાન ભારતીયોની યાદીમાં તેમનું નામ લેવાય એટલું મોટું તેમનું યોગદાન છે. મિકી હાઈટ, જોન મેકલોઈડિન જેવા પશ્ચિમના યુરંધર કલાકારો સાથે ફેઝુઝન મ્યુઝિક દ્વારા તેમણે દુનિયાભરના સંગીત રસિયાઓને મંત્રમુગ્ધ કર્યા હતા. ઝાકિર હુસૈનના આલ્બમ પ્લેનેટ ઝમને ૧૯૮૨ માં ગ્રેમી એવોર્ડ મળેલો. આ આલ્બમની લગભગ ૮ લાખ રેકૉર્ડ વેચાઈ હતી. બહુ ઓછા ભારતીય સંગીતકારોને વિદેશીઓએ આ હદે પસંદ કર્યા છે.

ઝાકિર હુસૈને ફિલ્મ સંગીતમાં પણ યોગદાન આપ્યું છે. બાવર્યા, સત્યમ શિવમ સુંદરમ, હીર-રંઝા અને સાઝ જેવી જૂની ફિલ્મોમાં હુસૈન સાહેબના તબલાંનો જાદુ જોઈ શકાય છે. લિટલ બુદ્ધ અને સાઝ જેવી ફિલ્મોમાં ઝાકિર હુસૈને અભિનય પણ કર્યો હતો. મતલબ કે, ઝાકિર હુસૈન ચેમ્બરની દુનિયામાં પણ છવાયેલા હતા પણ રસપ્રદ વાત એ છે કે, આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ફેઝુઝન મ્યુઝિક ફિલ્મ સંગીતમાં જબરદસ્ત સફળતા મળી પછી પણ ઝાકિર હુસૈને તબલાં છોડ્યાં નહોતાં કેમ કે તબલાંને એ પોતાનો ધર્મ માનતા હતા. તબલાંને

પોતાના પરિવારની અમુલ્ય ભેટ માનતા હતા. મહારાષ્ટ્રમાં ઉસ્તાદ અલ્લારાખા અને બાવી બેગમને ત્યાં ૯ માર્ચ ૧૯૫૧ ના રોજ જન્મેલા ઝાકિર હુસૈનનું બાળપણ પિતાના તબલાંના તાલ સાંભળવામાં વીત્યું હતું. પિતાએ ૩ વર્ષની ઉંમરે ઝાકિરને પણ તબલાં આપી દીધાં અને આ સાથ કડી ના છૂટ્યો. બલકે સમય જતો ગયો તેમ તેમ તબલાંનો રંગ વધારે ને વધારે ઘેરો થતો ગયો. તેમના પિતા ઉસ્તાદ અલ્લારાખા તેમના અને પ્રથમ ગુરુ હતા. એ પછી ઉસ્તાદ લતીફ અહેમદ ખાન અને ઉસ્તાદ વિલાયત હુસૈન ખાન પાસેથી તબલાંના પાઠ શીખીને માત્ર ૧૨ વર્ષની ઉંમરે તેમણે પહેલો શો કર્યો. આ સિલસિલો કડી બંધ થયો જ નહીં.

ઝાકિર હુસૈને ભારતમાં એક એકથી યોગદાન ધુરંધરો સાથે સંગત કરીને પોતાની ક્ષમતાનો પરચો આપ્યો હતો. ઝાકિર હુસૈને ખૂબ જ નાની ઉંમરે આંતરરાષ્ટ્રીય કલાકાર તરીકે ખ્યાતિ મેળવી હતી પણ પોતાનાં મૂળને નહોતા ભૂલ્યા. આ કારણે જ સિનિયર ડાગર બ્રધર્સ, ઉસ્તાદ બેઝ ગુલામ અલી ખાન સાહેબથી લઈને બિરજુ મહારાજ અને નીલાદ્રી કુમાર, હરિહરન સુધીની ૪ પેઢીના કલાકારો સાથે તબલાં પર સંગત કરીને ભારત સાથેનો નાતો પણ જાળવી રાખ્યો હતો. આ યોગદાનના કારણે ઝાકિર હુસૈને તેમના પિતા ઉસ્તાદ અલ્લારાખાની જેમ તબલાંનો પરચાઈ બની ગયા હતા.

ઝાકિર હુસૈનના નામે બીજી પણ એક સિદ્ધિ બોલે છે. ઝાકિર હુસૈને પોતાનું બેન્ડ શક્તિ શરૂ કર્યું હતું. ૨૦૨૪ માં આ બેન્ડને ૩ ગ્રેમી એવોર્ડ એનાયત થયા છે. એકસાથે ૩ ગ્રેમી એવોર્ડ જીતનારા ઝાકિર હુસૈન પહેલા અને એકમાત્ર ભારતીય છે. ઝાકિર હુસૈન પહેલા ભારતીય સંગીતકાર હતા જેમને વાઇટ હાઉસ ખાતે ઓલ સ્ટાર ગ્લોબલ કોન્સર્ટ માટે આમંત્રિત કરવામાં આવ્યા હતા.

ઝાકિર હુસૈન જન્મે મુસ્લિમ હતા પણ કર્મ બદલાયી હતા. ઝાકિર હુસૈનના પિતા ઉસ્તાદ અલ્લારાખાં સૌથી પ્રસિદ્ધ તબલાંવાદક હતા. મુસ્લિમોમાં પુત્ર જન્મે પછી તેને ખોળામાં રાખીને પિતા કુરાનની આયત સંભળવાતા હોય છે કે જેથી એ સારો ને સાચો મુસલમાન બને. ઉસ્તાદ અલ્લારાખાંએ નાના ઝાકિર હુસૈને ખોળામાં બેસાડીને કાનમાં કુરાનની આયત સંભળાવી નહોતી પણ તબલાંના તાલ સંભળાવ્યા હતા એવું કહેવાય છે. તેમના પરિવારે કારણ

પૂછ્યું તો તેમણે કહેલું કે, તબલાંના આ તાલ જ મારી આયત છે. અલ્લારાખાંએ ઝાકિર હુસૈનેને કાનમાં આપેલો મંત્ર એ વાતનો પુરાવો હતો કે, જિંદગીમાં ધર્મ જ બધું નથી અને કેટલાક લોકો માટે ધર્મથી પણ ઉપર ઊઠીને બીજું કંઈક હોય છે.

મુંબઈ-પુણે એક્સપ્રેસે પર આવેલા ભાજુ ગામની ઈસવીસન પૂર્વે બીજી સદીમાં બનેલી ગુફાઓમાં તબલાં વગાડતી મહિલાનું ચિત્ર છે. તેના પરથી સ્પષ્ટ છે કે, તબલાંના મૂળ ભારતીય પરંપરામાં છે. તેને કોઈ વ્યક્તિ ધર્મથી પણ ઉપર માને તેનો અર્થ શો? ઝાકિર હુસૈનના કાનમાં પિતાએ ફૂકેલો મંત્ર આજીવન કામ કરતો રહ્યો કેમ કે ઝાકિર હુસૈન પોતે ધર્મથી પર હતા. હમણાં તેમનો એક વીડિયો વાયરલ થયો છે કે જેમાં ઉસ્તાદ તબલાં પર ભગવાન શિવનું ડમરું અને શંખ વગાડે છે. ભારતમાં અત્યારે દરેક વાતને હિંદુ-મુસ્લિમ અંગલથી જ જોવામાં આવે છે. કોઈ પણ બાબતને કોમવાદનાં યક્ષમાં ચડાવીને જોવાની ફેશન ચાલી રહી છે ત્યારે આ વીડિયોને જોવાની જરૂર છે, ઝાકિર હુસૈન જેવા લોકોને યાદ કરવાની જરૂર છે. શરણાઈ વાદક બિસ્મિલ્લાહ પાનાથી માંડીને ઝાકિર હુસૈન સહિતના લોકો હિંદુ-મુસ્લિમ દૃષ્ટિકોણથી પર રહીને ભારતીય તરીકે જીવ્યા અને ભારતને ગૌરવાન્વિત પણ કર્યું. આ યાદીમાં ઘણાં બધાં નામો ઉમેરી શકાય કે જેમણે ભારતીય પરંપરાને જીવંત જ ના રાખી પણ વધારે સમૃદ્ધ બનાવી અને તેનો વૈશ્વિક સ્તરે વ્યાપ વધાર્યો. ભારતીય કલા-સંસ્કૃતિનો મહિમા આખી દુનિયામાં ફેલાવ્યો.

આ મહાન લોકોને પોતે મુસલમાન છે એવું યાદ નહોતું ને આ દેશનાં લોકોએ તેમને એ કંઈ અહેસાસ ના કરાવ્યો કે તમે અમારાથી અલગ છો કેમ કે એ લોકો આપણામાંથી એક હતા, છે અને રહેશે. આ વાત ઝાકિર હુસૈન, બિસ્મિલ્લાહ ખાન, ઉસ્તાદ બેઝ ગુલા અલી ખાં કે મોહમ્મદ રફી જેવા ગણતરીના કલાકારોને લાગુ નથી પડતી પણ તમામ મુસ્લિમોને લાગુ પડે છે. આ જ ભારતીયતા છે ને આ ભારતીયતા કોઈ એક ધર્મથી નથી બનેલી. કમનસીબે આ વાત ભુલાઈ રહી છે. ભારતીયતા પર પણ ધર્મનાં લેબલ લગાવાઈ રહ્યાં છે ત્યારે ઝાકિર હુસૈન સહિતના મહાન લોકોએ ધર્મથી પર રહીને આ દેશને અપાવેલા ગૌરવને પાછું યાદ કરવું જોઈએ. આ વાત કોઈ એક ધર્મનાં લોકોને નહીં પણ બધા ધર્મનાં લોકોને લાગુ પડે છે. ■

આજનું પંચાંગ

પંડિત જિતેન હરિહર મહેસાણાવાળા

- દક્ષિણાયન/સૌર હેમંતઋતુ, મંગળવાર, તા. ૧૭-૧૨-૨૦૨૪, ભ્રમ્હ પ્રારંભ
- ભારતીય દિનાંક ૨૬, માઠે માર્ગશીર્ષ, શકે ૧૯૪૬
- વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧, શા. શકે ૧૯૪૬, માર્ગશીર્ષ વદ - ૨
- જૈન વીર સંવત ૨૫૫૧, માઠે માર્ગશીર્ષ, તિથિ વદ-૨
- પારસી શહેનશાહી રોજ પખો સ્પેન્ડેર્મદ, માઠે પખો અમરદાદ, સને ૧૩૯૪
- પારસી કદમી રોજ પખો સ્પેન્ડેર્મદ, માઠે ૬જી શહેરવર, સને ૧૩૯૪
- પારસી ફસલી રોજ ૧લો હોરમજદ, માઠે ૧૦મો દએ, સને ૧૩૯૩
- મુસ્લિમ રોજ ૧પમો, માઠે ૬જી જમાદીલ આખર, સને ૧૪૪૬
- મીસરી રોજ ૧૬મો, માઠે ૬જી જમાદીલ આખર, સને ૧૪૪૬
- નક્ષત્ર પુનર્વસુ મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૨૪-૪૩ સુધી, પછી પુષ્ય.
- ચંદ્ર મિથુનમાં સાંજે ક. ૧૮-૪૭ સુધી, પછી કર્કમાં.
- ચંદ્ર રાશિ નામાક્ષર: મિથુન (ક, છ, ઘ), કર્ક (ડ, ઇ).
- સૂર્યોદય: મુંબઈ ક. ૦૭ મિ.૦૬ અમદાવાદ ક. ૦૭ મિ. ૧૬, સ્ટા.ટા.,
- સૂર્યાસ્ત: મુંબઈ ક. ૧૮ મિ. ૦૨, અમદાવાદ ક. ૧૭ મિ. ૫૬, સ્ટા. ટા.

- મુંબઈ સમુદ્રમાં ભરતી ઓટ
- ભરતી : બપોરે ક. ૧૨-૫૮, મધ્યરાત્રિ પછી ક. ૦૧-૫૮ (તા. ૧૮)
- ઓટ: સવારે ક. ૦૭-૨૫, રાત્રે ક. ૧૮-૫૯.
- વ્રત પર્વાઈ: વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧, ‘અનલ’ નામ સંવત્સર પ્રારંભ, શાલિવાહન શક સંવત ૧૯૪૬, ‘કોદી’ નામ સંવત્સર, માર્ગશીર્ષ કૃષ્ણ - ક્ષિતિયા. હુદરી (કુર્ગ), ભ્રમ્હ પ્રારંભ ક. ૨૨-૨૫.
- શુભાશુભ દિનજીવિ: શુભ દિવસ.
- મૂહૂર્ત વિશેષ: શ્રી વિષ્ણુ-લક્ષ્મી પૂજા, મંગળ-ગુરુ ગ્રહદેવતાનું પૂજન, અદિતિ પૂજન, પરદેશગમનનું પસ્તાનું, વિદ્યારંભ, પ્રયાણ શુભ, બી વાવડું, લાલ વસો, આભૂષણ, નિત્ય યાતાં દુકાન-વેપાર, પશુ લે-વેચ, સ્થાવર લેવડદેવડ, ખેતીવાડીના કામકાજ, સર્વશાંતિ, શાંતિ પૌષ્ટિક પૂજા, સીમંત સંસ્કાર, વૃક્ષ વાવડ, ઉપવાટિકા બનાવવી, બગીચાના કામકાજ,
- આચમન: ચંદ્ર-નેપ્ચૂન ત્રિકોણ સ્વપનદષ્ટ.
- બગોળ જ્યોતિષ: ચંદ્ર-નેપ્ચૂન ત્રિકોણ (તા. ૧૮). ચંદ્ર પુનર્વસુ યુતિ.
- ગોચરગ્રહો: સૂર્ય-ધનુ, વક્રી શંગળ-કર્ક, માર્ગી બુધ-વૃશ્ચિક, વક્રી ગુરુ-વૃષભ, શુક્ર-મકર, માર્ગી શનિ-કુંભ, રાહુ-મીન, કેતુ-કન્યા,
- વક્રી ધર્ષલ-મુક, માર્ગી નેપ્ચ્યુન-મીન, માર્ગી પલુરો-મકર.

ઝાકિર હુસૈનને ફિલ્મજગતના લોકોની ભાવપૂર્ણ શ્રદ્ધાંજલિ

નવી દિલ્હી: મહાન સંગીતકાર એ. આર. રહેમાન, સરોદવાદક અમજદ અલી ખાન, સારંગીવાદક કમલ સાહની અને ફિલ્મ અભિનેતા અશ્વથકુમાર સહિતના ફિલ્મજગતના વિવિધ ક્ષેત્રના નામી કલાકારોએ તબલાવાદક ઝાકિર હુસૈનને ભાવપૂર્ણ શ્રદ્ધાંજલિ આપી હતી. ફફસાને લગતી બીમારીને કારણે એ ૭૩ વર્ષના હુસૈનનું સાન ફ્રાન્સિસ્કોની હોસ્પિટલમાં મૃત્યુ થયું હોવાનું તેમનાં પરિવારજનોએ કહ્યું હતું. અમજદ અલી ખાને કહ્યું હતું કે ઝાકિર હુસૈનના નિધનને કારણે પહેલી નાઇટને હું શબ્દોમાં વર્ણવી શકું એમ નથી. ઝાકિર હુસૈનના મોતના સમાચાર સાંભળી મારું હૃદય ભાંગી ગયું છે અને હું વિચલિત થઈ ગયો છું. હુસૈન અસાધારણ અને વિશ્વભરના લોકોએ જેમને ખૂબ પ્રેમ આપ્યો હોય તેવા સંગીતકારોમાંનાં એક હતા.

સારંગીવાદક કમલ સાહનીએ હુસૈનના નિધનને મોટી ખોટ લેખાવી હતી. હુસૈન ભારતીય સંગીતને વૈશ્વિક મંચ પર લઈ ગયા હતા એમ જણાવતાં તેમણે કહ્યું હતું કે વૈશ્વિક મંચ પર તેમણે ભારતીય સંગીતનું લાંબા સમય સુધી પ્રતિનિધિત્વ કર્યું હતું. હુસૈને પ્રેરણા સ્વરૂપ હતા અને તેમની વિદાયને કારણે વિશ્વને ન પૂરી શકાય તેવી ખોટ પડી છે એમ જણાવતાં કલાકાર સિંગર વાસિફદીન ડાગરે સમાચાર સંસ્થાને આપેલી મુદ્દાકતમાં કહ્યું હતું કે હુસૈન વિશ્વમાં સૌથી વધુ લોકપ્રિય ભારતીય સંગીતકાર હતા. હુસૈન કોઈ પણ સંગીત ઘરાનાથી પર હતા એમ અમેરિકાસ્થિત ગાયિકા

અનુરાધા પાલાકુર્ચિએ કહ્યું હતું કે તેઓ કોઈ એક ચોક્કસ ઘરાનાના નહોતા. તેઓ તમામ ઘરાનાના પ્રતિનિધિ હતા. અસંખ્ય એવોર્ડ મેળવનાર ઝાકિર હુસૈનના નિધનથી હું ઘેરા શોકની લાગણી અનુભવી રહ્યો છું એમ જણાવતાં બોલીવુડના સુપરસ્ટાર અશ્વકુમારે કહ્યું હતું કે હુસૈન ભારતીય સંગીતનું અલોક્કિક ઘરણું અને ભારતીય સંગીતના વારસાનો ખજાનો હતા. ઝાકિર હુસૈનને તેમણે અસાધારણ વ્યક્તિ અને વિશ્વભરનાં લોકોએ જેમને સૌથી વધુ પ્રેમ આપ્યો હોય તેવા સંગીતકારોમાંનાં એક લેખાવ્યા હતા.

વર્ષ ૧૯૯૩માં આવેલી ‘સાઝ’ ફિલ્મના ગીતકાર અને વરિષ્ઠ લેખક જાવેદ અખતરે કહ્યું હતું કે હુસૈનના મૃત્યુને કારણે વિશ્વનું સંગીત એક મુખ્ય સ્વરથી વંચિત થઈ ગયું છે. મહાન સંગીતકાર, મહાન વ્યક્તિ અને મહાન મિત્ર આપણો સાથ છોડી ગયો છે. આપણે ઘણીવાર સહજ અને બેદરકારીપૂર્ણે આ શબ્દો બોલતાં હોઈએ છીએ, પરંતુ હુસૈન વાસ્તવમાં એક જિનિયસ સંગીતકાર હતા, એમ તેમણે કહ્યું હતું. કમલ હસને ઝાકિર હુસૈન સાથેની ત્રસવીર સૌશિલ્ય મીડિયા પર શેર કરી હતી. ઝાકિર ભાઈએ વહેલી વિદાય લઈ લીધી હોવા છતાં તેઓ કલા સ્વરૂપે વારસામાં જે છોડી ગયા છે તે માટે અમે તેમના આભારી છીએ. ગાયિકા શ્રેયા ઘોસલાે હુસૈનને તબલાને લાગણી, આત્મા અને સુંદરતામાં પરિવર્તિત કરવાનો યશ આપ્યો હતો. હું તેમને પ્રથમવાર મળી હતી ત્યારે તેમનું દયાભુ-

માયાળુ સ્મિત, અસાધારણ વ્યક્તિત્વ અને તેમની અલોક્કિક પ્રતિભાનો અનુભવ થયો હતો. મારા જેવા યુવા કલાકારો માટે તેઓ કામ પ્રોત્સાહક હતા. ‘માસ્ટરો ફેરઅવર’, એમ કરિના કપૂરે કહ્યું હતું.

રવિવારે સાંજથી જ હુસૈનના મૃત્યુના સમાચાર સોશિયલ મીડિયા પર વહેતા થયા હતા, પરંતુ તેને કોઈ સત્તાવાર સમાચાર નહોતું મળ્યું. અભિતાબ બચ્ચન, રણવીર સિંઘ, નિર્મલ કોરે, રીનાશ દેશમુખ અને અનુપમ ખેર સહિત અનેક સેલિબ્રિટી આ અટકળોને શિકાર બની હતી. મહાન ક્રિકેટર સચિન તેન્ડુલકરે કહ્યું હતું કે હુસૈનના સંગીતને કોઈ સરહદો નહોતી અને વિશ્વભરના સંગીતપ્રેમીઓ તેમની ખોટ અનુભવી રહ્યા હતા. પડદો ટૂટી ગયો છે. પરંતુ હુસૈનના સંગીતનો પડવો હૃદયમાં કાયમ પડતો રહેશે. તેમના હાથ લયનો તો તેમનો હસતો ચહેરો અને તેમનું સ્મિત મધુર સંગીતનો સંદેશો આપતા હતા. હુસૈન તેમની આસપાસના લોકોનો કાયમ આદર કરતા હતા અને તેમને હળવાશનો અનુભવ કરાવતા હતા એમ જણાવતાં તેન્ડુલકરે કહ્યું હતું કે અમે તમારા સંગીતનું જાદુ જોવા જતલા ભાગ્યશાળી બન્યા તે બદલ ઈશ્વરનો આભાર. ઈશ્વર તેમના આત્માને શાંતિ આપે, એમ તેન્ડુલકરે કહ્યું હતું. ઉસ્તાદ ઝાકિર હુસૈન જેવો કલાકાર હવે નહીં થાય, એમ મ્યુઝિક કમ્પોઝર વિશાલ દદલાનીએ કહ્યું હતું. હુસૈનના યોગદાન થકી દેશ વધુ સમૃદ્ધ થયો છે એમ ભાજપનાં સાંસદ અને ફિલ્મ અભિનેત્રી કંગના રનોતે કહ્યું હતું. (એજન્સી) ■

વિકાસ, રાષ્ટ્રવાદને બંધારણના માધ્યમથી નિહાળવાં જોઈએ:

ઉપરાષ્ટ્રપતિ

નવી દિલ્હી: વિકાસ, રાષ્ટ્રવાદ, સુરક્ષા, સરકારની જનકલ્યાણ અને હકારાત્મક યોજનાઓને બંધારણના માધ્યમથી જોવા જોઈએ, એમ ઉપરાષ્ટ્રપતિ જગદીષ ધનખડે સોમવારે કહ્યું હતું. સાતના ડિફેન્સ એસ્ટેટ ડેની ઉજવણી નિમિત્તે યોજાયેલા કાર્યક્રમને સંબોધન કરતાં તેમણે કહ્યું હતું કે મંચ પર મેં જ્યારે મધ્ય બેઠક પર સ્થાન ગ્રહણ કર્યું ત્યારે મને રાજ્યસભાના અધ્યક્ષ તરીકેના મારા હોદ્દાની યાદ અપાવવામાં આવી હતી. હું જ્યારે રાજ્યસભાના અધ્યક્ષપદની પુરુશી પર બેઠું છું ત્યારે મારી જમણે શાસક સરકાર અને ડાબે વિપક્ષ હોય છે.

અહીં મંચ પર હું મારી જમણે ડિરેક્ટર જનરલ ઓફ ડિફેન્સ એસ્ટેટ અને ડાબે એક્સ સર્વિસને વેલ્ફેર ડિપાર્ટમેન્ટના સેક્રેટરી છે. અહીં મારી જમણે ડિફેન્સ એસ્ટેટના ડિરેક્ટર જનરલ છે તેમ જ સદનસીબે મારી ડાબે એક્સ સર્વિસને વેલ્ફેર ડિપાર્ટમેન્ટના સેક્રેટરી છે અને તેમની સાથે મને કોઈ સમસ્યા નથી. આ બંને રચનાત્મક વિચારધારાવાળા, આદેશનું પાલન કરનારા, પ્રેરણાદાયક અને હંમેશાં મદદરૂપ થનારા છે, એમ તેમણે કહ્યું હતું. આ સંદેશો સંસદના ઊભલા ગૂહમાં આપીશ જ્યાં અમે બંધારણની ચર્ચા કરવાના છીએ, એમ તેમણે કહ્યું હતું. આપણે આશા અને શક્ત્યાઓથી ભરેલા એક સક્ષમ દેશમાં વસી રહ્યા છીએ. આ દેશ વૈશ્વિક સ્તરે ઊભરી રહ્યો છે અને તેની સફર રોકી શકાય તેવી નથી. (એજન્સી) ■

ભયંકર ચક્રવાતે માયોટ ઢીપને

કાટમાળમાં ફેરવી નાખ્યો

હજારો લોકો માર્યા ગયા હોવાની આશંકા, ફાન્સે મદદ મોકલાવી

કેપટાઉન : સદીમાં આવેલા સૌથી ભયાનક ચક્રવાત ચિડોએ ફાન્સના હિન્દી મહાસાગરમાં આવેલા દ્વીપમાં ભયંકર તારાજી અને તબાહી મચાવી છે. સત્તાવાળાઓને આશંકા છે કે આ વાવાઝોડામાં હજારો લોકો માર્યા ગયા છે. ફાન્સે રાહત અને બચાવ કામગીરી માટે જહાજ અને લશ્કરી વિમાનો મોકલ્યા છે.

ફાન્સે આફ્રિકાના અગ્નિ દિશામાં આવેલા આ ટાપુમાં તબીબોની ટુકડી અને ખાદ્યસામગ્રીનો પુરવઠો મોકલાવ્યો છે. સોમવાર સવાર સુધી સત્તાવાર રીતે તો મરણાંક ૧૪નો જ હતો, પરંતુ ગુહ પ્રધાન બ્લુનો રીટેલીઉના કહેવા મુજબ સાચો મરણાંક જાણવામાં દિવસો અને મહિનાઓ લાગી શકે. લગભગ ૮૦૦ બચાવકારો ત્યાં પહોંચી જશે. વાવાઝોડું શનિવારે ભરચક વસતિવાળા દ્વીપસમૂહમાં ત્રાટક્યું હતું. માથોટના પ્રિકેકટ ફાન્કોઈઝ-ઝેવિયર-બિએવીલેના જણાવ્યા પ્રમાણે મરણાંક સેકંડો કે હજારોનો હોઈ શકે. આ ફાન્સનો સૌથી ગરીબ વિસ્તાર છે. વાવાઝોડાને સ્લેમના અસ્થાયી ઘરોને જમીનદોસ્ત કરી દીધા હતા. ૧૯૩૦ના દાયકા પછીનું સૌથી ભયાનક વાવાઝોડું માયોટમાં ત્રાટક્યું છે અને સત્તાવાળાઓ મરણાંકના આંકડો કહેવામાં સંવર્ષ કરી રહ્યા છે અમુકની ગણતરી પણ નહીં થઈ શકે.

વાવાઝોડાને લીધે આખો વિસ્તાર નામશેષ થઈ ગયો છે. જાહેર માળખા જેવા કે મુખ્ય હવાઈમથક અને હોસ્પિટલને પણ નુકસાન થયું છે. ફક્ત લશ્કરી વિમાનો માયોટે ઊડી શકે છે. વીજળીનો પુરવઠો ખોરવાઈ ગયો છે.

આ ફાન્સનું સૌથી ગરીબ ક્ષેત્ર હોવા છતાં અહીં આફ્રિકાના કોમોરોસ અને સોમાલિયા જેવા ગરીબ દેશોના લોકો હીજરત કરે છે. કેટલા લોકો મરણ પામ્યા એ કહેવું અઘરું છે કારણ કે આ મુસ્લિમ બહુમતીવાળું ક્ષેત્ર છે અને મુસ્લિમોનો રીવાજ પ્રમાણે મરણ બુનો રીટેલીઉના કહેવા મુજબ સાચો મરણાંક જાણવામાં દિવસો અને મહિનાઓ લાગી શકે. લગભગ ૮૦૦ બચાવકારો ત્યાં પહોંચી જશે. વાવાઝોડું શનિવારે ભરચક વસતિવાળા દ્વીપસમૂહમાં ત્રાટક્યું હતું. માથોટના પ્રિકેકટ ફાન્કોઈઝ-ઝેવિયર-બિએવીલેના જણાવ્યા પ્રમાણે મરણાંક સેકંડો કે હજારોનો હોઈ શકે. આ ફાન્સનો સૌથી ગરીબ વિસ્તાર છે. વાવાઝોડાને સ્લેમના અસ્થાયી ઘરોને જમીનદોસ્ત કરી દીધા હતા. ૧૯૩૦ના દાયકા પછીનું સૌથી ભયાનક વાવાઝોડું માયોટમાં ત્રાટક્યું છે અને સત્તાવાળાઓ મરણાંકના આંકડો કહેવામાં સંવર્ષ કરી રહ્યા છે અમુકની ગણતરી પણ નહીં થઈ શકે.

પહેલા પાનાનું ચાલુ

ઑસ્ટ્રેલિયાના ૪૪૫ રન

દીધી હતી. આખા દિવસમાં ફક્ત ૩૩.૧ ઓવર બોલિંગ થઈ શકી હતી.

ધોધમાર વરસાદ પડ્યા પછી મેદાન ભીનું રહેતાં ત્રીજા દિવસની રમત વહેલી બંધ રહી ત્યારે ઓપનર કે. એલ. રાહુલ ૩૩ રને રમી રહ્યો હતો. એ ૩૩ રન તેણે ૬૪ બોલમાં ચાર ફોરની મદદથી બનાવ્યા હતા. તેની સાથે કેપ્ટન રોહિત શર્મા શૂન્ય પર નોટઆઉટ હતા.

મંગળવાર અને બુધવારના બાકીના બે દિવસે પણ વરસાદ પડવાની આગાહી છે.

ઓપનર યશસ્વી જયસ્વાલે ચાર રનમાં, શુભમન ગિલે એક રનમાં અને વિરાટ કોહલીએ ત્રણ રનમાં વિકેટ ગુમાવી દીધી હતી. વરસાદને કારણે લાંબો સમય સુધી રમત અટકી ગયા બાદ ભારતીય સમય મુજબ સવારે ૯:૦૦ વાગ્યા પછી રમત ફરી શરૂ થઈ હતી. જોકે એમાં ભારતે રિપબ પંત (નવ રન)ની વિકેટ ગુમાવી દીધી હતી. તેને કેપ્ટન પેટ કમિન્સ વિકેટકીપર એલેક્સ કેરીના હાથમાં કેચઆઉટ કરાવ્યો હતો.

એ પહેલાં, યશસ્વી અને ગિલ, બંનેની વિકેટ મિચલ સ્ટાર્કે લીધી હતી. યશસ્વી ઈન્નિંગ્સના બીજા જ બોલમાં ફોરવર્ડ શોર્ટ લેગમાં મિચલ માર્શને કેચ આપી બેઠો હતો. થોડીવાર બાદ મિચલ સ્ટાર્કની ઓવરમાં ગિલ ગલીના સ્થાન પર મિચલ માર્શનો શિકાર થયો હતો. તેણે અફલાતૂન ડાઈવિંગ કેચ પકડ્યો હતો.

કોહલીને જોશ હેઝલવૂડે વિકેટકીપર એલેક્સ કેરીના હાથમાં કેચઆઉટ કરાવ્યો હતો. એ આગાઉ, ઓસ્ટ્રેલિયાની ટીમ ૪૪૫ રનના સ્કોર પર આઉટ થઈ હતી. જસપ્રિત બુમરાહે સૌથી વધુ છ વિકેટ તેમ જ મોહમ્મદ સિરાજે બે વિકેટ અને નીતીશ રેડ્ડી તથા આકાશ દીપે એક-એક વિકેટ લીધી હતી. રવીન્દ્ર જો

પોરબંદરમાં જેતપુરનાં ઝેરી પાણીની સમસ્યા મુદ્દે જનઆકોશ: રૈલીમાં હજારો લોકો સ્વયંભૂ જોડાયા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: પોરબંદરના સમુદ્રમાં જેતપુરનાં કેમિકલયુક્ત પાણી વહાવવાના પ્રોજેક્ટને સરકારે લીલીઝંડી આપવાની સાથોસાથ પાઈપલાઈન બિણ્ણવા માટે જમીન સંપાદનની કામગીરી પણ આગળ વધી છે, તેની સામે ‘સેવ પોરબંદર સી કમિટી’ દ્વારા જેતપુરનાં ઝેરી પાણીના કેરબાની સ્મશાનયાત્રા આજે યોજાઈ હતી, જેમાં હજારોની સંખ્યામાં શહેરીજનો સ્વયંભૂ જોડાયા હતા.

દીથી છે ત્યારે તેનો છેલ્લાં સાડા ત્રણ વર્ષથી વિરોધ કરી રહેલી સેવ પોરબંદર સી કમિટી દ્વારા વિશિષ્ટ આયોજનના ભાગરૂપે સ્મશાનયાત્રા યોજાઈ હતી. તેમાં સ્વયંભૂ રીતે હજારો લોકોને ગાંધીભૂમિ ઉપરથી સરકારને સ્પષ્ટ સંદેશો આપી દીધો હતો કે તમારે પ્રોજેક્ટ રદ કરવો જ પડશે. સંસ્થાના સભ્યો લોકોની આંખ ઉઘાડવા માટે જેતપુર જઈને ઝેરી પાણીના કેરબા ભરીને લઈ આવ્યા હતા. આ પાણી જોતાં જ સ્પષ્ટપણે ખ્યાલ આવે છે કે અત્યંત નુકસાનકારક આ પાણી દરિયામાં વહેવડાવવામાં આવશે તો સમુદ્રી જીવસૃષ્ટિને નહીં, પણ જમીનને પણ મોટું નુકસાન થશે.

પોરબંદરવાસીઓએ તંત્રની આંખ ઉઘાડવા જેતપુરનાં ઝેરી પાણીની અંતિમયાત્રા કાઢી હતી. સવારે ૧૧ વાગ્યે નરસંગ ટેકરી ખાતેથી શરૂ થયેલી આ સ્મશાનયાત્રા જૂના ફુવારાથી હેલમેટ સર્કલ થઈ ઉન્નેશ્વર મહાદેવ મંદિર પાસે સ્મશાન ખાતે પૂર્ણ થઈ હતી અને આ સ્મશાનયાત્રામાં સફ્ટર પર કાળા કપડા પહેરી સ્વયંભૂ રીતે હજારો લોકો અંતિમયાત્રામાં જોડાયા હતા.

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: કોરોના કાળ બાદ ગુજરાતમાં હૃદયરોગને લગતી સમસ્યાના કેસમાં ચિંતાજનક વધારો જોવા મળ્યો છે. ઓક્ટોબર-નવેમ્બર એમ બે મહિનામાં હૃદયને લગતી ઇમરજન્સીના ૧૪૭૦૧ કેસ નોંધાયા હતા. આમ આ બે મહિનામાં હૃદયને લગતી ઇમરજન્સીના પ્રતિ કલાકે ૧૦૦ કેસ નોંધાયા છે. ગત વર્ષની સરખામણીએ હૃદયની ઇમરજન્સીના કેસમાં ૧૪૪૪ કેસ જેટલો વધારો થયો છે. ઇમરજન્સી સેવા ૧૦૮ પાસેથી પ્રાપ્ત મહિતી અનુસાર, હૃદયને લઈને સમસ્યામાં ઇમરજન્સીના ઓક્ટોબર ૨૦૨૪માં ૬૬૬૩ કેસ, જ્યારે ઓક્ટોબર ૨૦૨૩માં ૭૭૨૨ કેસ નોંધાયા

હતા. આમ ગત વર્ષના ઓક્ટોબર કરતાં ઇમરજન્સીમાં ૧૪.૧૮ ટકાનો વધારો થયો છે. આ જ રીતે નવેમ્બર ૨૦૨૪માં ૬૮૭૯ અને નવેમ્બર ૨૦૨૩માં ૬૨૫૪ કેસ સામે આવ્યા હતા. ગત વર્ષના નવેમ્બર કરતાં આ વખતે ઇમરજન્સીના કેસમાં ૧૨.૯૪ ટકા જેટલો વધારો થયો છે. આ બે મહિનાના આધારે જોવામાં આવે તો ગુજરાતમાં પ્રતિ દિવસે સરેરાશ ૨૪૧ લોકોને હૃદયની ઇમરજન્સીને કારણે ૧૦૮ સેવાની મદદ લેવી પડી હતી.

ગુજરાતમાં હૃદયની ઇમરજન્સીના જે કેસ નોંધાયા છે તેમાંથી ૩૦ ટકા માત્ર અમદાવાદ જિલ્લામાંથી છે. અમદાવાદમાં વર્ષ ૨૦૨૩ ઓક્ટોબરમાં ૧૮૮૭ કેસ, જ્યારે વર્ષ ૨૦૨૪ ઓક્ટોબરમાં ૨૨૩૫ કેસ નોંધાયા હતા. ગત વર્ષના ઓક્ટોબર કરતાં અમદાવાદમાં હૃદયની ઇમરજન્સીના કેસ ૧૨.૪૮ ટકા વધ્યા છે. નવેમ્બર ૨૦૨૩માં ૧૭૧૮ કેસ સામે નવેમ્બર ૨૦૨૪માં હૃદયની ઇમરજન્સીના ૧૮૨૦૦ કેસ નોંધાયા હતા. બે મહિનામાં અમદાવાદમાં હૃદયની ઇમરજન્સીના ૪૧૫૫ કેસ સામે આવ્યા છે. ગુજરાતમાં આ વર્ષે જાન્યુઆરીથી નવેમ્બર સુધી ૭૭૪૨૭ વ્યક્તિને હૃદયને લગતી ઇમરજન્સીની સારવાર લેવી પડી હતી. જેની સરખામણીએ ગત સમગ્ર વર્ષે ૭૨૫૭૩ કોલ આવ્યા હતા.

અનાજમાં થતી ભેળસેળ રોકવા રાજ્ય સરકારનો મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય પેકેટમાં અનાજનું વિતરણ થશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૭૨.૫૧ લાખ કરતાં વધુ પરિવારોને સરતું અનાજ પૂરું પાડવામાં આવે છે. આ અનાજ વિતરણ વ્યવસ્થા અને ક્વોલિટી મુદ્દે અવાર-નવાર ફરિયાદો થતી રહે છે. રાજ્ય સરકાર અનાજમાં થતી ભેળસેળને અટકાવવા અને સારી ક્વોલિટીનું અનાજ મળી રહે તે માટે મહત્વનો નિર્ણય લેવા જઈ રહી છે. સરકાર હવે છૂટક અનાજ વહેંચવાનું બંધ કરીને પેકેટમાં અનાજ આપવાનું વિચારી રહી છે. ત્યારે અહીં સૌથી મોટો પ્રશ્ન એ છે કે શું પેકેટિંગ અનાજ વિતરણ ભેળસેળ અટકી જશે. શું ડુપ્લિકેટ પેકેટિંગ સંભાવનાઓ નથી? ભેળસેળને અટકાવવા માટે માત્ર પેકેટિંગ અનાજ વેચવાથી અટકાવી શકાય? આ અંગે અન્ન નાગરિક પુરવઠા પ્રધાન કુંવરજી બાવળિયાએ જણાવ્યું હતું કે રાજ્યના ગરીબોને આપવામાં આવતું અનાજ સારી ક્વોલિટીનું મળે. તેમાં કોઈ પણ પ્રકારની ભેળસેળ ન થાય તે માટે અનાજનું પેકેટિંગ કરી વિતરણ કરવા અંગે વિચારણા ચાલી રહી છે. આ બાબતે કેન્દ્ર સરકાર સાથે ચર્ચા કરી મંજૂરી મેળવવામાં

આવશે. આગામી બજેટમાં અનાજના પેકેટિંગ કરવા માટેની રકમની જોગવાઈ કરવામાં આવશે. બીપીએલ અને અંત્યોદય કુટુંબોને મળવાપાત્ર જથ્થા ઉપરાંત વધારાની ૧ કિ.ગ્રા.ખાંડ એટલે કે બીપીએલ કુટુંબોને કાર્ડ દીઠ ૧ કિ.ગ્રા. રૂપિયા ૨૨ પ્રતિ કિ.ગ્રા.ના રાહત દરે તથા અંત્યોદય કુટુંબોને કાર્ડ દીઠ ૧ કિ.ગ્રા. રૂપિયા ૧૫ ના રાહત દરે વિતરણ કરવામાં આવી રહ્યું છે. રાજ્યના ૮ લાખ જેટલાં અંત્યોદય અન્ન યોજનાનાં કુટુંબોને પ્રતિ કાર્ડ ૧૫ કિલો થઈ, ૧૫ કિલો ચોખા અને ૫ કિલો બાજરી મળી કુલ ૩૫ કિલો અનાજનું વિનામૂલ્યે વિતરણ કરવામાં આવે છે. અન્ન, નાગરિક પુરવઠા અને ગ્રાહકોની બાબતોના વિભાગ માટે કુલ ૨૭૧૧ કરોડની જોગવાઈ બજેટમાં કરવામાં આવી હતી. રાજ્યનાં ૭૨ લાખ કુટુંબોને છેલ્લાં ચાર વર્ષમાં ૬૮ લાખ મેટ્રિક ટન અનાજ વિનામૂલ્યે પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું. નેશનલ ફૂડ સિક્યોરિટી એક્ટ-૨૦૧૩ હેઠળ અગ્રતા ધરાવતાં અંદાજે ૭૨ લાખ કુટુંબોને એનએફએસએ હેઠળ આવરી અનાજ પૂરું પાડવા માટે ૬૭૫ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.

ગુજરાત સરકારે ઇમ્પેક્ટ ફીની મુદત પાંચમી વખત વધારી મુદત વધુ છ મહિના લંબાવતો પરિપત્ર જાહેર

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: ગુજરાત સરકારે ઇમ્પેક્ટ ફીને અંગે એક મહત્વનો નિર્ણય લીધો હતો, જેમાં ઇમ્પેક્ટ ફી ભરવાની મુદતમાં વધારો કર્યો હતો. ગુજરાત સરકાર દ્વારા ગેરકાયદે તેમ જ બીયુ વિનાના બાંધકામને તોડીને ઇમ્પેક્ટ ફી ભરીને કાયદેસર કરી શકાય તે માટે બાંધકામો તોડવાને બદલે નિયત ફી વસૂલીને કાયદેસર કરવા માટે ઇમ્પેક્ટ ફી ગેરકાયદેસર બાંધકામો રોકવામાં તંત્ર ઊંચું ઊંચું છે, જોકે આ બાંધકામોમાંથી પૈસા ફી કાયદો અમલી બનાવવામાં આવ્યો હતો. સરકાર દ્વારા ઓક્ટોબર ૧૬ જૂન ૨૦૨૪ના રોજ છ માસ માટે લંબાવવામાં આવી હતી. ચોથી વખત અપાયેલી ૬ મહિનાની મુદત ૧૬મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂર્ણ થઈ રહી હતી. સરકારે નવી તારીખ ૧૭મી ડિસેમ્બરથી મંગળવારથી આગામી છ મહિના સુધી મુદતમાં વધારો કર્યો હતો. સરકારે મુદતમાં આ સતત પાંચમી વખત

વધારો કર્યો હતો. ગુજરાત સરકારના અર્બન ડેવલોપમેન્ટ એન્ડ અર્બન હાઉસિંગ ડિપાર્ટમેન્ટ દ્વારા આ અંગેનો પરિપત્ર પણ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. જેમાં ગુજરાત સરકારે ઇમ્પેક્ટ ફીની મુદતમાં ૬ મહિનાનો વધારો કર્યો હોવાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. રાજ્યનાં વિવિધ શહેરોમાં વધી રહેલા ગેરકાયદેસર બાંધકામો રોકવામાં તંત્ર ઊંચું ઊંચું છે, જોકે આ બાંધકામોમાંથી પૈસા ફી નિયમની અમલવારી શરૂ કરી છે. જેમાં સૌપ્રથમ પોર્ટલ ઉપર ઓનલાઈન અરજી કરવાનો નિયમ અમલમાં મૂક્યો હતો, પરંતુ કોમર્શિયલ બાંધકામોમાં પાર્ટિંગ મુકે ઓનલાઈન અરજી કરતી ૧૬મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂર્ણ થઈ રહી હતી. સરકારે નવી તારીખ ૧૭મી ડિસેમ્બરથી મંગળવારથી આગામી છ મહિના સુધી મુદતમાં વધારો કર્યો હતો. સરકારે મુદતમાં આ સતત પાંચમી વખત

બેફામ ડ્રાઈવિંગ કરતા લોકો સામે આકરી કાર્યવાહી ૭૭૦૯ લોકોનાં લાઈસન્સ સસ્પેન્ડ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: ગુજરાતમાં વધી રહેલા માર્ગ અકસ્માતો અને માર્ગ પર બેફામ ગતિએ તથા ટ્રાફિક નિયમોનો ભંગ કરી ડ્રાઈવિંગ કરતા નબીરાઓ પર લગામ કસવા માટે પોલીસ અને આરટીઓની આકરી ઝુંબેશ રંગ લાવી હતી, આ વર્ષે જ નવેમ્બર મહિનાના અંત સુધીમાં ૧૫૭૫ લોકોનાં લાઈસન્સ સસ્પેન્ડ થયાં છે. જે છેલ્લાં પાંચ વર્ષમાં સૌથી વધુ છે. અમદાવાદમાં તથ્ય પટેલ કાંડ બાદ શહેરના માર્ગો પર જાણે જે રીતે બેફામ ડ્રાઈવિંગ થાય છે તેથી તંત્રને સ્થિતિની ગંભીરતા સમજાઈ ગઈ છે. આ મામલે ગુજરાત હાઈકોર્ટ પણ આકરું વલણ અપનાવ્યું હતું અને જેમાં સતત ટ્રાફિક નિયમોનો ભંગ કરતા હોય તેનાં ડ્રાઈવિંગ લાઈસન્સ સસ્પેન્ડ કરવા માટે તંત્રને જણાવ્યું હતું, ત્યાર પછી નવે-૨૦૨૪ સુધીમાં ૧૫૭૫ લોકોનાં લાઈસન્સ સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યાં હતાં.

૨૦૨૩માં ૫૭૧ લાઈસન્સ જ સસ્પેન્ડ થયાં હતાં. આમ ૨૦૨૪ ના તે સંખ્યા ત્રણ ગણી વધી ગઈ છે. ૨૦૨૨માં ૩૦૯ અને ૨૦૨૧માં ૩૧૯ લાઈસન્સ સસ્પેન્ડ થયાં હતાં. સરકારે ટ્રાફિક નિયમોનો ભંગ કરનાર સામે મોટર વ્હીકલ એક્ટને વધુ આકરી રીતે લાગુ કરવા માટે આદેશ આપ્યા છે. જેમાં સતત ત્રણ વખત ટ્રાફિક નિયમોનો ભંગ કરે તેને ૩૧,૧૦૦૦નો દંડ અને ત્રણ માસ માટે લાઈસન્સ સસ્પેન્ડ કરવામાં આવે છે. રાજ્યભરમાં પોલીસે કુલ ૭૭૦૯ લોકોનાં લાઈસન્સ સસ્પેન્ડ કરવા આદેશ આપ્યા છે. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, જેઓ ટ્રાફિક નિયમોનો સતત ભંગ કરે છે અને તેના ચલાવ બને છે તેનો સતત અભ્યાસ થાય છે અને તેનાથી જેઓ નિયમપાલન કરવામાં માનતા જ નથી તેઓનાં લાઈસન્સ સસ્પેન્ડ કરવા માટે ભલામણ થાય છે અને આરટીઓ તેના આધારે પગલાં લે છે અને જેમાં અત્યંત ઘાતક અકસ્માતમાં સામેલ છે અને તેની બેદરકારી સાબિત થાય તો તેનાં લાઈસન્સ કાયમી રીતે સસ્પેન્ડ કરવા ભલામણ થાય છે.

જામનગર હાપા માર્કેટિંગ યાર્ડ ડુંગળીથી છલકાયું પહેલી વાર ૧૫ હજાર ગૂણીની આવક થતાં પ્રવેશબંધ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: જામનગર હાપા માર્કેટિંગ યાર્ડમાં ૧૫,૦૦૦ હજાર ગૂણી ડુંગળીની આવક શરૂ થતાં યાર્ડ ડુંગળીથી છલકાઈ ગયું છે. વધુ આવકને કારણે નવી આવક પર પ્રતિબંધ લગાવવામાં આવ્યો છે. ૨૨૫થી વધુ વાહનો લઈને ખેડૂતો ડુંગળી વેચવા માટે માર્કેટિંગ યાર્ડ બહાર લાંબી કતારો લગાવીને ઊભા જોવા મળ્યા હતા. જામનગર માર્કેટિંગ યાર્ડમાં જરૂરે, ત્યાર બાદ કપાસ અને તાજેતરમાં જ મગફળી અને અજમાની વિપુલ પ્રમાણમાં આવક જોવા મળી હતી. ૧૬ ડિસેમ્બરના રોજ ડુંગળીના મોટા પ્રમાણમાં ઠગલે ઠગલા જોવા મળ્યા હતા, તેમ જ માર્કેટિંગ યાર્ડ બહાર ૨૫થી વધુ વાહનો અંદાજે ૧૫૦૦૦ જેટલી ડુંગળીની ગૂણીઓ લઈને આવી પહોંચ્યા હતા. માર્કેટિંગ યાર્ડમાં ઇતિહાસમાં પ્રથમ વખત આવી ઘટના બની હતી.

જામનગર માર્કેટિંગ યાર્ડ સેક્ટરીએ જણાવ્યું હતું કે, યાર્ડના ઇતિહાસમાં પ્રથમ વખત ડુંગળીની આટલા મોટા પ્રમાણમાં આવક જોવા મળી છે તેમ જ આવકના કારણે નવી આવક પર પ્રતિબંધ મૂકી દેવામાં આવ્યો છે અને હાલની સ્થિતિ મુજબ કપાસ બાદ સૌથી વધુ આવક આ સિઝનમાં ડુંગળીની જોવા મળી છે, જોકે પૂરતા ભાવ ન મળતાં ખેડૂતો પણ ચિંતિત છે. રાજકોટ માર્કેટિંગ યાર્ડ ખાતે ટેકાના ભાવે જણાણીની ખરીદી ચાલી રહી છે. ત્યારે આજે વહેલી સવારથી જ ખેડૂતો તેમની વિવિધ જણાણી લઈને ઊમટી પડતાં માર્કેટિંગ યાર્ડ બહાર ૯૦૦ કરતાં વધુ વાહનોનો ખડકલો જોવા મળ્યો હતો. આ બહાર ૮ કિલોમીટર લાંબી વાહનોની લાઈનો ચાલી હતી. યાર્ડના ચેરમેન સહિતના અગ્રણીની હાજરીમાં વાહનોને યાર્ડમાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કપાસની ૮,૫૦૦ ભારી, મગફળીની ૧.૦૫ લાખ ગૂણીની આવક નોંધાઈ હતી.

કન્યા કેળવણી નિધિ યોજનામાં આઠ વર્ષમાં ૨૧ હજાર વિદ્યાર્થીનીઓને ૬૨૦ કરોડની સહાય ચૂકવાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: વિકસિત ભારતની પરિકલ્પનાને સાકાર કરવામાં ગુજરાત હરહંમેશા અગ્રેસર રહ્યું છે. મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્ર પટેલના માર્ગદર્શનમાં રાજ્યમાં અનેક વિવિધ શિક્ષણલક્ષી યોજનાઓ અમલમાં છે. મુખ્ય પ્રધાન કન્યા કેળવણી નિધિ યોજના રાજ્ય સરકારના આ જ અભિગમને ચરિતાર્થ કરતી યોજના છે. આ યોજના અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૧૭થી અત્યાર સુધીમાં ૨૧ હજારથી વધુ વિદ્યાર્થીનીઓને તબીબી શ્રેણી કારકિર્દી બનાવવા માટે ૬૨૦ કરોડથી વધુની સહાય ચૂકવાઈ હતી. ગુજરાતની ‘હાઈઈટ કોટ’ મહિલા વોરિયર્સને પ્રોત્સાહિત કરતી મુખ્ય પ્રધાન કન્યા કેળવણી નિધિ યોજના મહાકલ શ્રેણી પોતાની કારકિર્દી બનાવવા ઇચ્છતી દીકરીઓ માટે આશીર્વાદ સમાન સાબિત થઈ રહી છે. આ યોજના હેઠળ છ લાખ

સુધીની વાર્ષિક આવક ધરાવતા પરિવારની વિદ્યાર્થીનીઓને કે જેઓ ધો-૧૨ પછી એમબીબીએસમાં પ્રવેશ મેળવે છે, તેમને રાજ્ય સરકાર દ્વારા આર્થિક સહાય ચૂકવવામાં આવે છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા એમબીબીએસના અભ્યાસ માટે ચાર લાખની સહાય ચૂકવવામાં આવે છે. આ યોજનાનો લાભ મેળવવા માટે વિદ્યાર્થીની ટીટ દ્વારા એમબીબીએસમાં પ્રવેશ મેળવેલ હોવો જરૂરી છે. આ યોજનાનો ઉદ્દેશ એમબીબીએસમાં અભ્યાસ કરતી તેજસ્વી વિદ્યાર્થીનીઓને નાણાકીય સહાય પૂરી પાડવાનો છે. પરિણામે રાજ્યની ‘હાઈઈટ-કોટ’ મહિલા વોરિયર્સ સફળતાપૂર્વક તેમના ડોક્ટર બનવાનાં સપનાને સાકાર કરી રહી છે. ડોક્ટર બનવાનાં સપનાં જોતી દરેક વિદ્યાર્થીનીઓને પ્રોત્સાહિત કરવા રાજ્ય સરકારે ચાલુ વર્ષના બજેટમાં ૧૬૦ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.

પાટણ યુનિવર્સિટીની બોચલ હોસ્ટેલમાં દારૂની મહેફિલ ધારાસભ્ય કિરીટ પટેલ અને પોલીસ વચ્ચે ઘર્ષણ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: પાટણમાં હેમચંદ્રાચાર્ય યુનિવર્સિટીની બોચલ હોસ્ટેલમાં તાજેતરમાં થયેલી દારૂની મહેફિલ મામલે પોલીસ ફરિયાદ સહિતના મુદ્દે પાટણ જિલ્લા એનએસયુઆઈ અને કોંગ્રેસના ધારાસભ્ય કિરીટ પટેલ યુનિવર્સિટીમાં ભૂખ હડતાળ પર ઊતર્યા હતા. જ્યાં પોલીસે ગેટ બંધ કરી દેતાં ધારાસભ્ય અને એનએસયુઆઈ કાર્યકર્તાઓ અને ધારાસભ્યનું પોલીસ સાથે ઘર્ષણ થયું હતું. આ દરમિયાન મામલો વધુ ઊંચ થતાં ગુણાગુણીનાં દૃશ્યો સર્જાયાં હતાં. તેમણે કુલપતિની ચેમ્બરમાં જઈને ચેતવણી આપી ઘરણું પર બેઠા હતા. ત્યાર બાદ કુલપતિએ મુખ્ય પ્રધાન સુધી રજૂઆત કરતાં મામલો થાળે પડ્યો હતો. યુનિવર્સિટીમાં ધારાસભ્ય કિરીટ પટેલ

અને એનએસયુઆઈના કાર્યકર્તાઓ રૈલી સ્વરૂપે પહોંચી ભૂખ હડતાળ કરતાં પોલીસે ગેટ બંધ કરી દીધો હતો. આ દરમિયાન એનએસયુઆઈના કાર્યકર્તાઓ અને પોલીસ વચ્ચે ઘડામુકીનાં દૃશ્યો સર્જાયાં હતાં. ધારાસભ્ય કિરીટ પટેલે ઉગ્ર સ્વરે કુલપતિને રજૂઆત કરી હતી. તેમણે કહ્યું હતું કે, તમે ફરિયાદ કેમ નથી નોંધાવતા? એક, બે વાર નહીં ત્રણ ત્રણ વાર દારૂ ઝડપાયો હોવા છતાં તમે કેમ ચૂપ છો. તમારે મુખ્ય પ્રધાન અને ગૃહપ્રધાનને રજૂઆત કરવી પડે એ તમે કેમ નથી કરતા? અમને શાંતિથી ઘરણું પ્રદર્શન કરવા દેવામાં આવતાં નથી? અમારા કાર્યકર્તાને પોલીસે રંજાવ્યા હશે તો ઉગ્ર થયા હશે. જો પોલીસ કાયદો હાથમાં લેશે તો અમે પણ ઊડતા નથી. આગામી સમયમાં કોઈ કાર્યવાહી નહીં થાય તો સમગ્ર ઉત્તર ગુજરાતમાં વિરોધ કરીશું.

નવસારી, ડાંગ અને વલસાડ જિલ્લાનાં મંદિરોને પ્રવાસનમાં સમાવો: લોકસભામાં સાંસદની માગ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: ગુજરાતનો પ્રવાસન ઉદ્યોગ સતત આગળ વધી રહ્યો છે. ત્યારે કેટલાંક એવાં પણ સ્થળો છે જેને પ્રવાસનમાં સમાવવા માટે રજૂઆત કરવામાં આવી હતી. હાલમાં ચાલી રહેલા લોકસભા સત્રમાં વલસાડના સાંસદ ધવલ પટેલે નવસારી, ડાંગ અને વલસાડ જિલ્લાનાં મંદિરોને તીર્થધામમાં સમાવવા કેન્દ્રીય પ્રવાસન પ્રધાનને લોકસભામાં રજૂઆત કરી હતી. જેમાં કેન્દ્રીય પ્રવાસન પ્રધાને રાજ્ય સરકારની દરખાસ્ત બાદ સકારાત્મક

પગલાં લેવાની ખાતરી આપી હતી. હાલમાં લોકસભાનું શિયાળુ સત્ર ચાલી રહ્યું છે. જેમાં ગુજરાતના સાંસદો પણ પોતાના વિસ્તારનાં વિકાસલક્ષી કામો માટે સરકાર સમક્ષ દરખાસ્ત કરી રહ્યા છે. લોકસભામાં પ્રશ્ન સત્રમાં દંડક અને સાંસદ ધવલ પટેલે વલસાડ લોકસભા અંતર્ગત આવતાં તીર્થસ્થાનો અને પર્યટન સ્થળોને સ્વદેશ દર્શન યોજનામાં આવરી લેવાની માગ કરી હતી. તેમના સવાલના જવાબમાં કેન્દ્રીય પ્રવાસન પ્રધાન ગજેન્દ્રસિંહ શેખાવાલે ઐતિહાસિક વિસ્તારના વિકાસના પ્રશ્ન મુદ્દે

રાજ્ય સરકાર ધ્યાન દોરશે તો ચોક્કસ કેન્દ્ર સરકાર ઘટતું કરશેની ખાતરી આપી હતી. ભગવાન શ્રીરામ વનવાસ દરમિયાન વનમાં વિચરણ કરતા કરતા ઉનાઈ આવી પહોંચ્યા હતા. જ્યાં થોડો સમય રોકાયા બાદ નાસિક તરફ આગળ વધ્યા હતા. આ મંદિર રોયક ઇતિહાસ ધરાવે છે. આ મંદિર ગુજરાતમાં મોટા યાત્રાધામમાં સમાવેશ પામ્યું છે. અહીં શીશ જુકાવનાર મઠીબક્તની મનોકામના ચોક્કસ પૂર્ણ થાય છે તેવી એક માન્યતા છે.

મોરબીના હળવદમાં ટ્રેનની અડફેટે આવતાં બે બાળકોનાં મોત: માતાનો હાથ કપાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: મોરબીના હળવદમાં એક ગોઝારો અકસ્માત સર્જાયો હતો. એક મહિલા રેલવે ટ્રેક પરથી બાળકોને લઈને પસાર થઈ રહી હતી ત્યાં ટ્રેનની અડફેટે આવી ગઈ હતી. આ ઘટનામાં બે બાળકોનાં મોત થઈ ગયાં હતાં, જ્યારે મહિલાએ એક બાળકને બચાવી લીધું હતું. આ દુર્ઘટનામાં મહિલા પોતે પણ ધાયલ થઈ હતી. આ મહિલાનો જમણો હાથ કપાઈ ગયો હતો. મળતી વિગતો મુજબ, હળવદના

રણજિતગઢ અને કેદારિયા વચ્ચે રેલવે ટ્રેક પરથી કોઈક દરમિયાન આ બનાવ બન્યો હતો. મંગુબેન બજાણિયા નામનાં મહિલા ત્રણ બાળકો સાથે ટ્રેક પર હતાં ત્યારે અચાનક ટ્રેનની અડફેટે ચઢી ગયાં હતાં, અકસ્માતમાં ધાયલ થયેલા મહિલાને સારવાર માટે ખસેડવામાં આવ્યાં હતાં. આ અકસ્માતમાં મંગુબેનના દોઢ વર્ષના બાળકનો ચમત્કારિક બચાવ થયો હતો. જ્યારે ૫ વર્ષની દીકરી અને ૩ વર્ષના

દીકરાનું અકસ્માતમાં મોત થયું હતું. આ બનાવની જાણ થતાં પોલીસ ઘટનાસ્થળે પહોંચી હતી. રેલવે ટ્રેક પર બનેલા અકસ્માતમાં પરિવાર પર આભ તૂટી પડ્યું હતું, પરિવાર બે બાળકો ગુમાવતાં ગમગીની છવાઈ ગઈ હતી. આ મામલે પોલીસ દ્વારા વધુ તપાસ કરીને ઘટના બનવાનું કારણ શું હતું તેની તપાસ કરવામાં આવશે. મહિલા કોઈ કામથી રેલવે ટ્રેક પરથી પસાર થઈ રહી હતી કે કેમ તે અંગે પણ તપાસ કરવામાં આવશે.

આગામી વર્ષે અધિકારીઓ નિવૃત્ત થતા તંત્ર પર અસર આઈએએસમાં ૫૩, આઈપીએસની ૧૪ જગ્યા ખાલી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: ગુજરાતમાં આગામી ૨૦૨૫ વર્ષ દરમિયાન મોટી સંખ્યામાં આઈએએસ અને આઈપીએસ અધિકારીઓ નિવૃત્ત થઈ રહ્યાં છે. એક તરફ અધિકારીઓની ઘટ અને બીજી બાજુ અધિકારીઓનું ફિલ્ડીડેપ્યુટેશનના પરિણામે સ્થાનિક કક્ષાએ વહીવટી તંત્ર અધિકારીઓના અભાવે ખોડાઈ રહ્યું છે. પરિણામે એક અધિકારી પાસે એકથી વધુ ચાર્જ છે. ગુજરાતમાં ઇન્ડિયન એડમિનિસ્ટ્રેટિવ સર્વિસ

(આઈએએસ)ના અધિકારીઓની ૫૩ જગ્યા ઇન્ડિયન ફોરેસ્ટ સર્વિસ (આઈએફએસ)ના અધિકારીઓની ૫૫ જગ્યા ખાલી છે. આઈપીએસમાં મંજૂર કરાયેલી ૨૦૨૪ જગ્યા સામે ૧૯૪ અધિકારી ફરજ પર કાર્યરત છે. ગુજરાતમાં આઈએએસ અધિકારીઓની ૩૧૩ જગ્યા મંજૂર કરવામાં આવી છે. આ પૈકી ૧ જાન્યુઆરી ૨૦૨૪ની સ્થિતિએ ૨૬૦ અધિકારીઓ ફરજ પર કાર્યરત છે. આ જ રીતે ઇન્ડિયન પોલીસ

સર્વિસની મંજૂર કરાયેલી ૨૦૮ જગ્યા સામે ૧૯૪ અધિકારીઓ ફરજમાં છે. આમ, આઈપીએસમાં ૧૪ જેટલી જગ્યા ખાલી છે. ઇન્ડિયન ફોરેસ્ટ સર્વિસમાં મંજૂર કરાયેલી ૧૨૫ જગ્યા સામે ૭૦ જગ્યા ખાલી છે. તે જ પ્રકારે સમગ્ર દેશની વાત કરવામાં આવે તો આઈએએસની ૬૮૫૮ સામે ૫૫૪૨ આઈપીએસમાં ૫૦૫૫ સામે ૪૪૬૯ અને આઈએફએસમાં ૩૧૯૩ સામે ૨૧૫૨ અધિકારીઓ ફરજ પર કાર્યરત છે.

ગાંધીનગર એરફોર્સ સ્ટેશનના ક્લાર્કની પરીક્ષામાં હરિયાણાનો ડમી ઉમેદવાર પકડાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: ગુજરાતમાં ભરતી પરીક્ષામાં અનેક પ્રકારની ગેરરીતિઓ પકડાતી રહે છે. ત્યારે ગાંધીનગર એરફોર્સ સ્ટેશન ખાતે યોજાયેલી લોઅર ડિવિઝન ક્લાર્કની પરીક્ષામાં હરિયાણાના એક યુવકને બદલે આવેલા અન્ય યુવકને પરીક્ષા મંડમાં અંડરવેરમાં સંતોડેલા મોબાઈલ ફોન અને ઇથરવેલગ સાથે ઝડપી લેવાયો હતો. પોલીસે આ મામલે ગુનો નોંધી તપાસ શરૂ કરી હતી.

પ્રાપ્ત વિગતો પ્રમાણે ગાંધીનગરના એરફોર્સ સ્ટેશન ખાતે વોરન્ટ ઓફિસર એડજ્યુટન્ટ તરીકે ફરજ બજાવતા રિકિવઝન બિદેશ્વરીસીંગે નોં

ઉદ્ભવ-સેનાને ચૂંટણીમાં પછડાટ પછી ફરી હિન્દુત્વની યાદ આવી છે

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં કારમી હાર બાદ ઉદ્ભવ ઠાકરે જૂથે પોતાની રણનીતિ બદલી છે. પાર્ટીના નેતાઓના તાજેતરના નિવેદનો દર્શાવે છે કે પાર્ટી તેના મૂળ હિન્દુત્વ એજન્ડા પર પરત ફરી રહી છે. ઓગસ્ટમાં શેખ હસીના સરકારના પતન બાદ પડોશી દેશ બાંગ્લાદેશમાં હિન્દુઓ પર થતા અત્યાચાર અંગે પાર્ટીએ હાલમાં કેન્દ્ર સરકાર પર શેરદાર હુમલો કર્યો હતો. આ ઉપરાંત હાલમાં જ ઉદ્ભવ સેનાએ મુંબઈના દાદર સ્ટેશનની બહાર ‘‘૮૦ વર્ષ જૂના’’ હનુમાન મંદિરને બચાવવા માટે આગળ આવી છે, જેને રેલવે દ્વારા તોડી પાડવાની નોટિસ આપવામાં આવી છે. એટલું બોલું હોય તેમ શિવસેનાના નેતા આદિત્ય ઠાકરેએ

મંદિરમાં ‘મહા આરતી’ કરી ભાજપને ઘેરવાનો સંકેત આપી દીધો હતો. અગાઉ ૬ ડિસેમ્બરે, ઉદ્ભવ સેનાએ ઇન્ડિયન ગૃહમંત્રના કેટલાક સાથીઓની નારાજગી વધારી હતી જ્યારે ઉદ્ભવ ઠાકરેના નજીકના સાથી અને વિધાન પરિષદના સભ્ય (એમએલસી) મિલિંદ નાવેકરે સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ ‘એક્સ’ પર બાબરી મસ્જિદ વિવર્ધનની તસવીર શેર કરી હતી અને સાથે શિવસેનાના સ્થાપક બાળા સાહેબ ઠાકરેનું નિવેદન પણ પોસ્ટ કર્યું હતું કે, ‘‘જેઓએ આ કર્યું તેના પર મને ગર્વ છે.’’

આ પગલાથી અસ્વસ્થ થઇને સમાજવાદી પાર્ટીના મહારાષ્ટ્ર એકમના પ્રમુખ અબુ આઝમીએ રાજ્યમાં વિપક્ષી ગઠબંધન મહા વિકાસ અઘડી (એમવીએ)થી અલગ થવાની જાહેરાત કરી દીધી હતી અને કહ્યું હતું કે તેમની પાર્ટી રાજ્યમાં વિપક્ષી ગઠબંધન મહાવિકાસ અઘડી (એમવીએ)થી અલગ થઈ રહી છે, જેમાં શિવસેના, કોંગ્રેસ અને શરદ પવારના નેતૃત્વવાળી રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસ પાર્ટીનો પણ સમાવેશ થાય છે.

ઉદ્ભવ ઠાકરેએ બાંગ્લાદેશમાં હિંદુઓ પર થતા અત્યાચારને લઈને કેન્દ્ર સરકાર પર આકરા પ્રહારો કર્યા હતા અને તે જાણવા માંગ્યું હતું કે ભારતે પાડોશી દેશોમાં હિન્દુઓની સુરક્ષા માટે શું પગલાં લીધાં છે. ૨૦૧૯માં મુખ્ય પ્રધાન પદ સંભાળ્યા બાદ પ્રથમ સત્રમાં ઉદ્ભવ ઠાકરેએ એક વાર તો જીભ કચરી હતી કે તેમની પાર્ટીએ ધર્મને રાજકારણ

પારસી મરણ

રેસાળા પીરોજશા ચોથિયા તે ફેનીના ધની તે મરહુમો હીરાબાઈ પીરોજશા રૂસ્તમજી ચોથિયા તે શેનાઝના પપ્પા. તે વિસ્તાસભના સસરા. તે દારા તથા મરહુમો રૂસ્તમજી, હોમી, સાવક, વીલા, દીના, મની ને ગુલના ભાઈ. તે મરહુમો શીરબુઈ દારબશા સોલાજી પારડીવાલાના જમાઈ. (ઉ.વ. ૯૩) રે.ઠે: ૫-૬૦૨ ફિરોઝગર, બેહરામ બાગ, પારસી કોલોની, ઓશિવારા (વે), મુંબઈ-૪૦૦૧૦૨. ઉકમણાની કિયા: તા. ૧૭-૧૨-૨૦૨૪ને દિને બપોરે ૩.૪૦ વાગે ઉપરની હોટીલાલા બંગલીમાં, ડુંગરવાલ પર છેલ્લું.

મુસ્લિમ મરણ

ફાતેમાબેન ઝોએબભાઈ કરાચીવાલા મુંબઈ કોલાબા રેવિનાર, તા. ૧૫-૧૨-૨૦૨૪ ગુજરી ગયા. તેના મરદ ઝોએબભાઈ. દીકરીઓ નિશાબીન ટપિયા અને અલીધીયા કરાચીવાલા. જમાઈ અઝીમ ટપિયા, નવાસા ઝાહીદ અને ફહીમ, બાકીરભાઈ બાદલીવાલાના બેન.

હિન્દુ મરણ

મુંબઈ નિવાસી હાલ કાંદિવલીના સ્વ.રેવાબેન તથા સ્વ.બાબુભાઈ રાણાના પુત્ર સંજય રાણા (ઉ.વ. ૫૯) ૧૩/૧૨/૨૪ જના શ્રીજીશરણ પામેલ છે. તે ચેતનાબેનના પતિ. કૃષ્ણા, ચાંદનીના પિતાશ્રી. વસલના સસરા. વિજયભાઈ, વિભુતિબેનના ભાઈ. શીલાબેનના જેઠ. તા. ૧૯/૧૨/૨૪ જના ગુરુવારે પ્રાર્થનાસભા ઝ થી ૬. ૧૫, કમલ રૂપ, શાંતિલાલમોદી રોડ નંબર ૨, ઈરાનીવાડી, કાંદિવલી વેસ્ટ.

ચોધારી લોહાણા હાલ વિલેપાર્લાઈ હરીશભાઈ વજાણી (ઉ.વ. ૮૦) તે સ્વ. જયબેન જયંતીલાલ વજાણીના સુપુત્ર. રવિવાર, તા. ૧૫-૧૨-૨૪ જના શ્રીજીશરણ પામેલ છે. તે સ્વ. પુષ્પાબેનના પતિ. અલ્પા હિંદેશુમાર દોશી, રીના કૃષ્ણ પંચયા, નેદા પીયુષ શાહના પિતાશ્રી. સુધીરભાઈ, ગિરિશભાઈ, સ્વ. ભારતીબેન, સ્વ. નીલાબેનના ભાઈ. સ્વ. રમણીકભાઈ, ગિરિશભાઈ ધીયાના બેનો. શ્યામ, વિરાટ, તેજ, પ્રમી, બંસી, જુલી, જુલી અને ગંગેના નાના. પ્રાર્થનાસભા મંગળવાર, તા. ૧૭-૧૨-૨૪ જના ૫થી ૭. રાજપુરીયાબાગ હોલ, પહેલે માળે, એન. પી. કક્કર રોડ, વિલેપાર્લાઈ (ઈસ્ટ). લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

મોતાળા શ્રાધ્ધણ બોરીવલી નિવાસી ભવ્યકાંત હરિશંકર અધ્વર્યુ (ઉ.વ. ૮૮) તા. ૧૫-૧૨-૨૪ જના બુધવારે દેવલોક પામ્યા છે. જેઓ સ્વ. કિષ્ણાબેનના પતિ. અર્ધુવ, કલ્પેશ, તુષિતિના પિતા. અ.સૌ. મેઘા, દિપ્તી તથા દેવાંગભાઈ જોશીનાં સસરા. અમી, કેયુર, ઓમના દાદા તથા અનેરીના નાના. પ્રાર્થનાસભા રાખેલ નથી. કંઠી ભાટિયા અ.સૌ. અમી મુકુંદ નેગાંધી (ઉ.વ. ૪૯) તે સ્વ. મેના લીલાધર નેગાંધીના પુત્રવધૂ. તે હિંદાંત, કિલિકાના માતૃશ્રી. સ્વ. ભવાના રાજેન્દ્ર દોશીના દીકરી. અ.સૌ. ડિપ્લવ મનોજી, સ્વ. રિષિના મોટા બેન. તે અ.સૌ. દીપિકા પરેશ, અ.સૌ. ઉષા કુમાર, અ.સૌ. દશા કિશોર, અ.સૌ. કાલગુની સુમત, અ.સૌ. ધરા હિંતેના દેરાણી. સ્વ. દિવ્યા રાજેશ, અ.સૌ. દેવ્યાના કક્કરના ભાઈ. સ્વ. કલ્પના ભગવાનદાસના ભાભી શુક્રવાર, તા. ૧૩-૧૨-૨૪ જના શ્રીજીશરણ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તથા લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

કચ્છી લોહાણા પ્રકાશ ચંદન (ઉ.વ. ૭૪) સ્વ. પ્રેમાબેન દેવજી જાદવજી ચંદન ગામ માતાજીના તેનાના સુપુત્ર હાલે મુંબઈ માટે તા. ૨૨-૧૨-૨૪ જના સ્વ. રવજીભાઈ, સ્વ. દયાળજીભાઈ, સ્વ. અર્જુન, સ્વ. નર્મદાબેન લક્ષ્મીદાસ કાશિયા, સ્વ. પુષ્પાબેન કિશોરભાઈ કોટક, જયંતીબેન કિશોરભાઈ પોપટ, દિનાબેન મોહનલાલ કક્કરના ભાઈ. સ્વ. નર્મદાબેન સ્વ. રતનબેન સ્વ. વિમલાબેનના દિયર. ગં.સ્વ. જયશ્રીબેન અર્જુનના જેઠ. જગદીશ, મહેશ, નરેશ, ચેતન, વીરબાબુબેન, જ્યોતિ, દિવ્યા, સ્વ. ચેતના, કવિતાના કકા તા. ૧૫-૧૨-૨૪, ૪ રવિવારના રામશરણ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા રાખેલ નથી. લૌકિક વ્યવહાર સંકેત બંધ છે. ૪૦૦૬૦૯

નવીનગાના મુલકંદ ભવાનજી વોરા (ઉ.વ. ૬૯) તા. ૧૩-૧૨-૨૪ જના અવસાન પામેલ છે. કેસરબેન ભવાનજી મેઘજીના પુત્ર. સરોજના પતિ. નિમેષ, જીવનના પિતા. સ્વ. ભાનુ, સ્વ. ભોગીલાલ, હેમા, જયંતીના ભાઇ. લાજણ દેવકાંબેન ધરમશી નેણશીના જમાઇ. પ્રા.: શ્રી સંપિલનાં માતૃશ્રી. સ્વ. લક્ષ્મીદાસ, સ્વ. મેગુ-સ્વ. જયશ્રી- સ્વ. શાંતિના બહેન. સ્વ. રણજીત-ચંદ્રીકા શાંતિનુમાર સંપટ-ચંદ્રકાંત તથા નવીનનાં ભાભી. ઉર્મિલાના જેઠાણી. લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે. સ્થળ: ૨૦૩-એ, વર્સુધરા કો.ઓ.હો.સો.લી., શાંભલીનગર, ગોરેગામ (વેસ્ટ).

કચ્છી લોહાણા ગામ ગુઈપર (કરાચીવાળા) હાલ-નાશિક શરદચંદ્ર કેસરીયા (ઉ.વ. ૮૧) રવિવાર, તા. ૧૫-૧૨-૨૪ જના રામશરણ પામ્યા છે. તે સ્વ. નિર્મળાબેનના પતિ. તે સ્વ. રૂક્મણીબેન જેઠાનન્દના સુપુત્ર. તે ચંદ્રકાંત, જયપ્રકાશ તથા અસ્થાને ધીરેભાઈ પારેખના મોટાભાઈ. તે આસ્થા હર્ષિન તથા મોનિકા જયેશ ચંદનના પિતાશ્રી તથા તે કચ્છ શ્રેઠાકા (સોહા)ના ગંગાબેન હિરજી ગટ્ટાના જમાઈ. પ્રાર્થનાસભા રાખેલ નથી તથા લૌકિક વ્યવહાર સંકેત બંધ છે.

કચ્છી લોહાણા ગં.સ્વ. વલ્લભાબેન વનરાજ શેઠીયા (ઉ.વ. ૮૯) ગામ અંજાર હાલે ઘાટકોપર તે રવિવાર તા. ૧૫-૧૨-૨૪ જના શ્રીરામશરણ પામેલ છે. તે ગં.સ્વ. આણંદીબેન જમનાદાસ ચત્રબુજી શેઠીયાના પુત્રવધૂ. સ્વ. દેવમણિબેન જેરામ પ્રેમજી શ્રેઠકના પુત્રી. અજય અને કેતનાના માતૃશ્રી. સરલા અને જસ્મીનના સાસુ. સ્વ. વલ્લભજી સભાઈ, સ્વ. માધવજીભાઈ, સ્વ. ચંદ્રશંતભાઈ, વિક્રમભાઈ, લલિતાભાઈ, સ્વ. મોંધીબેન, સ્વ. મનુબેન, સ્વ. નર્મદાબેન, સ્વ. હેમલતાબેન, સ્વ. પદ્માબેન, ઉષાબેન, ગં.સ્વ. મનોરમાબેનના બેન. કિશોરભાઈ, સ્વ. નિરંજનનાબેન ધરમણિભાઈ પોપટ, સ્વ. રમેશભાઈ, સ્વ. હેમલતાબેન, સ્વ. ચાકુબેન, રેણુકાબેન, આશાબેનના ભાભી, પ્રાર્થનાસભા તથા લૌકિક વહવાર રાખેલ છે.

રાજુલાવાળા હાલ કાંદિવલી જયંત શામળદાસ સંઘવી (ઉ.વ. ૮૧) તે સ્વ. શાંતાબેન શા સંઘવીના પુત્ર. સ્વ. કિસનભાઈ, મહેન્દ્રભાઈ, સ્વ. જયદીપ, સ્વ. ભારતીબેનના ભાઈ. લાકી વાળા સ્વ. ત્રિભોવનદાસ, વજ્રભદ્રાસ વળીયાના ભાણજી ૧૪/૧૨/૨૪ જના અવસાન પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તથા લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે. દશા સોરઠીયા વણિક ચોટા નિવાસી હાલ કાંદિવલી ભરતભાઈ સેલારાક્ર (ઉ.વ. ૭૫) તે સ્વ. પુષ્પાબેન મણિલાલ સેલારાક્રના પુત્ર. પદ્માબેનના પતિ. અ.સૌ. વધંબેન, અનિલભાઈ, દિનકરભાઈ, વર્ધા પ્રવીણભાઈ ધોડકીયા, સરલાબેન હેમંતકુમાર તલાવીના ભાઈ. સ્વ. ભલુ તથા પરગના પિતા. સ્વ. ચીમનભાઈ ન્યાલવલ પારેખના જમાઈ. ૧૫/૧૨/૨૪ જના શ્રીજી શરણ પામેલ છે. લૌકિક પ્રથા બંધ છે.

કચ્છ વાગડ લોહાણા ગામ આઘોઈ હાલ ઘાટકોપર ભગવાન રૈયા (ઉ.વ. ૮૦) તે સ્વ. લક્ષ્મી મોરારજી ચાવળા મોટાપુત્ર. અમૃતબેનના પતિ. સ્વ. દેવકરભાઈ અરજણ પોપટના જમાઈ. ડાં. પ્રીતિ અમીન શાહ, બિન્દુ કામી કક્કર, કાલગુની ધીરેન રૂપારેલના પિતા. સ્વ. સતિતાબેન, પ્રેમીલાબેન, પુષ્પાબેન, દશાબેન, હીલાબેન, જગદીશભાઈ, ચંદ્રકાંતભાઈ, દીપ્તભાઈના ભાઈ. ગીરીશભાઈ, સ્વ. દિનેશભાઈ, બિપિનભાઈ, હીનાબેનના બેનો. શ્રી રવિવાર, તા. ૧૫-૧૨-૨૪ જના શ્રીજીશરણ પામ્યા છે. તેમની બને પત્નીની પ્રાર્થનાસભા તા. ૧૭-૧૨-૨૪ લાયન્સ

જૈન મરણ

ચોધારી વિશા શ્રીમાળી જૈન નિસરાણી પરિવાર જીયરી નિવાસી હાલ મુઠું નાનદંડ રાયચંદ શાહના સુપુત્ર કાંતિભાઈ (ઉ.વ. ૮૯) તા. ૧૬-૧૨-૨૪ જના અરિહંતશરણ પામેલ છે. તે સુસુમિતિબેનના પતિ. રેખા નિદેશકુમાર શાહ, જયેશ, રાજેશ તથા નીશા મનીપુકમાર શાહના પિતાશ્રી. પ્રીતિબેન, નેહાબેનના સસરા. તે સ્વ. શાંતિલાલમોદી રોડ નંબર ૨, ઈરાનીવાડી, રહિયાભાઈ, રતિભાઈ, ચંદુભાઈ, પ્રતાપભાઈ, બિપિનભાઈ, પ્રવીણભાઈ તથા લાખાણી ઈન્દુબેન ચંદલાલાના ભાઈ. તે સાસરા પહે ભુતિયાવાળા જયંતિલાલ પ્રભુદાસ શાહના બેનો. લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે.

કચ્છ વાગડ સાત ચોરીસી જૈન ગામ ચોરીસી હાલ મલાડના સ્વ. દિવાળીબેન જેવતલાલ કુખાઈયા પુત્ર મણિલાલ (ઉ.વ. ૮૫) તા. ૧૬-૧૨-૨૪ જના અરિહંતશરણ પામ્યા છે. તે સ્વ. પ્રેમિલાબેનના પતિ. સ્વ. પ્રભુલાલ તથા હીરાલાલાના ભાઈ. આશા-કિશોરકુમાર, ઉર્મિલા-ધર્મન્દકુમાર, ચેતા-શૈલેશકુમાર, મહેન્દ્ર-કલ્પના, અમિત-વર્માના પિતા. સ્વ. દિવાળીબેન સુંદરજી દોશીના જમાઈ. ભવચાયા બુધવાર, તા. ૧૮-૧૨-૨૪ જના ૧૦થી ૧૨. સ્થળ: શ્રી વર્ધમાન સ્થાપકશ્રી જૈન શ્રાવક સંઘ, પારેખ લેન કોન્ટર, એસ.વી. રોડ, કાંદિવલી (વે).

ચોધારી વિશા શ્રીમાળી જૈન ઉમરાળા (ગોલરમા) નિવાસી સંઘવી શાંતાબેન પરમાણ્દ્રદાસ ઓધવજીભાઈનાં સુપુત્ર ભાઈ સુરેશનાં ધર્મપત્ની અ.સૌ. મિનાક્ષી (ઉ.વ. ૬૭) તા. ૧૨/૧૨/૨૦૨૪ ગુરુવારે વરમપુત્ર માતૃશ્રી. સંઘવી પ્રવિણભાઈનાં નાના શાહનાં પત્ની. અધિનભાઈ, હસુમતીબેન ગુણવંતરાય સલોત, કમળેતીબેન પ્રતાપરાય શાહ ભાવગરનાં ભાઈ. પિયરશક્ષે જે સરનિવાસી સંઘવી અમુલાલ મુળકંદભાઈનાં દિકરી, લૌકિક વ્યવહાર રાખેલ નથી.

ચોધારી વિશા શ્રીમાળી જૈન ભાવનગર નિવાસી હાલ મુંબઈ સેન્ટ્રલ, (વનજીવન સોસાયટી) રસીલાબેન - સ્વ જીતેન્દ્રભાઈ દામોદરદાસ શાહનાં સુપુત્ર ભાવિન શાહ (ઉ.વ. ૪૯), તે રૂપચંદના પતિ. રીનાના પિતા. અ.સૌ. ટીપી ધા. હેમંતકુમાર પારેખનાં ભાઈ. સસરાપહે રાય-પુત્ર નિવાસી હાલ સુરત પ્રભાબેન નરોત્તમદાસ રતિલાલ શેઠના જમાઈ તા. ૧૪/૧૨/૨૦૨૪ શનિવારનાં અરિહંતશરણ પામેલ છે. લૌકિક વ્યવહાર બંધ છે.

કચ્છી વિશા ઓધવાળ જૈન પત્રીના ઝવેરભાઈ (મણીભાઈ) ગાંજી ગડા (ઉ.વ. ૯૪) તા. ૧૪-૧૨-૨૪ જના અવસાન પામેલ છે. બીજાભાઈ ભોજા લાધાના પુત્રવધૂ. ૨૫ ગાંજીના પત્ની. સ્વ. રંજન, સુરેખા, કલાવંતી, કક્કરના ભાઈ. સ્વ. નર્મદાબેન સ્વ. રતનબેન દેવકાંબાઈ મોણશી દેસુના સુપુત્રી. જયંતીલાલ અર્જુનના જેઠ. જગદીશ, મહેશ, નરેશ, ચેતન, વીરબાબુબેન, જ્યોતિ, દિવ્યા, સ્વ. ચેતના, કવિતાના કકા તા. ૧૫-૧૨-૨૪, ૪ રવિવારના રામશરણ પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા રાખેલ નથી. લૌકિક વ્યવહાર સંકેત બંધ છે. ૪૦૦૬૦૯

નવીનગાના મુલકંદ ભવાનજી વોરા (ઉ.વ. ૬૯) તા. ૧૩-૧૨-૨૪ જના અવસાન પામેલ છે. કેસરબેન ભવાનજી મેઘજીના પુત્ર. સરોજના પતિ. નિમેષ, જીવનના પિતા. સ્વ. ભાનુ, સ્વ. ભોગીલાલ, હેમા, જયંતીના ભાઈ. લાજણ દેવકાંબેન ધરમશી નેણશીના જમાઈ. પ્રા.: શ્રી સંપિલનાં માતૃશ્રી. સ્વ. લક્ષ્મીદાસ, સ્વ. મેગુ-સ્વ. જયશ્રી- સ્વ. શાંતિના બહેન. સ્વ. રણજીત-ચંદ્રીકા શાંતિનુમાર સંપટ-ચંદ્રકાંત તથા નવીનનાં ભાભી. ઉર્મિલાના જેઠાણી. લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે. સ્થળ: ૨૦૩-એ, વર્સુધરા કો.ઓ.હો.સો.લી., શાંભલીનગર, ગોરેગામ (વેસ્ટ).

કચ્છી લોહાણા ગામ ગુઈપર (કરાચીવાળા) હાલ-નાશિક શરદચંદ્ર કેસરીયા (ઉ.વ. ૮૧) રવિવાર, તા. ૧૫-૧૨-૨૪ જના રામશરણ પામ્યા છે. તે સ્વ. નિર્મળાબેનના પતિ. તે સ્વ. રૂક્મણીબેન જેઠાનન્દના સુપુત્ર. તે ચંદ્રકાંત, જયપ્રકાશ તથા અસ્થાને ધીરેભાઈ પારેખના મોટાભાઈ. તે આસ્થા હર્ષિન તથા મોનિકા જયેશ ચંદનના પિતાશ્રી તથા તે કચ્છ શ્રેઠાકા (સોહા)ના ગંગાબેન હિરજી ગટ્ટાના જમાઈ. પ્રાર્થનાસભા રાખેલ નથી તથા લૌકિક વ્યવહાર સંકેત બંધ છે.

કચ્છી લોહાણા ગં.સ્વ. વલ્લભાબેન વનરાજ શેઠીયા (ઉ.વ. ૮૯) ગામ અંજાર હાલે ઘાટકોપર તે રવિવાર તા. ૧૫-૧૨-૨૪ જના શ્રીરામશરણ પામેલ છે. તે ગં.સ્વ. આણંદીબેન જમનાદાસ ચત્રબુજી શેઠીયાના પુત્રવધૂ. સ્વ. દેવમણિબેન જેરામ પ્રેમજી શ્રેઠકના પુત્રી. અજય અને કેતનાના માતૃશ્રી. સરલા અને જસ્મીનના સાસુ. સ્વ. વલ્લભજી સભાઈ, સ્વ. માધવજીભાઈ, સ્વ. ચંદ્રશંતભાઈ, વિક્રમભાઈ, લલિતાભાઈ, સ્વ. મોંધીબેન, સ્વ. મનુબેન, સ્વ. નર્મદાબેન, સ્વ. હેમલતાબેન, સ્વ. પદ્માબેન, ઉષાબેન, ગં.સ્વ. મનોરમાબેનના બેન. કિશોરભાઈ, સ્વ. નિરંજનનાબેન ધરમણિભાઈ પોપટ, સ્વ. રમેશભાઈ, સ્વ. હેમલતાબેન, સ્વ. ચાકુબેન, રેણુકાબેન, આશાબેનના ભાભી, પ્રાર્થનાસભા તથા લૌકિક વહવાર રાખેલ છે.

રાજુલાવાળા હાલ કાંદિવલી જયંત શામળદાસ સંઘવી (ઉ.વ. ૮૧) તે સ્વ. શાંતાબેન શા સંઘવીના પુત્ર. સ્વ. કિસનભાઈ, મહેન્દ્રભાઈ, સ્વ. જયદીપ, સ્વ. ભારતીબેનના ભાઈ. લાકી વાળા સ્વ. ત્રિભોવનદાસ, વજ્રભદ્રાસ વળીયાના ભાણજી ૧૪/૧૨/૨૪ જના અવસાન પામેલ છે. પ્રાર્થનાસભા તથા લૌકિક વ્યવહાર બંધ રાખેલ છે. દશા સોરઠીયા વણિક ચોટા નિવાસી હાલ કાંદિવલી ભરતભાઈ સેલારાક્ર (ઉ.વ. ૭૫) તે સ્વ. પુષ્પાબેન મણિલાલ સેલારાક્રના પુત્ર. પદ્માબેનના પતિ. અ.સૌ. વધંબેન, અનિલભાઈ, દિનકરભાઈ, વર્ધા પ્રવીણભાઈ ધોડકીયા, સરલાબેન હેમંતકુમાર તલાવીના ભાઈ. સ્વ. ભલુ તથા પરગના પિતા. સ્વ. ચીમનભાઈ ન્યાલવલ પારેખના જમાઈ. ૧૫/૧૨/૨૪ જના શ્રીજી શરણ પામેલ છે. લૌકિક પ્રથા બંધ છે.

કચ્છ વાગડ લોહાણા ગામ આઘોઈ હાલ ઘાટકોપર ભગવાન રૈયા (ઉ.વ. ૮૦) તે સ્વ. લક્ષ્મી મોરારજી ચાવળા મોટાપુત્ર. અમૃતબેનના પતિ. સ્વ. દેવકરભાઈ અરજણ પોપટના જમાઈ. ડાં. પ્રીતિ અમીન શાહ, બિન્દુ કામી કક્કર, કાલગુની ધીરેન રૂપારેલના પિતા. સ્વ. સતિતાબેન, પ્રેમીલાબેન, પુષ્પાબેન, દશાબેન, હીલાબેન, જગદીશભાઈ, ચંદ્રકાંતભાઈ, દીપ્તભાઈના ભાઈ. ગીરીશભાઈ, સ્વ. દિનેશભાઈ, બિપિનભાઈ, હીનાબેનના બેનો. શ્રી રવિવાર, તા. ૧૫-૧૨-૨૪ જના શ્રીજીશરણ પામ્યા છે. તેમની બને પત્નીની પ્રાર્થનાસભા તા. ૧૭-૧૨-૨૪ લાયન્સ

ચોધારી વિશા શ્રીમાળી જૈન ઉમરાળા (ગોલરમા) નિવાસી સંઘવી શાંતાબેન પરમાણ્દ્રદાસ ઓધવજીભાઈનાં સુપુત્ર ભાઈ સુરેશનાં ધર્મપત્ની અ.સૌ. મિનાક્ષી (ઉ.વ. ૬૭) તા. ૧૨/૧૨/૨૦૨૪ ગુરુવારે વરમપુત્ર માતૃશ્રી. સંઘવી પ્રવિણભાઈનાં નાના શાહનાં પત્ની. અધિનભાઈ, હસુમતીબેન ગુણવંતરાય સલોત, કમળેતીબેન પ્રતાપરાય શાહ ભાવગરનાં ભાઈ. પિયરશક્ષે જે સરનિવાસી સંઘવી અમુલાલ મુળકંદભાઈનાં દિકરી, લૌકિક વ્યવહાર રાખેલ નથી.

પરભણીના સૂર્યવંશીનું મૃત્યુ સંખ્યાબંધ ઈજાના આઘાતને કારણે થયું હોઈ શકે: પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ

મુંબઈ: પરભણીમાં ૧૦ ડિસેમ્બરે થયેલી હિંસાના સંદર્ભમાં ઘરપકડ કરવામાં આવેલી ૩૫ વર્ષની વ્યક્તિનું મૃત્યુ સંખ્યાબંધ ઈજાઓને કારણે લાગેલા શોકના કારણે થવાની સંભવાના સોમવારે રજૂ કરવામાં આવેલા પ્રાથમિક પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટમાં વ્યક્ત કરવામાં આવી છે.

મુંબઈથી આશરે ૫૩૦ કિલોમીટર દૂર પરભણીના શંકર નગરના રહેવાસી સોમનાથ વેંકટ સૂર્યવંશી હિંસાના સંબંધમાં ઘરપકડ કર્યા પછી વધુ વ્યક્તિઓમાં સામેલ હતા. પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર રવિવારે સવારે ૬:૪૯ વાગ્યે સરકારી હોસ્પિટલમાં તેમનું મૃત્યુ થયું હતું. જ્યુડિશિયલ કસ્ટડીમાં રહેલા સૂર્યવંશીને છાતીમાં ધુભાવો અને બેચેનીની ફરિયાદ બાદ તાત્કાલિક સરકારી હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા. એ પરભણી જિલ્લા મધ્યસ્થ જેલમાં બંધ હતા.

પોલીસ અધિકારીઓએ જણાવ્યું હતું કે છત્રપતિ સંભાજી નગરની સરકારી હોસ્પિટલમાં છ ડોક્ટરોની પેનલ દ્વારા ઇન-કેમેરા પોસ્ટમોર્ટમ કરવામાં આવ્યું હતું. રિપોર્ટમાં જણાવ્યા અનુસાર વધુ દસ્તાવેજો મળ્યા બાદ અભિપ્રાય આપવામાં આવશે અને તપાસ અધિકારીને અગાઉના તબીબી દસ્તાવેજો, જો કોઈ હોય તો તે રજૂ કરવાની સૂચના આપવામાં આવી છે એવી માહિતી અધિકારીઓએ આપી હતી.

રાજ્યભરમાં આંબેડકરવાદી સંગઠનો દ્વારા મૃત્યુ પામેલી વ્યક્તિને ન્યાય અપાવવા અને પોલીસ સામે કાર્યવાહીની માંગ સાથે કરવામાં આવેલા વિરોધ વચ્ચે પ્રાથમિક પોસ્ટમોર્ટમ રિપોર્ટ સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ પર વાયરલ થયો છે. (પીટીઆઈ)■

ત્રણ વર્ષ જૂના લૂંટ કેસમાં ચાર આરોપી નિર્દોષ

ઉપીએમનો વિરોધ: ફડણવીસે કોંગ્રેસને ચૂંટણીમાં હાર પર આત્મચિંતનની સલાહ આપી

નાગપુર: મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે સોમવારે કોંગ્રેસને આત્મનિરીક્ષણ કરવા અને વિવિધ ચૂંટણીઓમાં પાર્ટીની હાર માટે અન્યોને દોષ આપવાનું બંધ કરવાની સલાહ આપી હતી.

તેમણે ઉમેર્યું હતું કે, જ્યાં સુધી પાર્ટી આત્મનિરીક્ષણ નહીં કરે અને અન્યો પર દોષારોપણ કરવાનું બંધ ન કરે ત્યાં સુધી કોંગ્રેસ ચૂંટણીમાં પરાજિત થતી રહેશે. ફડણવીસે એમ પણ કહ્યું હતું કે સરકાર વિપક્ષ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા તમામ પ્રશ્નોના જવાબ આપશે, પરંતુ શરત એ છે કે તેઓ મુદ્દાઓને આત્મનિરીક્ષણ કરવા સામે સૂચોચાર કર્યા હતા. ફડણવીસે પત્રકારોને જણાવ્યું હતું કે, નજીયારે પણ કોંગ્રેસ પાર્ટી (ચૂંટણી) હારે છે, ત્યારે તે આત્મનિરીક્ષણ કરવાને બદલે અન્યને દોષી ઠેરવે છે. જ્યાં સુધી તેઓ આત્મનિરીક્ષણ કરશે

ત્યાં સુધી તેઓ હારતા રહેશે. થ ઝડી ઉલ્લેખનીય છે કે રવિવારે ફડણવીસે એમ કહ્યું હતું કે, વિપક્ષે મીડિયાના માધ્યમથી બોલવાને બ

તન-મન-ધનથી રહો

લરૈતાજી

નિવૃત્તિકાળનું પ્લાનિંગ પ્રવૃત્તિકાળમાં

નિવૃત્ત વ્યક્તિનાં મન કેવા કેવા કરે છે ખેલ...

ગૌરવ મશરૂવાળા

feedback@bombaysamachar.com

નિવૃત્ત થયા પછી રમેશભાઈ શાહ નિયમિતપણે મિત્રો, સંબંધીઓ અને પાડોશીઓને મદદરૂપ થઈ રહ્યા છે. લોકોએ શોપિંગ પર જવું હોય, ડોક્ટર પાસે જવું હોય કે બીજું કંઈ કામ હોય ત્યારે બધાને એ પોતાની કારમાં ટ્રોપ કરી દે. આટલું જ નહીં, વૃદ્ધોની મુલાકાત લેવી અને મિત્રોને કંપની આપવી વગેરે કામ પણ એ સ્વેચ્છાએ કરી લે છે. અહવારિયામાં બે વખત શાક માર્કેટમાં જવું અને બીજા બે દિવસ ફૂટ માર્કેટમાં જઈને પરિવારને કે અન્યને મદદરૂપ થવાનું પણ એ હસતાં-હસતાં કરે છે. આ જ કારણે લોકોમાં રમેશભાઈ પ્રિય થઈ પડ્યા છે. લોકો એમનાં વખાણ કરતાં થાકતા નથી. સ્વાભાવિક છે, પ્રશંસા થવાથી એમને પણ ઘણું સાડું લાગે છે.

અન્યને મદદરૂપ થવાનો સ્વભાવ સુધીરભાઈ ભટ્ટનો પણ છે. એ બિઝનેસમેન છે, પરંતુ હવે બિઝનેસ પર ધ્યાન આપવાનું ધીમેધીમે ઓછું કરી રહ્યા છે, કારણ કે એમના બંને પુત્રએ બિઝનેસ સરસ રીતે સંભાળી લીધો છે. સુધીરભાઈ સવારના ભાગમાં સ્વિમિંગ કરવા

ક્લબમાં જાય છે પછી થોડો સમય ઘરે રહે છે. બપોરે જમી લીધા બાદ અડધો દિવસ ઓફિસે જાય છે. દર ત્રણથી ચાર મહિને એ બહાર ફરવા જાય છે. વૅકેશન પર જાય ત્યારે કુટુંબના કોઈ સભ્યને કે મિત્રને સાથે લઈને જાય છે. એમનો ખર્ચ પણ પોતે જ ઉપાડે છે. આવા જ આપણા શરદભાઈ પણ છે. કોઈ પણ સાડું ગુજરાતી નાટક આવે કે ફિલ્મ આવે ત્યારે થોડા ઘણા લોકોને પોતાની સાથે લઈ જાય છે અને એ લોકોની ટિકિટ પણ પોતે જ કઢાવે છે. આ ત્રણેનાં ઉદાહરણ પરથી જોઈ શકાય છે કે લોકોની સાથે રહેવું અને સહાયરૂપ થવાનું એમને ગમે છે. પોતાની પ્રશંસા થાય અને કદર થાય એ પણ ઘણું ગમે છે. સ્વાભાવિક છે કે કોઈને પણ પોતાનાં વખાણ ગમે... જો પ્રશંસા ન મળે તો શું? ફક્ત પ્રશંસા માટે કોઈ આવે ને પ્રશંસાના બે શબ્દો સાંભળવા મળે નહીં તો માફ લાગે એ આપણી આજની ચર્ચાનો વિષય છે. આમ જુવો તો પ્રથમ નજરે આ ભાવના ધ્યાનમાં આવતી નથી, કારણ કે એ મનના ખૂણે રહેલી હોય છે. ધારો કે તમે કોઈકના માટે ફાફડા-જલેબી લઈ આવ્યા હો અને એ વ્યક્તિ તમને કોઈ પ્રતિભાવ આપે નહીં તો તમને કેવું લાગે? હવે બીજું ઉદાહરણ જોઈએ. જો તમે કોઈ વ્યક્તિને પોતાની કારમાં

ડોક્ટર પાસે લઈ ગયા હો અને પછી બીજી વખત એને સાડું લાગવાથી એ માણસ જાતે જ ડોક્ટર પાસે જઈ આવે અને તમને જાણ પણ ન કરે ત્યારે તમને કેવું લાગે? આમ તો આવા પ્રશ્નોના કોઈ નિશ્ચિત જવાબ હોઈ શકે નહીં. તમને જ ખબર પડે કે તમારા મનમાં શું ચાલી રહ્યું છે. મનનો ખેલ એવો જટિલ છે કે સત્ય તરત બહાર આવતું નથી. મનુષ્ય પોતાના અમુક વર્તનની પાછળના વિચારો અને લાગણીઓમાં ઊંડા ઊતરવાનું ટાળતો હોય છે. જોકે, સરચાર્ડ એ હોય છે કે લોકો તમારાં વખાણ કરે એ તમને ગમતું હોય છે અને તેથી તમે તેની અપેક્ષા રાખો છો. સાડું કામ કરવાથી તમારાં વખાણ થાય એ વાત જુદી છે અને વખાણ થાય એ માટે સાડું કામ કરવું એ વાત પણ જુદી છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો માણસ નિવૃત્તિ વયની અસલામતીને દૂર કરીને સલામતી અનુભવવા માટે આવું કંઈક કરતો હોય છે. આટલી સરચાર્ડ પચાવવાનું પણ નિવૃત્ત વ્યક્તિ માટે અઘરું હોય છે, પરંતુ આપણે આ વિશે નિખાલસ વાત કરી લેવી જરૂરી છે. આવા સંજોગોમાં જો નિવૃત્ત વ્યક્તિ પણ અપેક્ષાઓ છોડી શકે નહીં તો મગજ એને ચકરાવે યાગવી દે એવું શક્ય છે. આથી આ બાબતે સાવચેત જરૂર રહેવું જોઈએ.

શિયાળો લાવ્યો વાયરલ બીમારીઓ

સમગ્ર ઉત્તર ભારતમાં શિયાળાની શરૂઆત થઈ ગઈ છે. તાપમાન ધીમે ધીમે ઘટી રહ્યું છે અને હવામાં ઠંડકનો ચમકારો વતાઈ છે. આ ઋતુ મુસાફરી અને ખાવા-પીવા માટે સારી માનવામાં આવે છે. જોકે, આ સિઝનમાં સ્વસ્થ રહેવું પણ પડકારજનક બની જાય છે. લોકો પર વાયરસ અને બેક્ટેરિયાનો હુમલો થવા લાગે છે. નબળી રોગપ્રતિકારક શક્તિ ધરાવતા લોકો માટે ઠંડું હવામાન ખૂબ કઠિન સાબિત થાય છે. એમને અનેક શારીરિક સમસ્યાઓ ઘેરી વળે છે. નિષ્ણાતો કહે છે કે જ્યારે હવામાનમાં ફેરફાર થાય ત્યારે વાયરલ અને બેક્ટેરિયલ ચેપ ફેલાવાનું જોખમ વધી જાય છે. શિયાળાની ઋતુમાં સામાન્ય રીતે જોવા મળતાં અનેક દર્દ છે, જેમકે... શરદી - ખાંસી - ગળામાં ઈન્ફેક્શન - તાવ - અરુચિ - ન્યુમોનિયા - સાંધાના દુખાવા - કાનમાં દર્દ - ચામડીમાં સમસ્યા ઇત્યાદિ... વાસ્તવમાં, આ ઋતુમાં વાયરસ અને બેક્ટેરિયા ઝડપથી વધવા લાગે છે, જેનાથી લોકો સંક્રમિત થાય છે. તમામ ચેપ એક વ્યક્તિથી બીજામાં ફેલાય છે, જેના કારણે દર્દીઓની સંખ્યા ઝડપથી વધે છે. શિયાળાની ઋતુમાં રોગોથી બચવા માટે દરેક વ્યક્તિએ ફલૂની રસી લેવી જોઈએ. તેને 'ફલૂ શોટ' પણ કહેવામાં આવે છે. આને વર્ષમાં એક વાર લઈ શકાય છે. આ રસી લોકોની રોગપ્રતિકારક શક્તિને મજબૂત બનાવવામાં મદદ કરે છે અને બદલાતી મોસમમાં ઈન્ફલ્યુએન્ઝા વાયરસના ફેલાવાને રોકવામાં મદદ કરે છે. બાળકોને પણ ફલૂની રસી આપી શકાય છે. સામાન્ય રીતે, ફલૂ શોટ મોસમી ફલૂના જોખમને ૪૦થી ૬૦ ટકા ઘટાડી શકે છે. ફલૂની રસી મોટા ભાગના લોકો માટે સલામત માનવામાં આવે છે. જોકે, જો તમને કોઈ ગંભીર બીમારી હોય તો તમે પહેલાં ડોક્ટરની સલાહ લઈ શકો છો. શરદી-ઉધરસ: શિયાળામાં સૌથી પરેશાન કરતી સમસ્યા એટલે શરદી-ઉધરસ. શિયાળાનું શુષ્ક અને ઠંડું હવામાન રાઇનો વાયરસના ઉછર માટે એકદમ અનુકૂળ વાતાવરણ પૂરું પાડે છે. ૨૦૦થી વધુ પ્રકારના વાયરસ છે, જે સામાન્ય શરદીનું કારણ બની શકે છે, જેમાં રાઇનો વાયરસ શરદી-ઉધરસનો સૌથી સામાન્ય વાયરસ ગણાય છે, જે શિયાળામાં વિશેષ તકલીફ આપે છે. બધાનો અનુભવ છે કે એકવાર શરદી-ઉધરસ થાય એટલે ઓછામાં ઓછું ૪-૫ દિવસ તો હેરાન કરે જ છે. શું ધ્યાન રાખશો? વાયરલ બીમારીઓમાં વાયરસને ફેલાતો રોકવો એ સૌથી ચોક્કસ ઉપાય છે. વારંવાર હાથ ધોવા જોઈએ. શરદી-ઉધરસ થઈ હોય તેવા દર્દીઓના સંપર્કમાં ન આવવા તેની કાળજી રાખવી જોઈએ. જો પરિવારના કોઈ સભ્યને શરદી-ઉધરસ હોય તો એમણે મને તેટલું અન્ય સભ્યોથી અલગ રહેવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ, જેથી બીજાને ચેપ ન લાગે. વીજાણુ સાધનોની સ્વચ્ચ વગેરે પર જંતુનાશક દ્રવ્યનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. ન્યુમોનિયા: શિયાળામાં પરેશાન કરતી એક પ્રાણધાતક બની શકે તેવી બીમારી એટલે ન્યુમોનિયા. આ બીમારીમાં વાયરલ અને બેક્ટેરિયલ ચેપ ફેફસાંની થેલીમાં ફેલાઈ જાય છે અને તરલ પદાર્થથી ભરાઈ જાય છે. ન્યુમોનિયામાં શ્વાસ લેવાની સમસ્યા પણ સર્જાય છે. ન્યુમોનિયાનો ચેપ ઉધરસ, છીંક અથવા ચેપી વસ્તુઓના સંપર્કમાં આવવાથી, અથવા નાક-મોં ને સ્પર્શ કરવાથી પણ ફેલાય છે. કેવી રીતે બચીશું?: શરદી ન થાય તેનું ધ્યાન રાખવું. ખાસ કરીને જેમને શરદીનો કોઈ હોય એમણે સાંભળવું જરૂરી છે. વેકસિન લેવાથી રક્ષણ મળી શકે છે. ઓછામાં ઓછી ૩૦ મિનિટ સુધી શારીરિક પ્રવૃત્તિ કરવાથી તમારી રોગપ્રતિકારક શક્તિ મજબૂત થશે અને શરદી અને ઉધરસ જેવી સમસ્યાઓથી બચી શકાશે. શિયાળામાં ધ્યાનમાં રાખવા જેવી કેટલીક વાત - જ્યારે હવામાન ખૂબ ઠંડું હોય, ત્યારે વ્યક્તિએ શક્ય તેટલું ઓછું ઘરની બહાર નીકળવું જોઈએ - તાપમાન અનુસાર ચોંચ ગરમ કપડાં પહેરવાં જોઈએ. - દરરોજ કસરત કરવી જોઈએ. - ગરમ પાણી પીવું હિતાવહ છે. - આ ઋતુમાં જક ફૂડ ખાવાનું ટાળવું જોઈએ. ઘરમાં બનાવેલો તાજો ખોરાક જ ખાવો જોઈએ. તમારા આહારમાં વિટામિન-સીથી ભરપૂર વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવો જોઈએ. નારંગી અને આમળા સહિતનાં ખાટાં ફળો દ્વારા રોગપ્રતિકારક શક્તિ મજબૂત થાય છે. આ સિઝનમાં પુષ્કળ ફળો અને શાકભાજી ખાઓ. ડ્રાય ફ્રૂટ્સ ઓછી માત્રામાં નારતા તરીકે લઈ શકાય છે. પૂરતા પ્રમાણમાં પાણી પીવું ખૂબ જ જરૂરી છે. આ બધા વચરે, સ્વચ્છતાના ઉપાય હંમેશાં બીમારીથી બચવાનો શ્રેષ્ઠ માર્ગ છે.

પ્રાસના સુરક્ષાકવચ

નિશા સંઘવી
feedback@bombaysamachar.com

રજાના દિવસો નજીક આવી ગયા છે. અનેક લોકો પોતાના ઇચ્છિત પ્રવાસે ઊપડી જવા રોમાંચિત છે. કોઈ નવી જગ્યાઓ જોવા જશે, કોઈ આરામ કરવા જશે, કોઈ સગાં-સંબંધીના ઘરે જશે તો કોઈ વિદેશપ્રવાસ પણ ખેડશે... પ્રવાસ-પર્યટન ખરેખર આનંદ આપે. જોકે, ક્યારેક અણધાર્યાં જોખમો આવી ચડે છે તો જે પ્રવાસીને નુકસાન પણ પહોંચાડે. આવા સમયે ટ્રાવેલ ઇન્સ્યુરન્સ એટલે કે પ્રવાસને લગતો વીમો ઘણી બધી ચિંતાને દૂર કરી શકે. પ્રવાસ વીમો આર્થિક નુકસાન સામે રક્ષણ આપીને આપણને માનસિક શાંતિ પણ પૂરી પાડે છે. તમે દેશમાં ફરવા જવાના હો કે વિદેશમાં જવાના હો, પ્રવાસ વીમો દરેક પ્રકારની જરૂરિયાત પૂરી કરનારો હોય છે. એની લાક્ષણિકતાઓ સમજ લીધી હોય તો તમે પ્રવાસને આસાન બનાવી શકો છો. આજે આપણે પ્રવાસ વીમાના પ્રકાર, એમાં મળતા વિવિધ પ્રકારના પ્લાન, એનું કવરેજ તથા અન્ય મહત્વપૂર્ણ માહિતીની વાત કરીએ... ભૌગોલિક સ્થળોના આધારે મળતા પ્રવાસ વીમાના પ્લાન: પર્યટક અથવા યાત્રી કયા સ્થળે જાય છે એના આધારે વીમો મળે છે. ૧) ઓવરસીઝ વર્લ્ડવાઈડ: આ પ્રકારના પ્લાનમાં સિરિયા જેવા કાળી યાદીમાં મુકાયેલા કેટલાક દેશોને બાદ કરતાં તમામ દેશોમાં લાગુ પડતો વીમો મળે છે. આવા પ્રવાસ માટે આ ઘણો જ વ્યાપક પ્રકારનો પ્લાન હોય છે. ૨) ઓવરસીઝ (અમેરિકા/કેનેડાને બાદ કરતાં) અમેરિકા, કેનેડા તથા કાળી યાદી-બ્લેક લિસ્ટેડ દેશોને બાદ કરતાં સમગ્ર વિશ્વને આ વીમા પોલિસી હેઠળ આવરી લેવાય છે. એમાં ઉત્તર અમેરિકા બાકાત છે. ૩) શેંગન દેશો: ઓસ્ટ્રિયા, જર્મની, ફ્રાંસ વગેરે શેંગન દેશોમાં જનારા પ્રવાસીઓ માટેનો આ ખાસ પ્લાન છે. એમાં નિશ્ચિત દેશો આવરી લેવામાં આવે છે. આમાં વર્લ્ડવાઈડ પ્લાનની તુલનાએ ઓછા વિકલ્પ હોય છે. ૪) એશિયા: આ પ્લાનમાં યુએઈ, થાઈલેન્ડ, ઇન્ડોનેશિયા અને મલયેશિયા જેવા એશિયન દેશોને આવરી લેવામાં આવે છે. એમાં વર્લ્ડવાઈડ પ્લાનની તુલનાએ ઓછું કવરેજ હોય છે, જેમાં લગભગ સામાન્ય વિકલ્પો જ આપવામાં આવે છે. પ્રવાસ વીમાના અલગ અલગ પ્રકારના પ્લાન જે રીતે પ્રવાસીઓ અલગ અલગ પ્રકારના હોય છે એ જ રીતે એમની વિવિધ જરૂરિયાતોને પૂરી કરનારા પ્લાનના પ્રકાર પણ અલગ અલગ હોય છે. એમાંના કેટલાક પ્લાનના પ્રકાર આ પ્રમાણે છે: ૧) જનરલ પ્લાન: આમાં તબીબી સારવારના ખર્ચ, વ્યક્તિગત સામાન્ય નુકસાન તથા પ્રવાસમાં આવેલા વિક્ષેપને લીધે થતું નુકસાન, એ બધું આવરી લેવાય છે. ૨) વિદ્યાર્થીઓ માટે: આજકાલ અસંખ્ય વિદ્યાર્થીઓ વિદેશ ભણવા જાય છે. એમના માટે ખાસ આ પ્લાન હોય છે. એમાં મૂળભૂત સુરક્ષાની સાથે સાથે બાળકોની માવજત, પ્રસૂતિનો ખર્ચ, માનસિક આરોગ્યને લગતી

પ્રવાસ વીમો જરૂર ઉતરાવો આજના સમયમાં એ ઘણો જ ઉપયોગી નીવડે છે

બાબતો, અભ્યાસમાં આવતા વિક્ષેપ, સ્પોન્સરને લગતી સમસ્યાઓ સામે રક્ષણ અને કોઈ કારણસર જમીન પર છૂટવું પડે તો એના માટેના બોન્ડનો ખર્ચ પણ આવરી લેવામાં આવે છે. ૩) કોર્પોરેટ પ્લાન: ખાસ કરીને બિઝનેસ માટે પ્રવાસ કરનારા લોકોની જરૂરિયાતો આ પ્લાનમાં આવરી લેવાય છે, જેમાં મહત્વના દસ્તાવેજો ગુમ થઈ જવા, ચોરી થવી, બિઝનેસને લગતાં કેટલાંક અન્ય જોખમો અને વિદેશમાં થતો પ્રવાસીની અંતિમક્રિયાનો ખર્ચ વગેરે બાબતમાં આર્થિક સુરક્ષા આપવામાં આવે છે. ૪) વરિષ્ઠ નાગરિકો માટે: ૭૦ વર્ષની ઉપરના પ્રવાસીઓ માટે આ સાવ જ બેઝિક સુરક્ષા આપનારો પ્લાન હોય છે. તેમાં મહત્તમ ૫૦,૦૦૦ અમેરિકન ડૉલર સુધીનો વીમો આપવામાં આવે છે. અમુક પોલિસીમાં તબીબી સારવારનો ખર્ચ આવરી લેવાયો હોય છે, જ્યારે અમુકમાં હોતો નથી. પ્રવાસ વીમાના પ્લાન હેઠળની વિવિધ શ્રેણીઓ પ્રવાસના પ્રકાર અને એની ફ્રિક્વન્સીના આધારે મળતા પ્લાન: ૧) સિંગલ ટ્રિપ પ્લાન: ભારતમાંથી પ્રવાસ શરૂ થાય અને અહીં પાછો પૂરો થાય ત્યાં સુધીના એક જ પ્રવાસને આ પ્લાન હેઠળ આવરી લેવામાં આવે છે. ૨) નોન-ટ્રિપ ટ્રિપ: એક જ પ્રવાસના પ્લાનનું આ એક બીજું સ્વરૂપ છે, જેમાં એક સાથે વધારે વ્યક્તિઓ જાય તો ડિસ્કાઉન્ટ મળતું હોય છે. ૩) એન્યુઅલ મલ્ટિ ટ્રિપ: વર્ષ દરમિયાન અનેક વાર પ્રવાસે જનારા લોકો માટે આ પ્લાન છે, જેના હેઠળ વર્ષ દરમિયાન મન ફાવે એટલા પ્રવાસ માટેનો વીમો મળે છે. દરેક પ્રવાસના દિવસોની સંખ્યા અલગ અલગ પોલિસીમાં અલગ અલગ હોય છે. દાખલા તરીકે, અમુકમાં ૩૦ દિવસ, અમુકમાં ૪૫ દિવસ તો અમુકમાં ૬૦ દિવસનો પ્રવાસ આવરી લેવાયેલો હોય છે. પ્રવાસ વીમા હેઠળ કઈ કઈ બાબતો આવરી લેવાય છે? ૧) આકસ્મિક મૃત્યુ અને અંગવિચ્છેદ પ્રવાસીનું આકસ્મિક મૃત્યુ થવાની સ્થિતિમાં અથવા શરીરનું કોઈ પણ અંગ છૂટું પડી જાય એવી સ્થિતિમાં નિર્ધારિત ટકાવવાની પ્રમાણે વીમાની રકમ આપવામાં આવે છે. ૨) તબીબી સારવારનો ખર્ચ (અકસ્માત અને બીમારી) પ્રવાસ દરમિયાન કોઈ બીમારી થાય કે અકસ્માતને કારણે ઈજા થાય એવી સ્થિતિમાં નિર્ધારિત પ્રમાણમાં તબીબી સારવારનો ખર્ચ ભરપાઈ કરી આપવામાં આવે છે. પોલિસીમાં નક્કી થયા પ્રમાણે અમુક રકમ કાપીને વીમાની રકમ ચૂકવવામાં આવે છે. ૩) ચેક ઈન કરાવેલો સામાન પહોંચવામાં થતો વિલંબ પ્રવાસીનો સામાન ચેક ઈન થયા બાદ પહોંચવામાં અમુક નિર્ધારિત સમયમર્યાદા કરતાં વધારે સમય નીકળી જાય એવી વિલંબની સ્થિતિમાં નુકસાન ભરપાઈ કરી આપવામાં આવે છે. ૪) ચેક ઈન સામાન ગુમ થઈ જાય તો... ચેક ઈન થયેલો સામાન અરલાઇન્સની ટેમ્પરે હેઠળ હોય એ સમયગાળામાં જ આખેઆખો ગુમ થઈ જાય એવી સ્થિતિમાં નુકસાન ભરપાઈ કરી આપવામાં આવે છે. ૫) પાસપોર્ટ ગુમ થઈ જાય પાસપોર્ટ ગુમ થઈ જવાની સ્થિતિમાં નવો કે ડુપ્લિકેટ પાસપોર્ટ બનાવવા માટે થનાર ખર્ચ આ પોલિસી હેઠળ ભરપાઈ કરી આપવામાં આવે છે. ૬) અંગત જવાબદારી પ્રવાસ દરમિયાન પ્રવાસી વિરુદ્ધ માલમિલકતને નુકસાન અથવા તબીબી સારવારના ખર્ચને લગતો કાનૂની દાવો થાય એવી સ્થિતિમાં વીમા કંપની આર્થિક સુરક્ષા પૂરી પાડે છે. ૭) ઉડ્ડનમાં વિલંબ અથવા ઉડ્ડન ૨૬ થાય તો... પ્રતિકૂળ હવામાન, હડતાલ કે વિમાનની ખામીને કારણે ઉડ્ડન ૧૨ કલાક કરતાં વધુ સમય માટે મોડું થાય તો પ્રવાસીને થનારા વધારાના

ખર્ચની ભરપાઈ વીમા કંપની આ પ્લાન હેઠળ કરી આપે છે. ૮) વિમાન હણજેક થાય તો... પ્રવાસ દરમિયાન વિમાનનું હઈજેકિંગ થાય તો એની નુકસાનની ભરપાઈ આ પ્લાન હેઠળ કરી આપવામાં આવે છે. ૯) તાકીદની રોકડ સુવિધા તાકીદની સ્થિતિમાં રોકડની ચૂકવણી કરવાની જરૂર પડે એ સ્થિતિ માટેનો આ પ્લાન હોય છે. બેન્કો, રાજદૂતાવાસ અથવા 'વેસ્ટર્ન યુનિયન કંપની' જેવા વિશ્વસનીય નેટવર્ક મારફતે આ ચૂકવણી થાય છે. ૧૦) પ્રવાસ ૨૬ થયો અથવા અધૂરો રહી જવો. મૃત્યુ, બીમારી કે કુદરતી આફતો જેવી અણધારી સ્થિતિમાં પ્રવાસ ૨૬ કરવો પડે અથવા અધૂરો રહી જાય એ સંજોગોમાં થતું નુકસાન ભરપાઈ કરી આપવામાં આવે છે. ૧૧) વળતા પ્રવાસમાં કનેક્ટિંગ વિમાન ચૂકી જવાય કે વિમાન ઉપાડવામાં મોડું થાય એ સ્થિતિમાં થતું નુકસાન ભરપાઈ કરી આપવામાં આવે છે. પ્રવાસ વીમાના પ્લાન હેઠળ અતિરિક્ત લાભ ઘણા પ્રવાસ વીમાના પ્લાન હેઠળ અતિરિક્ત લાભ પણ આપવામાં આવે છે, જેમ કે... ૧) પેમેન્ટ કાર્ડના ફોટોથી લાગતા ચાર્જ્સ ૨) હોટેલ કે અરલાઇન્સનું બુકિંગ બાઉન્ડ થવાની સ્થિતિમાં મળતું કવરેજ ૩) પ્રવાસ દરમિયાન પ્રવાસીના ઘરે થનારી ચોરી સામેનું રક્ષણ ૪) ભારતમાં લાગુ થતું પર્સનલ એક્સિડન્ટ કવરેજ ૫) પાછા ફરવામાં વિલંબ થયો કે વહેલા પાછા આવી જવું પડે એવી સ્થિતિમાં વિમાનભાડામાં આવનારા તકાવ સામેનું રક્ષણ પાત્રતા અને કવરેજની મર્યાદા ૧) ઉંમર: સર્વસાધારણ પ્લાનમાં છ મહિનાથી લઈને ૭૦ વર્ષની ઉંમર સુધીની વ્યક્તિઓને આવરી લેવાય છે. વરિષ્ઠ નાગરિકો માટેના પ્લાનમાં ૭૧થી ૮૫ વર્ષની ઉંમરના લોકો સામેલ હોય છે. ૨) પોલિસીનો સમયગાળો: પ્લાનનો સમયગાળો ચારથી ૧૮૦ દિવસ સુધીનો હોય છે. અમુક નિશ્ચિત સ્થિતિમાં આ સમયગાળો લંબાવવાનું શક્ય હોય છે. ૩) વીમાની રકમ: વીમા હેઠળ ૨૫,૦૦૦થી ૧,૦૦,૦૦૦ અમેરિકન ડૉલર સુધીનું કવરેજ મળે છે. રૂમ રન્ટ કે સર્જરી જેવા નિશ્ચિત ખર્ચમાં પેટા મર્યાદા પણ હોઈ શકે છે. વાત કપાતની... પ્રવાસ વીમા પોલિસી હેઠળ અમુક રકમ ડિસ્ક્રિબલ એટલે કે કાપીને મળતી હોય છે, જેમકે... ૧) તબીબી સારવારનો ખર્ચ અને બચાવ કામગીરી: ૧૦૦ ડૉલર ૨) દાંતમાં દુખાવો થવાની તાકીદની સ્થિતિમાં રહત મેળવવા માટેની સારવાર: ૧૦૦ ડૉલર ૩) ચેક ઈન કરાયેલો સામાન પહોંચવામાં થતો વિલંબ: ૧૨ કલાક ૪) પાસપોર્ટ ગુમ થયો: ૨૫ ડૉલર ૫) અંગત જવાબદારી: ૧૦૦ ડૉલર ૬) કનેક્ટિંગ ઉડ્ડન ચૂકી જવાની સ્થિતિ: ૧૨ કલાકનો વિલંબ પોલિસીની મુદતમાં વૃદ્ધિ અમુક સંજોગોમાં પ્રવાસ લંબાવવો પડતો હોય છે. એવા વખતે વિમાનની ટિકિટની તારીખ પણ લંબાવવી પડે છે અને પ્રવાસ વીમાના પ્લાનની મુદત પણ લંબાવવી પડે છે. આ સ્થિતિમાં પોલિસી પૂરી થવાના ઓછામાં ઓછા સાત દિવસ પહેલાં ગુલ હુલેય ડિસ્કેશન ફોર્મ સુપરત કરીને પોલિસીનો મુદત વધારવા માટેની વિનંતી કરી શકાય છે. આમ પ્રવાસનું આયોજન કરતી વખતે પ્રવાસ વીમાની ખરીદીનો પણ વિચાર કરવો જરૂરી છે. અનેક પ્રકારના પ્લાન, એનાં કવરેજ તથા લાભને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રવાસી પોતાની જરૂરિયાતો અનુસારની પોલિસી કઢાવીને પ્રવાસ ચિંતામુક્ત બનાવી શકાય છે. પોલિસીમાં કઈ બાબતો આવરી લેવાઈ નથી અને બીજી કઈ મર્યાદાઓ છે એના વિશે પૂરેપૂરી માહિતી જાણી લેવા પોલિસીની દરેક શરતો અને એના નિયમો ધ્યાનપૂર્વક વાંચી જવા અને જરૂર પડ્યે વીમા કંપનીને પૂછી લેવું વધુ સાડું.

જીમીના હોશ-હવાશ સાવ ખલાસ થઈ ગયા હતા. એ માથું પકડીને પાસે બનેલા ઓટલા પર બેસી ગયો. એણે શું કરવું જોઈએ? એ કઈ રીતે કજલીની વાત માની શકે? કજલીનું શરીર એને બેહદ પસંદ હતું એમાં કોઈ જ શંકા નહોતી. એ એના શરીરનો ચાહક હતો - આશિક હતો - એના શરીર પાછળ પાગલ હતો, પરંતુ રોજી પણ કંઈ કમ નહોતી. રોજી કજલી જેવી અલ્લાહ નહોતી, પરંતુ એના જેવી જવાન અને ખૂબસૂરત જરૂર હતી, અને એને વફાદાર પણ હતી ને સેવા કરનારી દાસી પણ... એવી પત્નીને એ કઈ રીતે છોડી શકે? એનાથી અલગ થઈને એ કઈ રીતે રહી શકે?

પરંતુ બીજા બાજુ પણ કંઈ નાની-સૂની વસ્તુ નહોતી પડી. બીજા બાજુ પૈસાના ઢગલા પડ્યા હતા... ચારે બાજુ પૈસાના ઢગલે-ઢગલા પડ્યા હતા... આસપાસ બધે જ પૈસા જ પૈસા હતા... પૈસા... પૈસા... પૈસા... અને બસ પૈસાના જ ઢગલા પડ્યા હતા.

એનું દિલ કજલીની શરત માની લેવા હા પાડતું હતું, પરંતુ એ વાતનો ઇકરાર કરતાં એની જીભ અચકાતી હતી.

‘શું વિચારી રહ્યા છો જીમી?’ કજલીએ વિચારોમાં ખોવાયેલા જીમીને પૂછ્યું.

‘હું તારી વાત માની તો શું છું, પરંતુ હું મારા હાથે એને જિંદગીની કેદમાંથી આઝાદ ન કરી શકું.’ જીમીએ પોતાની અચકાતી જીભથી બોલી જ નાખ્યું.

‘એનો પણ મારી પાસે એક રસ્તો છે.’ કજલીએ હસીને કહ્યું.

‘કયો રસ્તો છે?’

‘તમે એને અહીંયા મંદિરમાં લઈ આવો, એ પછી તમારું કામ પૂરું થઈ જશે. હું બધું સંભાળી લઈશ.’

‘પણ... પણ... તું રોજીનું કરીશ?’ જીમીએ ગભરાયેલા અવાજે પૂછ્યું.

‘તમારે એ વિષે જાણવાની જરૂર નથી, તમે ફક્ત એટલું સમજો કે, હું મારી શોક્યને જોવા - મળવા માગુ છું. એને મારે હવાલે કરીને તમે અહીંથી જતા રહેજો અને પછી એને ભૂલી જજો.’

‘કોઈને ભૂલી જવું એ કોઈના હાથની વાત નથી.’ જીમીએ નમ્રતાથી કહ્યું, ‘હું તો તને પણ આજ દિવસ સુધી નથી ભૂલી શક્યો.’

‘હું એને માટે તમારી આભારી છું.’ કજલીએ કટાક્ષ ભરેલા અવાજે કહ્યું, ‘પણ તમારે તમારી પત્ની રોજીને ભૂલવી જ પડશે. હું તમારા દિલમાં દેવીમાને કહીને આ વાત નખાવડાવી દઈશ. એ પછી તમારું દિલ એને યાદ નહીં કરે, એને ભૂલી જશે અને પછી અમાસની કાળી રાત્રે આપણું મિલન થશે.’ તમે મને ફરી પહેલાંની જેમ મેળવી શકશો - માણી શકશો.’

‘રસાચ્યે જ...’ એવું થઈ શકે છે? જીમીની આંખોમાં ખુશીઓ છલકાઈ આવી.

‘હા! એવું જ થશે. આજથી દસ દિવસ પછી તમે એને અહીં મંદિરમાં લઈ આવજો. સમજ્યા?’

‘હા! સમજ ગયો.’

‘બસ! તો હવે જાઓ જીમી! આજથી દસ દિવસ પછી તમે તમારી પત્ની રોજીને લઈને રાતના બાર વાગ્યે અહીં આવતા રહેજો.’

‘સારું.’

‘હવે હું જાઉં છું.’ કહેતા કજલી એની આંખો સામેથી ગાયબ થઈ ગઈ. જીમી ઓટલા પરથી, ગોઠણ પર હાથ મૂકીને ઊભો થયો અને પછી મંદિરની સીડીઓ ઊતરીને જંગલમાં પ્રવેશ્યો અને પછી પગદંડી પર ચાલવા લાગ્યો.

લાગ્યો.

એની ચાલ સાથે એના મગજમાં વિચારો પણ ચાલવા લાગ્યા.

શું કજલીએ કહ્યું એમ એણે કરવું જોઈએ? શું એની વાત એણે માની લેવી જોઈએ? એને થયું કે, રોજી સાથેનો એનો પ્રેમ પાકો નથી. સાથે-સાથે રહેતાં રહેતાં જો કોઈ દિલ સાથે દિલ મળી જાય તો એને પ્રેમ ન કહેવાય. પ્રેમ તો એને ફક્ત કજલી સાથે છે અને વહાલ તો એને ફક્ત પૈસાથી છે, અને રોજી એને મળનારા પૈસાની આગળ અડચણ બનીને ઊભી રહી ગઈ છે. એટલે પૈસા મેળવવા માટે એણે રોજીની અડચણ રસ્તામાંથી હટાવવી જ પડશે.

રોજી રસ્તામાંથી હટાવ્યા પછી એ પોતાની મંજિલ સુધી પહોંચી જશે. એ માલામાલ બની જશે. કરોડો રૂપિયાનો માલિક બની જશે.

પૈસા મેળવવાની લાલચમાં જીમીની અંદરનો એક ઈન્સાન મરી પરવાર્યો - રોજીનો પતિ મરી પરવાર્યો. જીવતો રહ્યો બદમાશ ઈન્સાન - લાલચુ ઈન્સાન, પૈસાની પાછળ પાગલ બનેલો ઈન્સાન... કજલીના શરીરને પ્રેમ કરતો ઈન્સાન...

એણે નિર્ણય કરી લીધો - ‘કાલ સવારે એ રોજીને અહીં બોલાવી લશે અને પછી દસ દિવસ પછી રસ્તો સાફ અને પૈસાના ઢગલે જ ઢગલા... વિચારોના વમળમાં પૈસાના ઢગલા જોતો-જોતો જીમી ક્યારે ઘરે આવી પહોંચ્યો એની જ એને ખબર ન પડી.

એણે ઘરનો દરવાજો ખોલ્યો તો સામે જ ગોગિયો ઊભો હતો.

‘કેમ માલિક! મુલાકાત થઈ ગઈ ને?’

‘હા... હા... થઈ ગઈ...!’

‘હવે તો તમને ઘણા બધા મૂંઝવતા સવાલોના જવાબો પણ મળી ગયા હશે!’

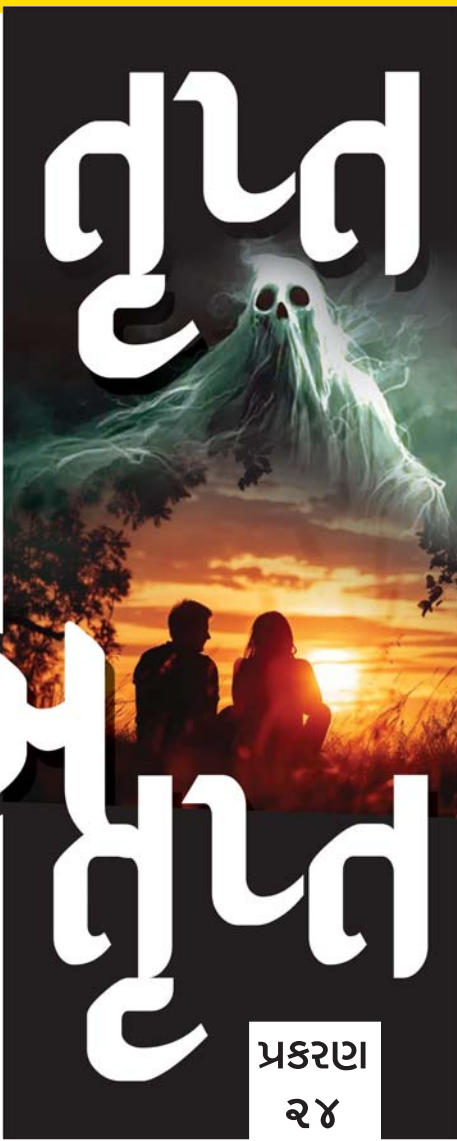
‘હા મળી ગયા.’ જીમીએ દરવાજો બંધ કરતાં કહ્યું, અને પછી પોતાના કમરા તરફ આગળ વધ્યો. એને એવું લાગ્યું કે જાણે એની આંખે અંધારાં આવી રહ્યાં છે. એને લાગ્યું કે, કોઈ પ્રેતાત્મા એના બખા પર ચઢી બેઠું છે. એના પગ જાણે લકવા ન મારી ગયા હોય એમ ઠીલા પડવા લાગ્યા. એ ઝડપી પગલે પોતાના કમરામાં પહોંચ્યો અને પલંગ પર પડ્યો - એ સાથે જ એની આંખો આપમેળે મિચાઈ ગઈ, પણ એને લાગ્યું કે એની સામે કોઈ ઊભું છે એ કજલી નહોતી કોઈ કાળી સ્ત્રી હતી, જેની આંખોમાં આગ હતી - અને એ આગવાળી આંખો જાણે ગુસ્સાનો જવાળામુખી એકતી હોય એવી લાગતી હતી. દાંત હાઈ પર લટકી રહ્યા હતા. જીભ બહાર નીકળેલી હતી અને એના હોઠના કિનારા પરથી તાજું - તાજું લોહી વહી રહ્યું હતું...! * * *

સવારે જ્યારે જીમીની આંખ ખૂલી ત્યારે ઘણું મોડું થઈ ગયું હતું. એનું શરીર આખું તૂટી રહ્યું હતું. એની સમજમાં નહોતું આવતું કે એના શરીરમાં દર્દ - એ પીડા કઈ વાતની છે. રાત્રે પહાડી સુધીનો રસ્તો જરૂર લાંબો અને આડો-અવળો હતો, પરંતુ એનાથી એનું શરીર આ રીતે દુઃખરો - પીડા કરશે એવું એણે ધાર્યું નહોતું.

જીમી માંડ માંડ કોણીને ટેકે પલંગ પર બેઠો થયો. એની આંખો સામે વિચિત્ર-વિચિત્ર કાળા કાળા ધબ્બાઓ દેખાઈ રહ્યા હતા. ગઈ આખી રાત પણ એને ભયાનક ડરામણાં સપનાંઓ દેખાતાં રહ્યાં હતાં. કાલીમા જાણે સાક્ષાત્ રૂપમાં એની આંખો સામે દેખાતી રહી હતી. જીમી કાલીમાના એ રૂપને જોઈને વારંવાર ડચ્ચાં હતો - ચીસ પાડી ઊઠ્યો હતો, અને એની ચીસ સાંભળીને તો અડધી રાત્રે ગોગિયો પણ એના કમરામાં દોડી આવ્યો હતો. જીમીએ ઊંઘમાં જ ચીસ પાડી હતી, એટલે ગોગિયાએ જીમીને જગાડીને પૂછ્યું હતું: ‘માલિક! આપ કેમ ડરી રહ્યા છો?’

પરંતુ જીમીએ કંઈ જવાબ આપ્યો નહોતો. શું જવાબ આપે?

અને અત્યારે પણ એની આંખો સામે વિચિત્ર ધબ્બાઓ દેખાઈ રહ્યા હતા, કદાચ હજી રાતની અસર એની નજર પરથી ગઈ નહોતી. એણે આંખો યોગી અને પછી ઊભો થયો, ધીમી ચાલ ચાલતો બાથરૂમ ગયો. મોઢું ધોવું - ત્યારે જ એની આંખો સામેથી ધબ્બાઓ ઓછા થયા. એ નાહ્યો અને પછી બહાર નીકળ્યો અને ચા પીવા બેઠો ત્યારે અંદરથી મુન્નો ઊછળતો-ફૂદતો એની પાસે આવ્યો અને પછી ઊછળીને એની ગોદમાં બેસી ગયો. હવે જીમી આટલા નાનકડા મુન્નાની આવી ઊછળ-ફૂદ જોઈને નવાઈ પામતો નહોતો. બલકે મુન્નાને જોઈને એના દિલમાં પિતાનો પ્રેમ ઊભરાઈ આવતો હતો અને પોતાનો મુન્નો દુનિયામાં

■ એચ. એન. ગોલીબાર

તમારે તમારી પત્ની રોજીને ભૂલવી જ પડશે. હું તમારા નખાવડાવી દઈશ. એ પછી તમારું દિલ એને યાદ નહીં કરે, એને ભૂલી જશે અને પછી અમાસની કાળી રાત્રે આપણું મિલન થશે

બીજાં બાળકો કરતાં અલગ - અનોખો છે એ વિચાર આવતાં જ એની છાતી કુલાઈ જતી હતી. ‘મારા મુન્ના... મારા લાલ...!’ જીમીએ મુન્નાને કપાળે બચ્ચી કરતાં કહ્યું: ‘નાસ્તો કરવો છે મુન્ના...?’ ‘હું તો માનું દૂધ પીને જ આવ્યો છું.’ મુન્નાએ કાલાકાલા અવાજમાં કહ્યું. ‘ચલ સારું કર્યું!’ ‘પપ્પા! તમે પૈસાદાર બનવા માગો છો ને?’ મુન્નાએ અચાનક વાત ફેરવતાં જીમીને સવાલ કર્યો. ‘કયો એવો માણસ છે જે પૈસાદાર બનવા નથી માગતો?’ જીમીએ યાના ત્રણ વૃંટડા એકસાથે ભરતાં કહ્યું. ‘હું તમને પૈસાદાર બનાવવા માટે જ દુનિયામાં આવ્યો છું.’ ‘એમ...!’ ‘હા! પણ તમારે મમ્મીની વાત માનવી પડશે.’ ‘કઈ વાત?’ ‘એ જ જે એણે તમને ગઈકાલે મંદિરમાં કહી હતી. ગઈકાલની વાત ભૂલી ગયા, પપ્પા?’ ‘ના! નથી ભૂલ્યો.’ જીમીને એ વાત બરાબર યાદ હતી. ‘મારી બીજી માને અહીંયા બોલાવીને મારી પહેલી માને હવાલે કરી દો. આ જ તમારે માટે લાભદાયક છે. પપ્પા!’ મુન્નો આટલું કહીને ખિલખિલાટ કરતો બાજુના કમરામાં દોડી ગયો, જ્યાં કજલીની આરસપહાણની મૂર્તિ ઊભી હતી. જીમીએ યાનો કપ નીચે મૂકીને સિગારેટ સળગાવી અને પછી સિગારેટના ધુમાડાને હવામાં ઊડાડતો વિચારવા લાગ્યો.

રોજી એની પત્ની હતી, એના દરેક હુકમનું એ તુરંત જ પાલન કરતી હતી. એ સુંદર હતી, એને રોજીની દરેક વાત ગમતી હતી, ફક્ત એની એક વાત એને ગમતી નહોતી. રોજી હંમેશાં એની પાસેથી ભરપૂર પ્રેમની આશા રાખતી હતી. એ પરેશાન હોય કે પછી ઉલ્લાસનો વચ્ચે ઘેરાયેલો હોય, રોજીને પોતાના કામ સાથે કામ હતું. એ એવા સમયે ખૂબ જ ગુસ્સો થતો હતો. એના વિચારમાં દરેક સ્ત્રી કજલી જેવી હોવી જોઈએ, જે વારંવાર પ્રેમનો ઈન્કાર કરે અને મહામુસીબતે માની જાય. કજલી રોજીથી હજાર ગણી સારી હતી. એને એક દાસી જોઈતી હતી એટલે જ એણે રોજી સાથે લગ્ન કર્યાં હતાં, બાકી એના દિલમાં રોજી પ્રત્યે પ્રેમ નહોતો. તો પછી એ એવી સ્ત્રી સાથે કઈ રીતે આખી

જિંદગી વિતાવી શકે - સુખેથી જીવન પસાર કરી શકે! અને વળી અત્યારે રોજી જ તો એના સુખની વચ્ચે આવતી હતી, મતલબ કે, એને કારણે જ તો એનાથી પૈસાના ઢગલા દૂર ભાગતા હતા. હકીકતમાં અત્યારે રોજી એને પત્ની નહીં, પરંતુ પપ્પાની બેટી લાગતી હતી, જો એવી બેટીને તોડી નાખવામાં આવે તો એ કંઈ ખોટું ન કહેવાય. જીમીએ રોજીને તાર કરીને અહીં બોલાવી લેવાનું નક્કી કર્યું. એને ખાતરી હતી કે, તાર મળતાં જ રોજી દોડતી-ભાગતી એની પાસે આવી જશે. રોજી પાગલપનની હદ સુધી એને યાદતી હતી. અને એની એને ખબર હતી, પરંતુ અત્યારે એ પૈસાને યાદતો હતો અને પૈસા પાછળ જ પાગલ હતો. એણે એ જ દિવસે બપોરે રોજીને અહીં શ્રીનગર આવી જવાનો તાર કરી દીધો. તાર કર્યા પછી એને લાગ્યું કે એની છાતી પરથી ઘણોબધો ભાર હળવો થઈ ગયો છે. પાંચેક દિવસમાં જ રોજી આવી જશે એવી એની ગણતરી હતી, પરંતુ રોજી આવશે તો એને એને રાખશે ક્યાં? આ ઘરમાં તો કજલીની આરસપહાણની મૂર્તિ ઊભેલી છે. ગોગિયો પણ છે અને મુન્નો પણ છે. એ રોજીને આ લોકો વિષે શું કહેશે? આમાં તો એની પોલ ખૂલી જશે. એ ગલ્લાંતલ્લાં કરશે તો રોજી વહેમાશ અને પછી નારાજ થઈને એ મુંબઈ પાછી જતી રહેશે. તો...? તો-તો પછી બધું કર્યાં-કારવ્યા પર પાણી ફરી જશે. બધી બાજુ બગડી જશે. હજી એ એ વિષે જ વિચારી રહ્યો હતો ત્યાં જ અચાનક ગોગિયો કમરામાં આવ્યો અને હાથથી હાથ બાંધીને એક બાજુ ઊભો રહ્યો. વિચારોમાં ખોવાયેલા જીમીએ નજર ઉઠાવીને ગોગિયા તરફ જોયું અને પૂછ્યું: ‘કેમ? શું કામ છે?’ ‘મને કહેવામાં આવ્યું છે કે હું તમારી પાસે આવું, કદાચ તમારે કંઈક પૂછવું છે?’ ગોગિયાની આ વાત સાંભળીને જીમી થોડીક વાર સુધી કંઈક વિચારમાં પડી ગયો. પછી એણે ગોગિયાને પૂછ્યું, ‘કોણે તને અહીંયા આવવાનું કહ્યું હતું?’ ‘એણે કહ્યું હતું માલિક! તમને તો આ વાત મારે વારંવાર કહેવી પડે છે?’ ‘ઓહ! હા, હું ભૂલી ગયો.’ જીમીએ સિગારેટની રાખ ખંખેરતાં કહ્યું. ‘શું પૂછવું છે આપને માલિક!’ ગોગિયાએ એ રીતે પૂછ્યું જાણે એને ખબર હોય કે અત્યારે જીમીના મગજમાં કેવા અને કેટલા સવાલો સળગી રહ્યા છે. ‘જો અહીંયા રોજી આવશે તો એ તને, કજલીની મૂર્તિ અને મુન્નાને જોઈને શું સમજશે?’ જીમીએ પોતાના મગજમાં સળગતો સવાલ ગોગિયા સામે મૂક્યો. ‘આનો તો બિલકુલ સહેલો રસ્તો છે.’ ગોગિયાએ કહ્યું: ‘અમે ત્રણે અહીંયા જતાં રહીશું. તમારું આ ઘર બિલકુલ પાલી થઈ જશે.’ ‘ક્યાં જશો તમે...?’ ‘એની પાસે...!’ ‘અને મુન્નો... હું એના વિના નહીં રહી શકું.’ ‘જો તમે એનું કહેવું માનીને તમારી પત્ની રોજીને મંદિરમાં લઈ જશો તો બધું જ કામ જલદી થઈ જશે.’ ‘હા! પણ મુન્નાની જરૂર તો પડવાની જ ને!’ (ક્રમશઃ) ■

જિંદગી વિતાવી શકે - સુખેથી જીવન પસાર કરી શકે! અને વળી અત્યારે રોજી જ તો એના સુખની વચ્ચે આવતી હતી, મતલબ કે, એને કારણે જ તો એનાથી પૈસાના ઢગલા દૂર ભાગતા હતા. હકીકતમાં અત્યારે રોજી એને પત્ની નહીં, પરંતુ પપ્પાની બેટી લાગતી હતી, જો એવી બેટીને તોડી નાખવામાં આવે તો એ કંઈ ખોટું ન કહેવાય. જીમીએ રોજીને તાર કરીને અહીં બોલાવી લેવાનું નક્કી કર્યું. એને ખાતરી હતી કે, તાર મળતાં જ રોજી દોડતી-ભાગતી એની પાસે આવી જશે. રોજી પાગલપનની હદ સુધી એને યાદતી હતી. અને એની એને ખબર હતી, પરંતુ અત્યારે એ પૈસાને યાદતો હતો અને પૈસા પાછળ જ પાગલ હતો. એણે એ જ દિવસે બપોરે રોજીને અહીં શ્રીનગર આવી જવાનો તાર કરી દીધો. તાર કર્યા પછી એને લાગ્યું કે એની છાતી પરથી ઘણોબધો ભાર હળવો થઈ ગયો છે. પાંચેક દિવસમાં જ રોજી આવી જશે એવી એની ગણતરી હતી, પરંતુ રોજી આવશે તો એને એને રાખશે ક્યાં? આ ઘરમાં તો કજલીની આરસપહાણની મૂર્તિ ઊભેલી છે. ગોગિયો પણ છે અને મુન્નો પણ છે. એ રોજીને આ લોકો વિષે શું કહેશે? આમાં તો એની પોલ ખૂલી જશે. એ ગલ્લાંતલ્લાં કરશે તો રોજી વહેમાશ અને પછી નારાજ થઈને એ મુંબઈ પાછી જતી રહેશે. તો...? તો-તો પછી બધું કર્યાં-કારવ્યા પર પાણી ફરી જશે. બધી બાજુ બગડી જશે. હજી એ એ વિષે જ વિચારી રહ્યો હતો ત્યાં જ અચાનક ગોગિયો કમરામાં આવ્યો અને હાથથી હાથ બાંધીને એક બાજુ ઊભો રહ્યો. વિચારોમાં ખોવાયેલા જીમીએ નજર ઉઠાવીને ગોગિયા તરફ જોયું અને પૂછ્યું: ‘કેમ? શું કામ છે?’ ‘મને કહેવામાં આવ્યું છે કે હું તમારી પાસે આવું, કદાચ તમારે કંઈક પૂછવું છે?’ ગોગિયાની આ વાત સાંભળીને જીમી થોડીક વાર સુધી કંઈક વિચારમાં પડી ગયો. પછી એણે ગોગિયાને પૂછ્યું, ‘કોણે તને અહીંયા આવવાનું કહ્યું હતું?’ ‘એણે કહ્યું હતું માલિક! તમને તો આ વાત મારે વારંવાર કહેવી પડે છે?’ ‘ઓહ! હા, હું ભૂલી ગયો.’ જીમીએ સિગારેટની રાખ ખંખેરતાં કહ્યું. ‘શું પૂછવું છે આપને માલિક!’ ગોગિયાએ એ રીતે પૂછ્યું જાણે એને ખબર હોય કે અત્યારે જીમીના મગજમાં કેવા અને કેટલા સવાલો સળગી રહ્યા છે. ‘જો અહીંયા રોજી આવશે તો એ તને, કજલીની મૂર્તિ અને મુન્નાને જોઈને શું સમજશે?’ જીમીએ પોતાના મગજમાં સળગતો સવાલ ગોગિયા સામે મૂક્યો. ‘આનો તો બિલકુલ સહેલો રસ્તો છે.’ ગોગિયાએ કહ્યું: ‘અમે ત્રણે અહીંયા જતાં રહીશું. તમારું આ ઘર બિલકુલ પાલી થઈ જશે.’ ‘ક્યાં જશો તમે...?’ ‘એની પાસે...!’ ‘અને મુન્નો... હું એના વિના નહીં રહી શકું.’ ‘જો તમે એનું કહેવું માનીને તમારી પત્ની રોજીને મંદિરમાં લઈ જશો તો બધું જ કામ જલદી થઈ જશે.’ ‘હા! પણ મુન્નાની જરૂર તો પડવાની જ ને!’ (ક્રમશઃ) ■

મુંબઈ સમાચાર ના ફન વર્લ્ડમાં તમને રસપ્રદ માહિતી મળશે અને સાથે મજા પણ આવશે. પ્રત્યેક કોચના સાચા જવાબ આપનારા વાચકોના જ નામ અહીં પ્રગટ કરવામાં આવશે. વાચકોએ તેમના જવાબ ઈ-મેઇલથી બુધવારે સાંજે ૬:૦૦ સુધી મોકલવાના રહેશે. ત્યાર પછી મોકલેલા જવાબ સ્વીકારાશે નહીં. વાચકોએ જવાબ નવા ઈ-મેઇલ funworld1822@gmail.com પર મોકલવાના રહેશે.

ભાષા વૈભવ... ગુજરાતી - અંગ્રેજી શબ્દોની જોડી જમાવો

A	B
કાંઈક	Desire
કામના	Administration
કાચર	Group
કરભાર	Fraud
કરસ્તાન	Timid

ગયા વખતનો ઉકેલ

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦

શબ્દલાલિત્ય સતીશ વ્યાસ

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦

ઓળખાણ પડી? મોટાભાગે શિયાળે પશ્ચિમ અને મધ્ય એશિયાથી હજારોની સંખ્યામાં ભારતમાં ઊતરી આવતા પક્ષીની ઓળખાણ પડી? ઉડતી વખતે સિસોટી જેવો અવાજ કાઢે છે.

અ) કાબર બ) ટિટોડી ક) સુરખાબ ડ) લાવરી

સુડોકુ-૭૦૬૨

		૩		૧			૮		
૫				૩	૪				૭
૯	૬		૨			૪			
		૨		૮			૯	૬	
	૯		૨		૭		૪		
૮	૫			૯		૭			
		૭		૪		૯		૨	
૪			૧	૭					૩
	૮			૬			૧		

સુડોકુ-૭૦૬૧

૨	૪	૯	૫	૭	૮	૧	૩	૬	
૧	૮	૬	૩	૨	૪	૭	૯	૫	
૭	૫	૩	૯	૧	૬	૮	૨	૪	
૫	૬	૧	૭	૪	૩	૨	૮	૯	
૯	૨	૭	૮	૬	૧	૪	૫	૩	
૮	૩	૪	૨	૯	૫	૬	૭	૧	
૪	૭	૨	૬	૫	૯	૩	૧	૮	
૩	૧	૫	૪	૮	૭	૯	૬	૨	
૬	૯	૮	૧	૩	૨	૫	૪	૭	

અહીં એક ચોરસ આપ્યું છે જેમાં નવ બોક્સ છે અને દરેકમાં નવ ખાનાં છે. ૧) દરેક બોક્સમાં એકથી નવ સુધીનો આંક આવવો જોઈએ. ૨) દરેક આડી અને ઊભી હરોળમાં આંક આવવો જોઈએ. અહીં પણ કોઈ આંક રહી ન જવો જોઈએ.

ચતુર આપો જવાબ અર્થ જણાવો

‘તિમિર તસ્કરને સાંપડી જાય છે’ પંક્તિમાં તિમિર શબ્દનો અર્થ જણાવો.

અ) તહેવાર બ) તીર ક) અંધારું ડ) ચુકિત

ગુજરાત મોરી

feedback@bombaysamachar.com

વિશેષ દિક્ષિતા મકવાણા

આહારમાં ધી, સરસવનું તેલ અને નારિયેળ તેલ... આયુર્વેદ અનુસાર આ વસ્તુઓ તમારા શરીરને ગરમ રાખે છે. શિયાળાની ઋતુમાં શરીરને ગરમ રાખવા અને ત્વચામાં ભેજ જાળવી રાખવા માટે તમારા આહારમાં આ વસ્તુઓનો સમાવેશ કરવો જોઈએ.

આયુર્વેદ અનુસાર ભોજનને લઈને એક ખાસ પ્રકારના નિયમો આપવામાં આવ્યા છે. આચાર્ય કશ્યપે આહારને મહાભેષજયમ કહ્યો છે એટલે કે કોઈપણ દવા બોરાક જેટલી ફાયદાકારક નથી. આ હિસાબે ખોરાક એ શ્રેષ્ઠ દવા છે. આહારના નિયમોનું પાલન કરવું જરૂરી છે, જો તમે તેને નિયમો અનુસાર અનુસરો છો, તો પછી ઋતુક્રમ બદલાતા શરીરમાં ઘણા ફેરફારો થવા લાગે છે. આપણે માનસિક અને શારિરીક રીતે થાક અનુભવીએ છીએ, તેથી આપણી ખાવાની ટેવમાં સુધારો કરવો જરૂરી છે. અહીં સાત્ત્વિક, રાજસિક અને તામસિક ખોરાક વિશે વાત કરીએ છીએ, જેમાં સાત્ત્વિકને આદર્શ માનવામાં આવે છે અને તામસિકને હલકી ગુણવત્તાવાળા માનવામાં આવે છે તેથી, આયુર્વેદ શિયાળાની ઋતુમાં સ્વસ્થ અને સક્રિય રહેવા માટે વિશેષ ટિપ્સ આપે છે.

શિયાળાની ઋતુમાં શરીરને ગરમ રાખવા અને ત્વચામાં ભેજ જાળવી રાખવા માટે તમારા આહારમાં ધી, સરસવનું તેલ અને નારિયેળ તેલનો સમાવેશ કરવો જોઈએ. તેમાં હાજર ચરબી શરીરના પેશીઓ દ્વારા શોષાય છે અને માત્ર શુક્ર ત્વચાને સાજા કરવામાં મદદ કરે છે, પરંતુ વિટામિન એ, ઇ, કે અને ડીના શોષણમાં પણ મદદ કરે છે. આ વિટામિનની ઉણપ માનસિક સ્વાસ્થ્યને અસર કરી શકે છે અને રોગપ્રતિકારક શક્તિને નબળી બનાવી શકે છે. ખાસ કરીને વિટામીન ડીની ઉણપથી ડિપ્રેશન અને અન્ય સ્વાસ્થ્ય સમસ્યાઓ થઈ શકે છે. આ શાકભાજી વિટામિન-સ, આયર્ન, કેલ્શિયમ,

પોટેશિયમ અને આયોડિનથી ભરપૂર હોય છે અને શિયાળામાં વધુ પડતું ખાવાની સમસ્યાથી બચવામાં મદદ કરે છે. આના સેવનથી પેટ ભરેલું લાગે છે, જેના કારણે તમને વધારે ખાવાની આદત પડતી નથી. આ ઉપરાંત તે તમારા બ્લડ સુગરના સ્તરને નિયંત્રિત કરવામાં મદદ કરે છે અને ડાયાબિટીસનું જોખમ ઘટાડે છે. શિયાળામાં ઓટ્સ, જવ અને મકાઈ જેવા આખા અનાજનું સેવન સ્વાસ્થ્ય માટે ફાયદાકારક છે. આ આખા અનાજ તમને ઊર્જા પ્રદાન કરે છે સાથે સાથે તમારા શરીરને ગરમ પણ રાખે છે.

શિયાળાની મોસમમાં આખા અનાજ ખૂબ જ ઉપયોગી છે, કારણ કે તે શરીરમાં સંગ્રહિત કાર્બોહાઇડ્રેટ્સને સરળતાથી તોડવામાં મદદ કરે છે. તે જ સમયે વ્યક્તિએ શિયાળામાં ઠંડા

અને કાચો ખોરાક ખાવાનું ટાળવું જોઈએ, કારણ કે તે શરીરને સુસ્ત બનાવી શકે છે. ઠંડા રસ, સ્મૂથી અને કાચો ખોરાક શરીરની ગરમીને દૂર કરી શકે છે, જેના કારણે શરીરમાં ઊર્જાનો અભાવ થાય છે. તેના બદલે વ્યક્તિએ ગરમ સૂપ, હર્બલ થાય અને હળદરવાળું દૂધ પીવું જોઈએ, જે માત્ર શરીરને ગરમ રાખે છે પરંતુ રોગપ્રતિકારક શક્તિને પણ મજબૂત બનાવે છે.

મસાલા માત્ર ખોરાકનો સ્વાદ અને સુગંધ જ નથી વધારતા, પરંતુ શરીરને ગરમ પણ રાખે છે. શિયાળામાં મસાલા તમારી બ્લડ સુગરને નિયંત્રિત કરવામાં, પરિભ્રમણને સુધારવામાં અને પાચન પ્રક્રિયાને સરળ રાખવામાં મદદરૂપ છે. વધુમાં, મસાલા માનસિક રીતે આરામ આપે છે અને તમારો મૂડ સુધારે છે. શિયાળામાં દરરોજ ગરમ તેલથી શરીર પર માલિશ કરવાથી શરીર ગરમ રહે છે એટલું જ નહીં તે ત્વચાને કોમળ અને કીમળ પણ રાખે છે. વ્યાયામ કરતા પહેલા ગરમ તેલથી માલિશ કરવાથી શરીરની પેશીઓમાં ઊંડુ સુધી પ્રવેશ થાય છે અને શરીર ગરમ અને સ્વસ્થ રહે છે.

આ સિવાય શિયાળામાં કસરત કરવી પણ અત્યંત જરૂરી છે. તે શરીરને સક્રિય રાખવામાં, કેલરી બર્ન કરવામાં, હાડકાંને મજબૂત કરવામાં અને કોનિક રોગોના જોખમને ઘટાડવામાં મદદ કરે છે. ઋતુ ગમે તે હોય આયુર્વેદ અનુસાર, શિયાળામાં પાચનશક્તિ સારી રહે છે, તેથી વ્યક્તિએ તેની કાળજી લેવી જોઈએ. ઉપવાસ કરવાનું ટાળવું જોઈએ અને જો ઉપવાસ કરવામાં આવે અથવા ઓછી માત્રામાં ખોરાક લેવામાં આવે તો પાચન અગ્નિ શરીરની રચનાને બાળી નાખે છે અને વાતાની તીવ્રતામાં વધારો કરે છે જે રોગ તરફ દોરી શકે છે. શુક્રતા વાતમાંથી આવે છે. તેથી જંક ફૂડને ટાળવું અને ગરમ દેશી ખોરાક સાથે જોડવું વધુ સારું છે.

feedback@bombaysamachar.com

મોજની ખોજ સુભાષ ઠાકર

ગીતા કોર્ટમાં નઇ, હાર્ટમાં જોઈએ

બા અદબ ,બા મુલાયજા હોશિયાર' છડીદારે કોર્ટમાં છડી પોકારી 'બોલનેમે ઓર લીખનેમે જો કબી (ક)બી હસા નહીં શકા ફિરબી અપને કો હાસ્યકલાકાર -લેખક કા ભ્રમ મે ઓર વહેમ મે રહેતા હૈ વો ફેફું કુમાર સુભાષ ઠાકર કોર્ટ કે કહેઠેમે હાજીર હો.... ઓ... ઓ... ઓ'

અંધેરીથી બોરીવલી જેવું લાંબુ 'હોઝોઝોઓ...' પૂર્વ થયુ .. બસ, આટલી જ બૂમે જેવો મારા કાનમાં પ્રવેશ કર્યો ને હું થોડો હલબલી ગયો. જોરદાર પવનથી વૃક્ષનું પાંદડું ફરફરે એમ કાનની અંદરના પડદા ધૂંજ્યા, મારી પદની છાતી લજામણીના છોડની જેમ ઝૂંઉઉમ કરતી સંકોચાઈને રટની થઈ ગઈ. કેમ? કેમ શું વળી, આ મારું જ નહીં મારી વાણી, મારું સાહિત્ય, મારી કલા, કોલમ ને કલમનું ઘોર ખતરનાક અપમાન હતું. અરે ચાર, એક મામૂલી છડીદાર મને 'ફેફું' કહે તો એને જ ઉઠાવીને ફેફી દેવાનું મન ન થાય? છડીદારના આવા ભયંકર અપમાનથી મારો ચહેરો મહારાષ્ટ્રમાં હારેલી કોંગ્રેસ જેવો થઈ ગયો. હોસ્પિટલના દર્દીની જેમ મને પકડીને લાવવો પડ્યો ને હું કકણ હૈયે કહેઠામાં ગોંધવાયો.

'મિસ્ટર ઠાકર' કોર્ટ ક્લાર્ક શુભારંભ કર્યો : ગીતા પર હાથ મૂકીને સોગંધ ખાઓ કે જે કહીશ એ સત્ય જ ..'

મેં નામદાર જજ તરફ ફરીને કહ્યું : સોરી મિલોડ, ગ્રીન્ટ ફોર્સ મી, યુ નો? હજી ગયા અઠવાડિયે લોકલ ટ્રેનની બેઠીમાં ભૂલથી અમારી સામેવાળી સોસાયટીની ગીતા ગૃહીના માથા પર હાથ મુકાઇ ગયો તો ટણપી આશીર્વાદ સમજવાને બદલે ભડકી ને મારી સામે કેસ દોકી દીધો ને કોર્ટ મને ગીતા પર હાથ મુકવાનો હુકમ કરે છો? હવે તો હું કોઇપણ ગીતા પર હાથ પગ કે માથું કશું જ મૂકીશ નહીં ને કશું લઇશ પણ નઇ ? નામદાર.. શરમ આવવી જોઈએ હું સર્વોચ્ચ ભડકેલ મૂડમાં જ હતો

'અરે, પણ હું શું કામ શરમાઉં' જજે નાનકડો પિતો ગુમાવ્યો . આપે નઇ મારા બાપ , પેલી ગીતાડીએ, સાલી દેખાય છે બટકી મનોરમાં જેવી ને વહેમ છે માધુરી દીક્ષિતનો હું મારી હૈયાવરાળ ઠાલવતો હતો :

'ઘરમાં કેશની તંગી છે ને મારી સામે કેસ કરવો છે !' ત્યાં પેલા કોર્ટ ક્લાર્ક મારો હાથ પકડીને ગીતાના દળદાર ગ્રંથ પર મુકાવ્યો : આ ધાર્મિક ગીતા પર હાથ મૂકો' 'મિલોડ, માફ કરો મારા બહાલીડા. હું કોઈ પણ પ્રકારની ગીતા પર હાથ મુકતા અંદરથી ગભરાઈ જાઉં છું'

'તમે અંદરથી ગભરાઓ કે બહારથી ,આ કોર્ટ છે ને હું ...' 'તો મે ક્યાં કીધું કે આ મીઠાઈની દુકાન છે ને આપ કંદોલ છો !' 'કોર્ટમાં હાસ્યનું મોઝું ફરી વળ્યું. 'ઓર ઓર....' જજે ટેબલ પર હથોડો પછાડ્યો .

'ઓરમાં તો સાહેબ, અહીંસો ભાવનગરી ગાંઠિયા ને એક યા ને આપને પીવી હોય તો...'

'અબે ચૂપ ... તારા જવાબથી મને માથામાં હથોડો પછાડવાનું મન થાય છે.'

'તો બિન્દાસ પછાડો.. મિલોડ, હથોડો તમારો, માથું તમારું.. કોર્ટ તમારી તે તમે માથા પર પછાડો કે પીઠ પર પછાડો મારાથી થોડી ના પડાય ?'

'અરે, ઠાકર તમે બહુ નસ ન ખેચો... ઓર શબ્દ એ બધાને શાંત કરવાનો સંકેત છે. તમે પહેલી વાર છો એટલે સમજાવવું પડે છે. ચાલો, હવે ગીતાના...'

સોગંધ ખાઓ બરાબર? આઈ નો કે ગીતા માત્ર સોગંધ ખાવા માટે જ બની છે ને મારા ઘરમાં સમ ખાવા પૂરતી પણ ગીતા નથી, પણ આપ જીદ કરો છો તો ખૂ ... ખૂ.. ખૂ.. ખૂ

'અરે, ઉધરસ પછી ખાજો પહેલાં ગીતાના સમ ખાઓ'

'અરે સમની ક્યાં માંડો છો.. ખૂ ... ખૂ.. ખૂ.. ખૂ ... પ્લીડ, જલ્દી ગીતા હટાવી લો , વૃળ ઊંડે એની... રજકણ જો નસકોરામાં પ્રવેશી તો ઉધરસની બહેન છોક પ્રગટ થશે ને ભુંઉઉમ કરતો કુવારો છૂટશે ... પ્લીડ, હટા લો હટા લો હટા લો હે દુનિયા મેરે સામનેસે હટા લો એ દુનિયા...ખૂ.....ખૂ .....ખૂ ...'

ગીતા પાછી લઈ લેવામાં આવી.

હાઆઆઆશા .. હવે થાસ હેકો બેઠો તમે તો કોકના સ્વાસ બંધ કરાવી દેશો ખોસ... નામદાર, તમે સાચું કહેજો કે આ ગીતા છેલ્લે કોણે ને ક્યારે ખોલીને જોઈ- વાંચી છે ખરી?'

'અરે, પણ અમે શું કામ?'

'અરે માય ડિયર મિલોડ , ગીતાનું એકાદ વાક્ય જો વાસ્તવિક જીવનમાં ઊતરે તો હું કહેઠામાં ન હોત...બાકી, હું જે કહીશ એ સત્ય જ કહીશ, સત્ય સિવાય બીજું કશું નહીં કહું' એ વાક્ય જ સોથી અસ્ત્ય છે. ફરિયાદી ને આરોપી બંને ગીતા પર હાથ મૂકીને સત્ય કંઈ રીતે બોલે? કોઈ એક તો જુઠું છે. સાચું પૂછો તો મિલોડ, ગીતા કોર્ટમાં હોય કે ન હોય ,હાર્ટમાં હોવી જોઈએ. બાકી સંસદ અને ખુદ ન્યાયાલય જેવાં પવિત્ર સ્થાન તથા ગીતાને નેતા લોકોએ અપવિત્ર બનાવી દીધા છે....અરે મિલોડ, ચૂંટણીમાં પરિણામ આપ્યા પછી હવે આ બધા પદ મેળવવા એકબીજાના પદ(પગ)પકડશો . બાળક જેવી જીદ પકડશો કે મને ફલાણું કે ઢીકણું ખાતું નઇ આપો તો મારો ટેકો પાછો ખેંચી લઇશ...'. કેવા ખેલ ચાલે છે અહીં...જે પહેલા એકબીજાને સુરતી ગાળી દેતા હતા એ હવે સાથે મળીને ગોળધાણા ખાય છે ને બાપુ, ગ્રોન્ટ ફિલ બેડ ...પણ જેમ લાકડાના કીડા આખી પુરશી ખાઈ જાય છે પણ પુરશીના કીડા તો આખા દેશને..... સમજી ગયાને !'

સહજ થાસ લઈને મેં આગળ ચલાવ્યું: 'મિલોડ, એક વાત માનશો? ગીતા હોય કે ઉપનિષદ, રામાયણ હોય કે મહાભારત, બાઇબલ હોય કે કુરાન .. કોઈ ગ્રંથ પર હાથ મૂકવાથી જુદ સત્યમાં નથી પલટાતું ને સત્ય બોલવાવાને કોઈ ગ્રંથ પર હાથ મૂકવાની જરૂર નથી.. બોલો, (અ)સત્ય નારાયણ દેવકી જય ...!'

શુ કહો છો ?

તંદુરસ્તી-મનદુરસ્તી ભાણદેવ

feedback@bombaysamachar.com

(ગતકંથી ચાલુ)

૫. સમાપન:

અહીં આ ધરતી પર એવો કોઇ માનવી નથી જેના જીવનમાં કોઇ ને કોઇ સમસ્યા ન હોય. જીવનનું સ્વરૂપ જ એવું છે કે તેમાં કોઇ ને કોઇ સ્વરૂપની સમસ્યા હોય જ. જીવન જાણે કે સમસ્યાઓની એક હારમાળ છે. આ સમસ્યાઓને અતિક્રમીને પાર નીકળવું એ જ તો જીવનવિકાસની યાત્રા છે.

સમસ્યાઓ વિદે બાણની નથી, પણ જીવનવિકાસનાં સોપાનો છે, તેમ સમજી લઇએ તો સમસ્યા સમસ્યા રહેતી નથી, સમસ્યાનું સ્વરૂપ જ બદલાઇ જાય છે અને આમ થાય તો તેનું નિરાકરણ શોધવું પણ સરળ બની જાય છે.

સમસ્યા સાથે ભય, ચિંતા અને તાણ જોડાઇ જાય તો સમસ્યા મોટી બની જાય છે, પરંતુ સમસ્યા સાથે જો સમજ જોડાઇ જાય તો સમસ્યા હળવી અને નાની બની જાય છે.

જે માનવીના જીવનમાં કોઇ સમસ્યાઓ જ ન હોય તેની વિકાસયાત્રા અટકી જાય છે, તે પથ્થર બની જાય છે. જો આપણે અનિદ્રા અને તેવી અન્ય સમસ્યાઓને વિકાસનાં સોપાનો ગણીએ તો કોઇ સમસ્યાઓ રહેતી નથી. પછી તો આ હળવીફૂલ સમસ્યાઓનું નિરાકરણ પણ સરળતાથી હાથવળું બને છે.

૧૧. મનોદબાણ અને કૃતિદબાણની યોગિક ચિકિત્સા

મનોદબાણ (obsessive reactions) અને કૃતિદબાણ (compulsive reactions) બંને અલગઅલગમનોવિકૃતિઓ છે. આમ છતાં બંનેનાં સ્વરૂપમાં ઘણી સમાનતા હોવાથી તેમનો વિચાર સાથે જ કરવામાં આવે છે.

મનોદબાણમાં વિચારોની અનિવાર્યતા હોય છે. વ્યક્તિ પોતે જાગૃત રીતે ઇચ્છે નહીં, છતાં તેના મણ પર વિચારોનું સતત દબાણ રહ્યા જ કરે, હકાવાળા છતાં વિચારો હકે જ નહીં, વ્યક્તિની ઇચ્છાવિરુદ્ધ અમુક જાતના વિચારોનું પુનરાવર્તન થયા જ કરે - આ સ્વરૂપની મનોવિકૃતિને મનોદબાણ કે અનિવાર્ય મનોદબાણ (જ્ઞાનતથાતશબ્દ ચિકિત્સાશિક્ષણ) કહેવામાં આવે છે ઘણી વાર વ્યક્તિ સમજે છે કે મારા મનમાં આવતા આ વિચારો નકામા છે, એટલું જ નહીં, પરંતુ આ પ્રકારના વિચારોથી વ્યક્તિની માનસિક શાંતિ અને સમતુલામાં બાધા ઉત્પન્ન થાય છે. આમ છતાં તે વ્યક્તિ વિચારોના આ આક્રમણથી મુક્ત થઇ શકતી નથી. દા. ત. કોઇને પોતે આત્મહત્યા કરી બેસશે તેવા વિચારો સતતસ આવા જ કરે છે. વળી કોઇને કામોપભોગ વિશેના વિચારો સતત આવા કરે છે. વળી કોઇને અન્ય સાથે સંબંધ કે મારામારીના વિચારો આવા કરે છે. કોઇને સ્વજનના મૃત્યુના કે સ્વજનની માંદગી વિશે કાલ્પનિક વિચારો આવા કરે છે. આ પ્રકારના વિચારોમાં ઘણું વૈવિધ્ય અને ઘણી વ્યક્તિગત ભિન્નતા જોવા મળે છે.

વસ્તુતઃ આ પ્રકારની મનોવિકૃતિનો ભોગ બનેલ વ્યક્તિને સાવ અતાર્કિક વિચારો આવા કરે છે. આ વિચારોને વાસ્તવિકતા સાથે ખાસ સંબંધ હોતો નથી. આ વિકૃતિનો ભોગ બનેલ દર્દી એમ પણ સમજે છે કે મારા આ વિચારો અયોગ્ય અને બિનજરૂરી છે. તે આ અનિવાર્ય વિચારો પર કાબૂ મેળવવા અને તેમાંથી મુક્ત થવા પ્રયત્ન કરે છે, પરંતુ તેમ કરવામાં સફળતા મળતી નથી અને તેથી તે વધુ ઉદ્વેગ બને છે.

અનિવાર્ય મનોદબાણને કારણે વ્યક્તિના જીવનવ્યવહારમાં મુશ્કેલીઓ ઉપસ્થિત થાય છે અને તેના જીવનમાં સમાયોજનના પ્રથો ઉપસ્થિત થાય છે.

આ બીમારીનો ભોગ બનેલ વ્યક્તિ અત્યંત બેચેની અને તંગદિલી અનુભવે છે. આવી વ્યક્તિઓમાં અકારણ ભય અને વિકૃત ચિંતાના લક્ષણો પણ જોવા મળે છે. અનિવાર્ય મનોદબાણ જેવી જ બીજી બીમારી કૃતિદબાણ કે અનિવાર્ય કૃતિદબાણ (compulsive reactions) છે.

અનિવાર્ય મનોદબાણમાં વ્યક્તિના મનમાં અબાધિત વિચારો આવ્યા કરે છે અને વ્યક્તિ તેને રોકી શકતી નથી તેવું જ અહીં અનિવાર્ય ક્રિયાદબાણમાં ક્રિયાની બાબતમાં બને છે. આ વિકૃતિમાં દરદી પોતાની ઇચ્છા વિરુદ્ધ કેટલીક વિચિત્ર ક્રિયાઓ કર્યા કરે છે. આ ક્રિયાઓ બરાબર અસંગત અને હાસ્યાસ્પદ હોય છે. તે માણસને પૂછવામાં આવે તો તે સ્વસ્થ ચિત્તે વિચારીને જરૂર કહેશે કે મારી આ ક્રિયાઓ બરાબર નથી. આમ છતાં રોકવા પ્રયત્ન કરે તોપણ તે આ ક્રિયાઓને રોકી શકતો નથી. કોઇ માનસિક ખેંચને પરિણામે વ્યક્તિની ઇચ્છા વિરુદ્ધ તેનાથી આવી ક્રિયાઓ થયા જ કરે છે. દા. ત. વારંવાર હાથ-પગ ધોવા, વારંવાર કચરો વાળવો, તાળું બંધ છે કે નહીં તેવી વારંવાર ચકાસણી કરવી, વારંવાર પૈસા ગણવા વગેરે દષ્ટાંતો અવારનવાર જોવા મળે છે.

આ ઉપરાંત કેટલીક વિચિત્ર લાગે તેવી ક્રિયાઓ પુનરાવર્તિત થતી હોય તેવા પ્રસંગો પણ જોવા મળે છે. એક સુખી ઘરની સ્ત્રી કોઇપણ ભોજનસમારંભમાં જાય ત્યારે એક ચમચી ચોરી જ લાવે, અને આમ ન કરે તો તેને ચેન જ ન પડે. એક વ્યક્તિને સ્ટોપર ચોરવાની ટેવી હતી. બારીની સ્ટોપર કાઢી જાય ત્યારે જ તેને ચેન પડે. એક વ્યક્તિને એવી ટેવ કે બીજાના હાથના નખ કાપે નહીં તો તેને ચેન જ ન પડે. એક વ્યક્તિને રસ્તામાં આવતી-જતી મોટરોને સ્પર્શ ન કરે તો ગમે જ નહીં. આવી વિવિધ પ્રકારની કૃતિઓનું દબાણ બિન્નબિન્ન વ્યક્તિઓમાં જોવા મળે છે.

આવી બધી ક્રિયાઓ સાવ નિરર્થક લાગે છે. દરદી પોતે પણ સ્વસ્થ રીતે વિચારે ત્યારે તેને લાગે છે કે આ બધી ક્રિયાઓ અર્થહીન છે, પરંતુ તે આવી ક્રિયાઓ ન કરે તો તેને ચેન જ પડતું નથી. તે આવી ક્રિયાઓના દબાણમાંથી મુક્ત થવા ઇચ્છે છે, પરંતુ તે મુક્ત થઇ શકતો નથી અને તેને આવી નિરર્થક ક્રિયાઓ અનિવાર્યપણે અને વારંવાર કરવી જ પડે છે.

એક દરદી કલાકો સુધી પોતાના હાથ ધોયા જ કરતો. હાથમાંથી લોહી નીકળે તોપણ તે હાથ ધોયા વિના રહી શકતો નહીં. અનિવાર્ય કૃતિકબાણનું આવું સ્વરૂપ છે. કેટલીક વ્યક્તિઓ માટે લૈંગિક ક્રિયાઓ પણ અનિવાર્ય કૃતિકબાણનું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે. અનેક વ્યક્તિઓ માટે હસ્તમૈથુન કૃતિકબાણનું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે.

જીવનમાં કોઈ સમસ્યા જ ન હોય એની વિકાસયાત્રા અટકી જાય

અનિવાર્ય કૃતિકબાણમાં લક્ષણો અનિવાર્ય વિચારદબાણને ખૂબ મળતાં આવે છે. અનિવાર્ય વિચારદબાણમાં વિચારોની અનિવાર્યતા છે અને અનિવાર્ય કૃતિકબાણમાં ક્રિયાની અનિવાર્યતા છે. અનિવાર્ય કૃતિકબાણનું પ્રધાન લક્ષણ એ છે કે દરદી અમુક ક્રિયા કર્યા વિના રહી શકતો નથી. આ ક્રિયા બિન્નબિન્ન દરદીમાં બિન્નબિન્ન હોઇ શકે છે. આમાં વ્યક્તિગત બિન્નતાને ખૂબ અવકાશ છે. પરંતુ સર્વમાં સામાન્ય એવું લક્ષણ એ છે કે દરદી અવશપણે અને અનિવાર્ય સ્વરૂપે અમુક ક્રિયા કે ક્રિયાઓ વારંવાર કર્યા જ કરે છે. વળી અનિવાર્ય ક્રિયાદબાણનો દરદી કોઇ એક જ ક્રિયાનું પુનરાવર્તન કરે છે, તેવું નથી. કોઇ વાર દરદી અનેક ક્રિયાઓનું પુનરાવર્તન કર્યા કરે તેવું પણ જોવા મળે છે.

દરદી પોતાની આ નિરર્થક ક્રિયાઓમાંથી છૂટવા માટે જેમજેમ પ્રયત્નો કરે છે તેમતેમ તેના આવેગો બળવત્તર બનતા જાય છે અને તે વ્યક્તિને વારંવાર કરાવે છે. વ્યક્તિ પ્રયત્ન કરવા છતાં તેમાંથી છૂટકી શકતી નથી અને નિરર્થક ક્રિયાઓની જાળમાં વધુ ને વધુ ફસાતી જાય છે, અનિવાર્ય કૃતિકબાણની ક્રિયાનું વારંવાર પુનરાવર્તન થયા જ કે છે. 'મેકબેથ' નાટકમાં લેડી મેકબેથ વારંવાર હાથ ધોયા જ કરે છે.

આંખો પટપટાવવી, વાળ ખેંચવા, પગ હલાવવા, પોતાની ટાઇની બાંધણી કરવી, પો.તાની સહી કરવી-આવી નિરર્થક ક્રિયાઓનાં આવર્તનો પણ વ્યક્તિ કર્યા કરે છે.

અનિવાર્ય વિચારદબાણ કે જેને આપણે મનોદબાણની કારણ મીમાંસા મહદંશે સમાન છે, તેથી આ બંનેની કારણમીમાંસાનો આપણે અહીં સંયુક્ત રીતે વિચાર કરશું.

અનિવાર્ય મનોદબાણ અને અનિવાર્ય કૃતિકબાણનાં કારણો યીને પ્રમાણે હોય તેમ લાગે છે.

૧. ભય: ભય માનવીને વૈચારિક તળ પર કે ક્રિયાના તળ પર - અનિવાર્ય વ્યવહાર તરફ અવશપણે દોરે છે. દરદીને અવશપણે દોરનાર-ધક્કો મારનાર તત્ત્વ જાગૃત કે અજાગૃત ભય હોય તેમ લાગે છે. 'હું આ ક્રિયા ન કરું તો મારું શું થશે?' કે 'હું આ વિચાર ન કરું તો મારું કાંઈક અમંગલ થઇ જશે તો?' - આ પ્રકારનો ભય વ્યક્તિને અવશપણે વિચાર કે ક્રિયા તરફ ધક્કો મારે છે. આ બીમારીથી પીડાતી વ્યક્તિને જો જોરપૂર્વક તેના અનિવાર્ય વિચારો કે કૃતિથી રોકવામાં આવે તો તે એકદમ ભયભીત અને નારાજ થઇ જાય છે. તેને કોઇ અમંગલની આશંકા જાગે છે, 'જો હું આ દરવાજાને ત્રણ વાર સ્પર્શ નહીં કરું તો મારી માતા મૃત્યુ પામશે'- આવા કાલ્પનિક અમંગલના ભયથી વ્યક્તિ વારંવાર તે દરવાજાને સ્પર્શ કરતી જોવા મળે છે.

જો તેની આ ક્રિયામાં કોઇ બાધા કરવામાં આવે તો તે ખૂબ વ્યથ બની જાય છે અને તેની અમંગલની આશંકા ખૂબ તીવ્ર બની જાય છે અને તેની કૃતિકબાણનો વેગ પણ ખૂબ તીવ્ર બની જાય છે.

અનિવાર્ય કૃતિકબાણ અને અનિવાર્ય મનોદબાણની પાછળ કામ કરનાર ભય મહદંશે અજાગૃત અને ગ્રંથિના સ્વરૂપનો હોય છે. આમ છતાં આ ભયના અણસારને વ્યક્તિના જાગૃત મન પર અને વ્યવહાર પર પણ જોવા મળે જ છે. અજાગૃત ભય અને ભયગ્રનથિનું જોર વધુ હોય છે. કારણ કે જાગૃત કરતાં અજાગૃત પરિબળો બળવાન હોય છે. આમ હોવાથી જ દરદીનું મનોદબાણ અને કૃતિકબાણ ઘણું હલકી બની જાય છે.

'હું આમ નહીં વિચારું કે હું આ ક્રિયા નહીં કરું તો મારું કે મારાં સ્વજનોનું કાંઈક અમંગલ થઇ જશે'- આવી ભયજનિત આશંકા અનેક વાર મનોદબાણ અને કૃતિકબાણ માટે પ્રેરકબળ તરીકે કાર્ય કરતી હોય તેમ જોવા મળે છે.

સ્વાસ્થ્ય સુધા શ્રીલેખા ચાંકિક

શિયાળાનું જાદુઈ પીણું - કાંજી

સ્વાસ્થ્યને ટકાટક બનાવવામાં લાભકારી

શિયાળામાં વિવિધ વાનગી-વસાણાં વગેરે ખાઈને સંપૂર્ણ સ્વાસ્થ્યને વર્ષભરની શક્તિ મળી રહે તેની કાળજી લેવાતી હોય છે. તેમાં પણ લીલા શાકભાજી કહો કે તાજા ફળોને આરોગ્યવાથી એક અનેરો સંતોષ મળે છે. શિયાળામાં ગરમ-ગરમ ચા, કોફી, ઉકાળો કે કઢિયેલ દૂધ પીવાનું હોય છે. ઈંડીની મોસમમાં એક એવું પીણું ખાસ પીવામાં આવે છે, જે સ્વાસ્થ્ય માટે અત્યંત ગુણકારી ગણાય છે. જે 'કાંજી'ના નામે ઓળખાય છે. નામ સાંભળીને આપ કદાચ આશ્ચર્ય પામ્યા હશે. આ તે વળી કેવું પીણું જે ઈંડીમાં પીવાથી તંદુરસ્તી જાળવવામાં મદદ મળે છે. જી...હા, કાંજી એક એવું પીણું છે જેનો મહત્તમ ઉપયોગ ઉત્તર પ્રદેશ, હિમાચલ, મધ્ય પ્રદેશ, રાજસ્થાન જેવાં રાજ્યોમાં કરવામાં આવે છે. કાંજી 'જાદુઈ કાઠા' તરીકે ઘણું જાણીતું છે. કાંજી પીવાનું મુખ્ય કારણ છે શિયાળામાં શરદી-ખાંસી -તાવ જેવા બેક્ટેરિયાથી પ્રસરે તેવા રોગ થવાની શક્યતા વધી જતી હોય છે. આવા સંજોગોમાં પ્રોબાયોટિક ગણાતું પીણું પીવાથી તંદુરસ્તી જાળવાઈ રહે છે. વળી આ પીણાની ખાસ વાત તેને ઘરમાં જ સરળતાથી બનાવી શકાય છે. પ્રોબાયોટિક હોવાને કારણે આંતરડા માટે અત્યંત ઉપયોગી ગણાય છે. વળી પાચનક્રિયાને મજબૂત બનાવવામાં મદદ કરે છે.

કાંજી પીવાના સ્વાસ્થ્ય લાભ

શક્તિવર્ધક પીણું : ઈંડીમાં સામાન્ય રીતે વિવિધ વસાણા ખાઈને શરીરને શક્તિવર્ધક બનાવવામાં આવે છે. જેમાં ઘી-ગુંદર-ગોળ-તલ-અડદ જેવી વસ્તુનો ઉપયોગ ભરપૂર કરવામાં આવે છે. જે શરીરમાં કેટલાંક પ્રમાણમાં ચરબી વધારે છે. તેને બદલે કાંજી જેવું પીણું પીવામાં આવે તો શરીરમાં ત્વરિત શક્તિનો સંચાર થવા લાગે છે. વડીલો એવું માનતા કે કાંજી પીવાથી દિવસભર નબળાઈ, ચકકર આવવાં, થાક લાગવો, આંતરડાની વિવિધ તકલીફની ફરિયાદ રહેતી નથી.

પાચનક્રિયા મજબૂત બને છે : કાંજીમાં ફાઈબરની માત્રા ભરપૂર હોય છે. જે જઠરાગ્નિમાં રહેલાં પ્રવાહીને પચાવીને મુલાયમ જેવી જેવું બનાવી દે છે. વળી લોહીમાં ગ્લુકોઝની માત્રા જાળવી રાખવામાં મદદ કરે છે.

સોજા ઘટાડવામાં ઉપયોગી : ઈંડીમાં શરીર જકડાઈ જવું કે હાથ-પગ ઉપર સોજા આવવા આમ વાત બની જાય છે. કેટલાંક અધ્યયન દ્વારા એવું જાણવા મળ્યું છે કે કાંજી બનાવતી વખતે જો કાળા ગાજરનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તો યૂરિનરી ટ્રેક ઈન્ફેક્શનને રોકવામાં મદદ મળે છે.

આંખો માટે લાભકારી : કાંજી પીણું આંખો માટે વરદાન સમાન માનવામાં આવે છે. તેનું મુખ્ય કારણ કાંજી બનાવવા માટે તેમાં વપરાતા ગાજર મનાય છે. કેમ કે ગાજરમાં ઐથોસાઇનિન હોય છે. જે દૈનિક તેમજ આંખમાં લોહીના પરિભ્રમણને સુધારવામાં અત્યંત ગુણકારી ગણાય છે.

વિવિધ વિટામિનનો ખજાનો સમાવેલો છે : કાંજીમાં તંદુરસ્ત સ્વાસ્થ્ય માટે આવશ્યક વિટામિનનો ખજાનો સમાવેલો છે. વિટામિન-સી રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારવા માટે આવશ્યક છે. જે ત્વચાને ચમકદાર બનાવે છે.

શરીરને પૂરતાં પ્રમાણમાં પ્રવાહી પૂરું પાડે છે : શિયાળામાં પાણીની તરસ ઓછી લાગે છે. તો વળી અનેક લોકો વારંવાર પાણી પીતા રહેવું ભૂલી જાય છે. શરીરમાં પાણીની ઉણપ થતાં ત્વચા બરછટ બને છે. તો અનેક વખત વ્યક્તિ ગંભીર સમસ્યાનો શિકાર બની જતી હોય છે. જેમ કે કબજિયાત, નબળાઈ લાગવી, ચકકર આવવા વગેરે. કાંજી બનાવતી વખતે તેમાં રાઈને વાટીને ઉમેરવામાં આવે છે, જે સ્વાસ્થ્ય માટે કુદરતી ઈલેક્ટ્રોલાઈટ્સ પુરું પાડે છે. ઈંડીની મોસમમાં તથા અન્ય કાર્ય કરવામાં શરીરમાંથી મિનરલ્સ ઘટી જતાં હોય છે તે કાંજીના સેવનથી પાછા મળી રહે છે.

અંકુર નીતુ કપૂર તથા આલિયા ભટ્ટની ચમકદાર ત્વચા યોગાની કાંજીને આભારી છે, આ વાત તેમણે ખાસ ઈન્ટરવ્યુમાં જણાવી હતી. વહેલી સવારે યોગાની કાંજી પીવાથી શરીરની પાચનક્રિયા કાયમ માટે સુધરી જાય છે. ■

કાંજી બનાવવાની રીત

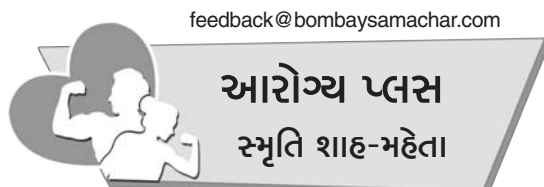
સામગ્રી: ૨-૩ કાળા ગાજર અથવા ૨-૩ લાલ ગાજર, ૧ નંગ બીટ, ૨ ચમચી પીળી રાઈના દાણાની પેસ્ટ, ૧ ચમચી કાળી રાઈના દાણાની પેસ્ટ, ૧ ચમચી લાલ મરચું, ચપટી હિંગ, ૧ ચમચી વરિયાળી, ૧ ચમચી સરસિયાનું તેલ, ૨ લિટર પાણી, સ્વાદાનુસાર સંચળ.

બનાવવાની રીત: રાઈના દાણાને ૧ કલાક માટે પાણીમાં પલાળી લેવા. ત્યારબાદ તેની પેસ્ટ બનાવી લેવી. ગાજર તથા બીટને છોલીને નાના ટુકડા કરી લેવાં. ૧ લિટર પાણીને ઉકાળીને ઠંડું કરવું. એક કાચની બરણીમાં ગાજર, બીટ, રાઈના દાણાની પેસ્ટ, સંચળ, વરિયાળી, લાલ મરચું, હિંગ, તેલ વગેરે ભેળવવું. પાણી ઠંડું થાય એટલે બરણીમાં ઉમેરવું. બરણીની ઉપર સફેદ રૂમાલ બાંધીને ૨-૩ દિવસ તડકામાં રાખવું. ત્યારબાદ તે પીવા માટે તૈયાર છે. વધેલું પાણી ફિઝમાં રાખવું.

દક્ષિણ ભારતમાં પીવાતી યોગાની કાંજી: યોગાની કાંજી બનાવતી વખતે ૧ વાટકી યોગાને બાફી લેવા. તેને છાસમાં પલાળીને માટીના વાસણમાં રાખવા. તેમાં જીરું, લીલું મરચું, કોથમીર, મીઠા લીમડાનો વધાર કરીને રાત્રિભર રાખવું. સવારે તેને બરાબર મિક્સ કરી લેવું. નરણાં કોઢે પી લેવું.

રાજસ્થાનમાં બનાવવામાં આવતાં કાંજી વડાને શિયાળામાં તથા હોળી જેવા પર્વમાં ખાસ બનાવવામાં આવે છે. પાણીને ઉકાળીને ઠંડું કર્યા બાદ તેમાં હળદર, સંચળ, વાટેલી પીળી રાઈ, કાળી રાઈ, જીરું, હિંગ, મીઠું ભેળવીને કાચની બરણીમાં તડકામાં ૩-૪ દિવસ રાખીને તૈયાર કરવું. મગની પીળી દાળને પલાળીને તેના વડા બનાવીને તૈયાર કરેલ કાંજીમાં પલાળીને દર્દીવડાની જેમ તેનો સ્વાદ માણવામાં આવે છે. જે અત્યંત સ્વાદિષ્ટ લાગે છે.

આરોગ્ય પ્લસ સ્મૃતિ શાહ-મહેતા

આજે દુનિયાના મોટા ભાગના લોકો કબજિયાતના રોગથી પીડાય છે. ૬૦% પુરુષો અને ૮૦% સ્ત્રીઓને ઓછા-વત્તા અંશે કબજિયાતની તકલીફ હોય છે, પરંતુ મોટા ભાગના દર્દીઓ 'પોતાને કબજિયાત છે' તેવું સ્વીકારવા જ તૈયાર હોતા નથી. આ લોકો કબજિયાતને સામાન્ય રોગ સમજીને હળવાશથી લઈ લે છે, પરંતુ કબજિયાત અનેક ભયંકર રોગની ખાણ છે.

કબજિયાતનાં લક્ષણ

- * રોજ એકવાર વ્યવસ્થિત મળત્યાગ ન થાય.
- * દિવસમાં બેથી વધુ વાર સંડાસ જવું પડે.
- * સંડાસમાં પાંચ મિનિટથી વધુ બેસી રહેવું પડે.
- * ઝાડો બહુ દુર્ગંધવાળો, કઠણ, ચીકણાવાળો અને મુશ્કેલીથી આવે.
- * શરીરમાં સ્ફૂર્તિ ન રહે તેમ જ માથું, પેટ, સાંધા, પીડીઓ, સાથળ વગેરે અંગ દુ:ખે.
- * આળસ, ઉદાસીનતા રહે અને કોઈ પણ કામ કરવામાં અરુચિ વર્તાય.

કબજિયાત થવાનાં કારણ:

- * પૂરતું ચાવીને ન જમવાની આદતને કારણે.
- * અનિયમિત સમયે ભોજન કરવું, શક્તિ ઉપરવટ જમવું, ભૂખ વગર જમવું, જમીને તરત પાણી પીવું, જમ્યા ને પછી તરત સૂઈ જવું વગેરે આદતોથી.
- * બેઠાંડું તથા તણાવયુક્ત જીવન અને વધુપડતા ઉજાગરા કરવાથી.
- * કુદરતી આવેગોને રોકી રાખવાથી.
- * મેંદાવાળી વાનગીઓ, ફાસ્ટ ફૂડ કે વધારે ખાંડવાળા પદાર્થો જમવાથી.
- * કમજોર આંતરડાં હોવાં... જેમનાં આંતરડાં કમજોર હોય એઓ એકસાથે સંપૂર્ણ મળત્યાગ કરી શકતા નથી. એમણે ૩-૪ દિવસે એક વાર અથવા દિવસમાં ૨-૩ વાર સંડાસ જવું પડે છે.
- * દુ:ખાવો, એસિડિટી, એલર્જી, ડિપ્રેશન વગેરેની દવાઓ લેવાથી.
- * રેચક દવાઓનો વધુપડતો ઉપયોગ કરવાથી. ઘણા લોકો અમુક પ્રકારની ફાકીના આદતી થઈ ગયા હોય છે, પરંતુ તે કાળક્રમે આંતરડાંને ખૂબ જ કમજોર કરે છે.
- * નશીલા પદાર્થોના સેવનથી.
- * ગર્ભાવસ્થા દરમિયાન ગર્ભવતી નારીઓનાં આંતરડાં વધુ ઢીલાં થઈ જાય છે, તેથી આંતરડાંની ક્ષમતા ઘટી જવાથી.
- * તાવ કે ચાર્ડોસ હોર્મોનની કમી હોવાથી

શરીરની કામગીરી ખોરવી નાખે જિંદગી કબજિયાત

કયું સંડાસ સારું વિદેશી કે ભારતીય?

આપણી ભારતીય વૈદિક સંસ્કૃતિમાં જે કાંઈ પ્રણાલી છે, તે ખૂબ જ લાંબું વિચારી અમલમાં આવી છે. એના અનેક ફાયદા છે, પરંતુ આપણી ભૂલ એ છે કે, ભારતીય સંસ્કૃતિને ભૂલીને આપણે પશ્ચિમી સંસ્કૃતિ અને ત્યાંની રીત-ભાતના પ્રભાવમાં જીવતાં થઈ ગયા છીએ.

આપણી ભારતીય સંસ્કૃતિમાં હજારો વર્ષોથી ઉભડક બેસીને મળત્યાગ કરવાની રીત ચાલી આવે છે. તે રીત ખૂબ જ વૈજ્ઞાનિક છે, કેમ કે, તેમાં આંતરડાં પર ખૂબ જ ઓછું દબાણ આવે છે અને મળદાર સંપૂર્ણ ખુલ્લો રહે છે તેથી સરળ રીતે મળત્યાગ થઈ શકે છે.

ભિંબું અને બેઠું સંડાસ વાપરવાથી મળદાર પર આવતું દબાણ ભિંબું સંડાસ.... અમુક અંશે મળદાર દબાઈ જાય છે. બેઠું સંડાસ.... મળદાર સંપૂર્ણ ખુલ્લો રહે છે. જોકે, હવે ભારતમાં ધીરે ધીરે ઘરોઘરમાં પશ્ચિમી સંડાસ (ભિંબું સંડાસ)નો ઉપયોગ વધવા લાગ્યો છે. ભિંબું સંડાસમાં મળત્યાગ કરવામાં આંતરડાં પર સ્નાયુઓ દ્વારા દબાણ આવે છે અને તેમાં મળદાર સંપૂર્ણ ખુલ્લો રહેતો નથી. તેથી ઘણા લોકોને ભિંબું સંડાસ વાપરવાથી કબજિયાત જેવા અનેક રોગ થાય છે.

વિદેશી ચિકિત્સકો પણ ભિંબું સંડાસના ઉપયોગથી થતાં નુકસાનથી સારી રીતે વાકેફ છે. ત્યાંના તબીબો પણ હવે સ્વીકારે છે કે આજના આધુનિક સંડોસોની બનાવટ માનવશરીરની રચનાને સંપૂર્ણ પ્રતિકૂળ છે માટે જો શારીરિક મુશ્કેલી ન હોય તો બિનજરૂરી ભિંબું સંડાસનો ઉપયોગ કરવાના આદતની ન બનવું...

હા, જો શારીરિક મુશ્કેલીના કારણે ભિંબું સંડાસ વાપરવું પડે તો પગની નીચે અંદાજે ૮ થી ૧૦ ઈંચ ઊંચાઈનું બાજોઈ જેવું મૂકવું, જેથી બેઠા સંડાસની જેમ મળદાર સંપૂર્ણ ખુલ્લો રહે.

કબજિયાતમાં આહાર

- * મેંદાની વાનગીઓનો સંપૂર્ણ ત્યાગ રાખવો.
- * બાજરીના રોલા આહારમાં ઓછા લેવા. અમુક સમયે

ધી સાથે લઈ શકાય.

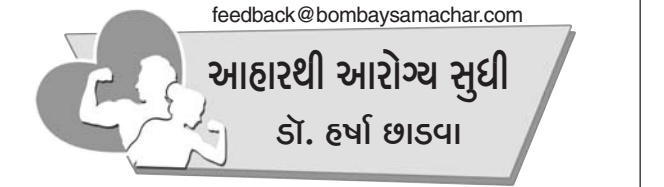
- * ઠંડાં પાણીની જગ્યાએ ઢુંકાળું પાણી પીવાની ટેવ પાડવી.
- * વધુ રેસાવાળો આહાર લેવો, જેમ કે, પોલિશ વગરના ઘઉં અને ભાત, જવ, પૈયાં, મોસંબી, સંતરાં, સફરજન, દ્રાક્ષ અને ઉનાળામાં કેરી, કેળાં, પેર, ગુલાબ, ફલાવર, ગાજર, ટમેટાં, મૂળા વગેરે.

કબજિયાતના ઉપચાર

- * કડું અને કરિયાતુંનું ચૂર્ણ સરખા વજનમાં લઈ મિક્સ કરવું. સવારે અને રાત્રે ૧ સમચી ચૂર્ણ ફાકીને પાણી પીવું. સરેરાશ ૩ દિવસમાં જૂનો મળ નીકળીને આંતરડાં શુદ્ધ થાયે અને વર્ષો જૂનો કબજિયાત મટી જશે.
- * રાત્રે સૂતી વખતે ૫૦ ગ્રામ જેટલા લીલા તાજા વટાણા ખૂબ જ ચાવીને જમવા. તેના ઉપર થોડું પાણી પીવું.
- * સવારે જાગીને નરણાં કોઢે ૨-૩ ગ્લાસ ઢુંકાળું પાણી પીવું.
- * ચમચી ત્રિકાળચૂર્ણ અથવા સ્વાદિષ્ટ વિરેચન ચૂર્ણ ગરમ પાણી સાથે રાત્રે સૂતાં પહેલાં લેવું.
- * ચમચી ઈસબગુલ ગરમ પાણી અથવા દૂધ સાથે રાત્રે સૂતાં પહેલાં લેવું.
- * ૧-૨ ચમચી દિવેલ ગરમ દૂધ કે પાણી સાથે રાત્રે સૂતાં પહેલાં લેવું.
- * જમ્યા પછી એકાદ કલાકે ૩-૫ નાની હિમેજ ખૂબ ચાવીને ખાવાથી કબજિયાત મટે છે.
- * લીંબુનો રસ ગરમ પાણીમાં સવારે અને રાત્રે પીવાથી કબજિયાત મટે છે.
- * ૧ કપ પાકાં ટમેટાંનો રસ પીવાથી આંતરડાંનો મળ છૂટો પડી કબજિયાત મટે છે.
- * અંજીરના ટુકડા દૂધમાં ઉકાળીને જમ્યા બાદ તે દૂધ પીવું.
- * ખજૂરને રાત્રે પલાળી, સવારે મસળી અને ગાળીને તે પાણી પીવું.
- * ૧ ચમચી આદુનો રસ, ૧ ચમચી લીંબુનો રસ અને ૨ ચમચી મધ ગરમ પાણીમાં મેળવીને પીવું.

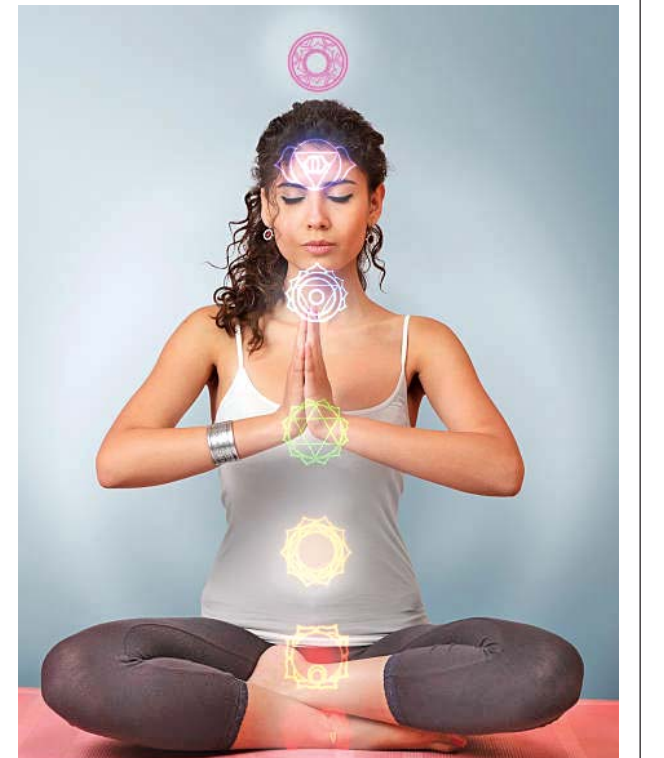
આટલી સાવધાની પણ રાખો...

* જે લોકોને રાત્રે મોડા સુવાની અને સવારે મોડા જાગવાની કુટેવ હોય છે એમને કબજિયાતની કાયમ ફરિયાદ રહે છે કેમકે, મોડે સુધી જાગતા રહેવાથી તે સમયે આંતરડાં મળત્યાગ માટે સક્રિય હોતું નથી. તેથી મળત્યાગ કરવા માટે આંતરડાંને ખૂબ જ બળ કરવું પડે છે. મળત્યાગ કરવાનો શ્રેષ્ઠ સમય સવારના ૪ થી ૬ દરમિયાન હોય છે. આ સમયે મોટું આંતરડું ખૂબ જ સક્રિય હોય છે. ■

આહારથી આરોગ્ય સુધી ડૉ. હર્ષા છાડવા

શરીરની સાત ધાતુ

માનવ શરીર સપ્ત ધાતુઓથી બનેલું છે. રસ, રક્ત, માંસ, મેદ, અસ્થિ, મજ્જા, શુક્ર. આ ધાતુઓનું મહત્ત્વપૂર્ણ સ્થાન છે જે આપણા શરીરનું નિર્માણ અને પોષણ કરે છે સાથે સાથે શરીરની સંરચના કરવામાં સહાયક હોય છે. રસ એટલે પ્લાઝમા, રક્ત એટલે લોહી, મેદ એટલે વસા (ફેટ), અસ્થિ એટલે હાડકાં, મજ્જા એટલે બોનમેરો અને શુક્ર એટલે પ્રજનન સંબંધી ઉત્તક (વીર્ય) કે રિપ્રોડક્ટિવ ટિશ્યુ.

ધાતુઓનું નિર્માણ આપણે ખોરાક દ્વારા કરીએ છીએ. ખાવાનું પાચક અન્નિથી પચ્યા બાદ તે ઘણી બધી પ્રક્રિયાથી પસાર થાય છે જે બે ભાગમાં વિભાજિત થાય છે એક સાર એટલે કે ભોજન દ્વારા પોષક તત્ત્વ અને ઊર્જા. જે વાધુ દ્વારા લોહીમાં પહોંચે છે પછી લોહી દ્વારા ધાતુઓ બને છે. બીજો એ મલ જે ભોજન પછી અપચિત બનીને શરીરની બહાર નીકળી જાય છે.

રસ ધાતુ- આનું નિર્માણ પાચનતંત્રમાં થાય છે. આ રસ રક્ત દ્વારા આપના શરીરમાં ફેલાઈ જાય છે. આનું મુખ્ય કામ છે તૃપ્તિ, સંતુષ્ટિ અને પ્રસન્નતા પ્રદાન કરવાનું. પાચન શક્તિ નબળી હોય ત્યારે આ રસ ધાતુમાં બગાડ થાય અને ઊલટી થવી, થાક લાગવો, સૂકાપણું, શ્વાસની તકલીફો થાય છે. તેમજ ભૂખ ન લાગવી, મોઢાનો સ્વાદ બગડવો, તાવ, વાતાવરણ સુખદ ન લાગવું. રસ ધાતુને સુધારવા માટે ઔષધિઓ તો ઘણીય છે, પણ પહેલાં ભોજનમાં સુધારાની ગરજ હોય છે. અતિ તીખા, અતિ ખાટા, અતિ ગળ્યા કે કડવા ખાનપાન ને કારણે તેમજ આહારમાં રસાયણયુક્ત હોય તે સમસ્યા છે. રસ ધાતુ ખરાબ થતાં લોહીમાં આ ધાતુ લોહીનો પણ બગાડ કરે છે.

રક્ત ધાતુ- શરીર માટે સૌથી મહત્ત્વપૂર્ણ છે. આની મદદથી બધાં અંગોને પોષણ મળે છે. બધી ઈન્ડ્રીયોને સાન મળે છે. તે રક્ત ધાતુને કારણે સંભવ છે. રક્ત ધાતુ સારી રહેતાં ત્વચા અને આંખોમાં લાલિમા જણાય છે. રક્ત ધાતુ બગડતાં ચામડી સૂકી થાય છે તે સૌથી પહેલાં જણાય છે. રક્ત ધાતુ બગડતા અનેક રોગો જેવા ચામડીના રોગો, મોઢામાં છાલા પડવા, પેટમાં ગોઠો થવી, કમળો, સ્ત્રી રોગ, મોઢા પર ફેંડા ફૂસી મસા થવા વગેરે થાય છે. રક્ત ધાતુ બગડવાની અસર માંસ ધાતુ પર થાય છે.

માંસ ધાતુ- માંસ ધાતુનું મુખ્ય કામ માંસપેશીઓનું નિર્માણ કરવાનું છે. માંસપેશીને કારણે શરીરને શક્તિ મળે છે. ને શરીરના પૂરા ઢાંચાની સુરક્ષા પ્રદાન કરે છે. માંસ ધાતુ ખરાબ થતાં શરીરમાં ભારીપણું જણાય છે. વધી જતાં શરીરના અંગો પર ભાર જણાય છે જેથી જાંબો પર વૃદ્ધિ થાય છે. ગળાની ગ્રંથિઓના આકાર બદલાય છે. માંસ ધાતુની ઓછપને કારણે શરીર નબળું, દુભાણપણું, સૂકાપણું, રક્તવાહિકા નબળી પડવી વગેરે થાય છે. માંસ ધાતુની ખરાબી મેદ ઉપર અસર કરે છે.

મેદ ધાતુ- મેદ શરીરને આકાર, ચીકણાપણું અને ગર્મી આપવાનું મહત્ત્વપૂર્ણ કાર્ય કરે છે. વધુ મેદ થતાં કે બગડતાં થોડી મહેનત કરતાં થાક જણાય, શરીરમાંથી દુર્ગંધ આવવી, પેટ લટકવું, શરીરનો આકાર બગડી જવો વગેરે થાય છે, મેદ ધાતુની ઓછપના કારણે હાથ પગમાં જલન, વાળ વિખરવેલા કે જટિલ બની જાય, તરસ વધુ લાગવી, શરીર સુન્ન થવું, આળસ, વધુ પસીનો થવો વગેરે મેદ ધાતુનો સુધાર પર જો ધ્યાન ન આપવામાં આવે તો હૃદય માટે જોખમકારક છે. મેદ વધે તેવી વસ્તુઓનું સેવન બંધ કરવું જરૂરી મની જાય છે. જીવનશૈલીમાં સુધાર તેમજ બે ભોજન વચ્ચેનું અંતર લાંબું રાખવું. મેદ ધાતુ ખરાબ થતાં હાડકાંઓ પર અસર જણાવાનું ચાલુ થઈ જાય છે.

અસ્થિધાતુ- શરીરના ઢાંચાને ઊભું રાખવા માટે કે યોગ્ય આકાર આપવાનું કાર્ય અસ્થિ ધાતુનું છે. અસ્થિ ધાતુ નબળું પડતાં હાડકાંમાં સખત દુ:ખાવો, નખ ટૂટવા, વાળ ટૂટવા, વાળ ન આવવા, દાંત કમજોર કે જલદી નીકળી જવા જેવી વ્યાધિઓ થાય છે. શરીરના અસ્થિ મજબૂત રાખવા કેલ્શિયમની ગરજ પડે છે. ફોસ્ફરસની પણ ગરજ પડે છે હાડકાંના પોલાણામાં ઘણીય ધાતુઓનું નિર્માણ, લોહી બનાવવાનું કાર્ય બોનમેરો કરે છે જેને આપણે મજ્જા કહીએ છીએ.

મજ્જા ધાતુ- મજ્જા ધાતુ એટલે બોનમેરો - બોનમેરો હાડકાંના જોડોની વચમાં ચીકણું દ્રવ્ય છે જે હાડકાંની જોડને મજબૂત બનાવે છે. આ બગડતાં ચકકર આવવા, આંખોમાં અંધારા આવવા, બોન કેન્સર, લોહીનું કેન્સર થવું એ બોનમેરોમાં વૃદ્ધિનું કારણ છે. આની ઓછપથી ઓસિયોપોરોસિસ, હાડકાંમાં કમજોરી, આર્થરાઈટીસ અને શુક્રધાતુની સમસ્યાઓ થાય છે.

શુક્ર ધાતુ- સૌથી અંતિમ બને છે જે શક્તિશાળી અને મહત્ત્વપૂર્ણ ધાતુ છે. આનો સંબંધ શરીરના પ્રજનન સંબંધી ટિશ્યુ છે. આની અધિક વૃદ્ધિ થતાં કામવાસનામાં વૃદ્ધિ, શુક્રમાર્ગમાં પથરી થાય છે. આની ઓછપના કારણે શરીરમાં અધિક નબળાઈ, થાક, એનિમિયા, નપુંસકતા, અપંગ કે વિકૃત બાળક જન્મવા વગેરે થાય છે.

આ સાતેય ધાતુ એકબીજાથી જોડાયેલી છે. આ ધાતુઓની વૃદ્ધિ કે ઓછપ આપણાં પાચક અન્નિની સ્થિતિ પર નિર્ભર છે. કોઈ એક ધાતુનું બગડવું એ આગળની ધાતુ પરની વૃદ્ધિ કે ઓછપના લક્ષણ દેખાય છે. શરૂઆતની સ્થિતિ એટલે પાચો જે રસ ધાતુ છે તે મજબૂત હોવું જરૂરી છે.

હાલની ઋતુ શિયાળો ચાલી રહ્યો છે. વાતાવરણ સુખદ છે બજારો પણ અવનવી શાકભાજીઓ, પાંડાવાળી ભાજીઓ, રસદાર ફળોથી છલકાયેલી છે, ડ્રાયફ્રૂટ્સ બજારમાં ઉપલબ્ધ છે આનો વપરાશ વધારી શરીરને ઊર્જાથી ભરી દો. પેકેટ ફૂડ, ડબ્બા બંધ ખાધ-પદાર્થ, ચા-કોફીનો ત્યાગ કરી દો. શરીરની દરેક ધાતુઓને શાકભાજી અને ફળોથી મજબૂત બનાવો. ■

જહાં નહીં ચૈના પહાં નહીં...

છગન ભુજબળનો અજિત પવારનો પક્ષ છોડવાનો સંકેત

મતદારોને છેતરી શકાય નહીં

ભુજબળે કહ્યું કે, સાત-આઠ દિવસ પહેલાં મને કહેવામાં આવ્યું હતું કે તમે રાજ્યસભામાં જાઓ. જોકે, હું થોડા વખત પહેલાં રાજ્યસભામાં જવા માગતો હતો. ત્યારે સત્તારને સીટ આપવામાં આવી, રાજ્યસભામાં જવા માગતો હતો. ત્યારે તે જગ્યા આપવામાં આવી ન હતી. મને તે સમયે કહેવામાં આવ્યું હતું કે તમારે લડવું પડશે. એવું પણ કહેવામાં આવ્યું હતું કે જો તમે લડાઈમાં હશો તો પાર્ટી જોરશોરથી આગળ વધશે.

હું પણ મતદારોના આશીર્વાદથી મતવિસ્તારમાંથી ચૂંટાયો છું. તેથી હવે હું હુરંત રાજ્યસભામાં જઈ શકું તેમ નથી. તે મારા મત વિસ્તારના મતદારો સાથે છેતરપિંડી થશે. તે મતદારો સાથે વિશ્વાસઘાત હશે. જો તમારે રાજ્યસભામાં જવું હોય તો તમારે તરત જ વિધાનસભામાંથી રાજીનામું આપવું પડશે. મારા લોકો દુઃખી છે. મતદારો સાથે છેતરપિંડી કરી શકાય નહીં. છગન ભુજબળે સ્પષ્ટ કર્યું કે જેમણે મને પ્રેમ આપ્યો છે તેમની સાથે છેતરપિંડી નહીં કરું.

મુંબઈ: એનસીપીના જયેશ નેતા છગન ભુજબળ કેબિનેટમાં સ્થાન ન મળવાથી ભારે નારાજ છે. તેઓએ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે તેઓ નારાજ છે. તેમજ ભુજબળે એવી રોષભરી પ્રતિક્રિયા આપી હતી કે જેઓએ તેમને ડ્રોપ કર્યા હતા તેમને જઈને પૂછવું જોઈએ કે તેમને શા માટે પડતા મૂકવામાં આવ્યા છે. દરમિયાન તેમની નારાજગી દૂર કરવા માટે ભુજબળને રાજ્યસભાની બેઠકની ઓફર કરવામાં આવી હતી. જોકે, તેમણે સ્પષ્ટ કર્યું છે કે તેઓ રાજ્યસભાની ઓફરને ફગાવી રહ્યા છે. જે બાદ છગન ભુજબળ મોટો નિર્ણય લેવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે અને તેઓ અજિત પવારનો પક્ષ છોડી દે તેવી શક્યતા છે. ખુદ છગન ભુજબળે જ એવો સંકેત આપ્યો છે કે જહાં નહીં ચૈના વહાં નહીં...

રવિવારે કેબિનેટ વિસ્તરણ પૂર્ણ થયું હતું. જેમાં અજિત પવારની એનસીપીના નવ લોકોને પ્રધાનપદ આપવામાં આવ્યું હતું. જેમાં દિલીપ વળસે-પાટીલ, છગન ભુજબળ જેવા વરિષ્ઠ નેતાઓને પડતાં મૂકવામાં આવ્યા હતા. એનસીપી તરફથી માણિકરવ કોકાટે અને નરહરિ ઝીરવાળને તક આપવામાં આવી હતી. તેના પર ભુજબળે નારાજગી વ્યક્ત કરી હતી. જે બાદ ભુજબળે તેમને આપેલી રાજ્યસભાની ઓફર પણ ફગાવી દીધી છે. ભુજબળ નાગપુર છોડીને નાશિક પરત ફરશે. તે પહેલા તેમણે કહ્યું કે રાજ્યસભાની ઓફર સ્વીકારવી એ મતદારો સાથે છેતરપિંડી છે.

ઓબીસીની લડાઈ, મહાયુતિ સફળ થઈ

ઓબીસીની જે લડાઈ હતી તે ઓબીસીને એકસાથે લાવી હતી અને મહાયુતિ મહદઅંશે સફળ રહ્યું હતું. હું ઓબીસીના અધિકારોના રક્ષણ માટે મેદાનમાં આવ્યો હતો, ઘર સળગાવવા પછી હું પછાત વર્ગના રક્ષણ માટે ઉભો થયો. ભુજબળે કહ્યું કે તેનો ફાયદો મહાયુતિને પણ થયો.

જરાંગે સાથે દુશ્મની લેવાનું 'ઈનામ' મળ્યું

તેમણે એમ પણ કહ્યું કે તેઓ નાગપુરમાં વિધાન ભવન વિસ્તારમાં નાપુશ છે. હું એક સામાન્ય કાર્યકર છું. મને પડતો મુકાયો કે ફેંકી દેવામાં આવ્યો તેનાથી શું ફરક પડે છે? કેટલીય વખત પ્રધાનપદ આવ્યા અને ગયા, છગન ભુજબળનો અંત આવ્યો નથી. મને જરાંગે સાથે બાથ ભીડવા બદલ ઈનામ આપવામાં આવ્યું હતું.

ભુજબળના સમર્થકો રાજીનામું આપશે

ભુજબળને પડતા મૂકવામાં આવતાં ભુજબળના સમર્થકો પણ નારાજ છે. યેવલા મતવિસ્તાર સહિત જિલ્લાભરમાંથી ભુજબળના સમર્થકોએ ભુજબળના કેબિનેટમાં સમાવેશ ન કરવામાં આવ્યો તેની સામે વિરોધ નોંધાવ્યો છે. સમર્થકોએ વિરોધ શરૂ કર્યો છે. ભુજબળના સમર્થકોએ પણ પાર્ટીમાંથી સામૂહિક રાજીનામું આપવાનો નિર્ણય લીધો છે. જેથી ભુજબળ પણ હવે મોટો નિર્ણય લેશે તેવી ચર્ચા છે.

કેબિનેટ લિસ્ટમાં નામ હતું ને પછી કાપી નખાયું: સુધીર મુનગંટીવાર

પ્રધાનપદું ન મળતાં સાથે એમ પણ કહ્યું કે નારાજ નથી પણ સંગઠનના નવા આદેશની રાહ જોઈ રહ્યો છું

મુંબઈ: પ્રધાનપદું ન મળવાને કારણે પોતે નારાજ ન હોવાનું કહીને ભાજપના વરિષ્ઠ નેતા અને ભૂતપૂર્વ પ્રદેશાધ્યક્ષ સુધીર મુનગંટીવારે એક સવાલ પણ કર્યો હતો. કેબિનેટ લિસ્ટમાં મારું નામ હતું તો પછી કેમ કાપી નાખવામાં આવ્યું. મને કોઈ ફરિયાદ નથી, જે કામ સોંપવામાં આવશે એ હું કરવા તૈયાર છું.

મહાયુતિ સરકારે પ્રધાનમંડળનું વિસ્તરણ રવિવારે પાર પાડ્યું. ૩૯ પ્રધાનને એમાં સ્થાન આપવામાં આવ્યું હતું. આમાં અનેક નવા ચહેરાને તક આપવામાં આવી. બીજા ભાજુ સુધીર મુનગંટીવારને પ્રધાનમંડળમાં સ્થાન ન મળતાં તેમણે પોતાની ભાવના વ્યક્ત કરતાં કહ્યું હતું કે કોઈ પણ પ્રશ્નનો ઉત્તર આપવા કરતાં મૌન સેવવું સારું. હું નારાજ નથી, પણ સંગઠનના નવા આદેશની રાહ જોઈ રહ્યો છું.

મુનગંટીવારે કહ્યું હતું કે હું નારાજ નથી, પક્ષનો જે પણ આદેશ છે એ સ્વીકાર્યું છે અને હું તેનું પાલન કરીશ. મને એ વાતની પણ ખબર હતી કે હું જો વિધાનસભામાં આવીશ તો અનેક જણ અનેક પ્રકારના સવાલો કરશે. કોઈને પણ જવાબ આપવા કરતાં મૌનને જ હું સૌથી ઉત્તમ સાધન માનું છું. હું શા માટે નારાજ થાઉં. મને અગાઉ સાંસદીક ખાતું આપ્યું હતું. મેં એ ખાતામાં સારી મહેનત કરી અને હવે પછી પણ કરીશ. પ્રધાન હતો ત્યારે લોકોના પ્રશ્નોને ન્યાય આપ્યા. હવે વિધાનસભામાં વિધાનસભ્ય બનીને લોકોના પ્રશ્નો ઉકેલ લાવીશ. મને પ્રધાનપદું મળશે એવું કહેવામાં આવ્યું હતું. પ્રધાનમંડળમાં તમે નથી એવું કોઈએ પણ કહ્યું નથી. આને કારણે હવે નવી જવાબદારીની હું રાહ જોઈ રહ્યો છું, એવું મુનગંટીવારે જણાવ્યું હતું.

ફડાવીસે ક્યું કારણ આપ્યું?

મુનગંટીવાર અમારા વરિષ્ઠ નેતા છે અને એમની સાથે મારી સવિસ્તર ચર્ચા થઈ છે. પહેલું અમુક લોકોનો પ્રધાનમંડળમાં સમાવેશ ન કર્યો, તેનું કારણ છે કે તેઓને કોઈ વિશેષ જવાબદારી સોંપવાનો વિચાર ચાલી રહ્યો છે. આખરે તો પક્ષ અને સરકાર બંનેને ચલાવવાનાં હોય છે. આથી જ અમુક સમયે સરકારમાં કાન કરનારાઓ પક્ષમાં, જ્યારે પક્ષમાં કામ કરનારા સરકારમાં કામ કરતા હોય છે. મુનગંટીવાર ખૂબ જ અનુભવી છે. અમારા મોવિઝમંડળે કોઈ વિચાર કરીને જ તેમને પ્રધાનમંડળમાં લીધા નહીં હોય, એવું ફડાવીસે જણાવ્યું હતું.

મહારાષ્ટ્રની કેબિનેટમાં મરાઠાઓની બોલબાલા: એક મુસ્લિમ અને એક જ બ્રાહ્મણ

મરાઠાઓને ક્વોટા નથી પણ ૨૦-૨૦ પ્રધાનપદાંની લહાણી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રની સરકાર પર મરાઠા સમાજનો દબદબો હોવાનું જોવા મળ્યું હતું. બે નાયબ મુખ્ય પ્રધાનો અને ૧૮ પ્રધાનો સાથે લગભગ પચાસ ટકા ખાતા મરાઠા પ્રધાનોના હાથમાં છે. રાજ્યના બધા જ સમાજને પ્રધાન મંડળમાં સમાવિષ્ટ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હોવાનું કહેવાતું હોવા છતાં મરાઠા સમાજનો દબદબો પ્રધાનમંડળ પર સ્પષ્ટ જોવા મળી રહ્યો છે. મહારાષ્ટ્રની સરકારનું રવિવારે જે વિસ્તરણ થયું તેમાં કુલ ૩૯ પ્રધાનોને શપથ લેવાવામાં આવેલા જેમાં ૩૩ કેબિનેટ કક્ષાના અને છ રાજ્યકક્ષાના પ્રધાનોનો સમાવેશ થાય છે. આની સાથે રાજ્યની કેબિનેટમાં કુલ પ્રધાનોની સંખ્યા ૪૨ પર પહોંચી છે. મહારાષ્ટ્રમાં પ્રધાનોની મહત્તમ સંખ્યા ૪૩ હોઈ શકે છે એટલે કે હજી કેબિનેટમાં એક પ્રધાનપદ રિક્ત રાખવામાં આવ્યું છે. રાજ્યની કેબિનેટમાં ફક્ત એક જ મુસ્લિમ હસન મુશ્શીફને સ્થાન મળ્યું છે. બીજા તરફ ભાજપને જે ઓબીસીનો પક્ષ માનવામાં આવે છે તે ઓબીસી સમાજના ફક્ત ૧૩ લોકોને પ્રધાનપદાં મળ્યા (જુઓ પાનું ૪) ►►

મહાયુતિમાં પ્રધાનોનું 'પર્ફોર્મન્સ ઓડિટ'

નાગપુર: મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડાણવીસે સોમવારે કહ્યું હતું કે મહાયુતિના સાથી પક્ષો તેમના કાર્યકાળ દરમિયાન પ્રધાનોનું 'પર્ફોર્મન્સ ઓડિટ' કરવા સહમત થયા છે. ફડાણવીસે કોઈ સમયમર્યાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી, પરંતુ નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અને શિવસેનાના નેતા એકનાથ શિંદેએ કહ્યું હતું કે, તેમના પક્ષના પ્રધાનોને અઢી વર્ષનો સમય મળશે અને જે લોકો સારી કામગીરી કરશે તેઓ પ્રગતિ કરશે.

નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અને એનસીપીના નેતા અજિત પવારે પણ કહ્યું હતું કે, 'બિન-કાર્યકર્મ' લોકોને અઢી મહિનામાં પણ બદલી શકાય છે. ફડાણવીસે કહ્યું હતું કે, મહાયુતિ સરકાર મહારાષ્ટ્રના વિકાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે. 'અમે પોર્ટફોલિયો ફાળવણી અંગે નિર્ણય લઈ લીધો છે અને બે થી ત્રણ દિવસમાં તેની જાહેરાત કરવામાં આવશે. અમે ઝડપી વિકાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીશું.'

ફડાણવીસે કહ્યું હતું કે, તેમણે અને તેમના ડેપ્યુટીઓએ નવા પ્રધાનોને કહ્યું છે કે તેમનું પર્ફોર્મન્સ ઓડિટ કરવામાં આવશે. મુખ્ય પ્રધાને કહ્યું હતું કે જે ભાજપના નેતાઓને કેબિનેટમાં સ્થાન ન મળ્યું તેમને સંગઠનમાં જવાબદારી સોંપવામાં આવી શકે છે. શિંદેએ કહ્યું હતું કે, તેમણે શિવસેના પક્ષ સ્તરે નવા પ્રધાનોને અઢી વર્ષ આપવાનો નિર્ણય લીધો છે. 'જેઓ સારું કામ કરશે તેઓ પ્રગતિ કરશે,' એમ તેમણે ઉમેર્યું હતું.

ફડાણવીસે શાસક મહાયુતિને 'ઈવીએમની સરકાર' ગણાવવા બદલ વિપક્ષી મહા વિકાસ આઘાડી (એમવીએ)ની ટીકા કરી હતી. 'અમારી સરકાર સત્તામાં આવી કારણ કે દરેક મત મહારાષ્ટ્રને ગયો છે. મારી સરકાર બંધારણ મુજબ કામ કરે છે અને બંધારણની ગરિમાનું સન્માન કરવું અમારી પ્રાથમિકતા છે,' મુખ્ય પ્રધાને કહ્યું હતું. (પીટીઆઈ) ►►

લાડકી બહેન યોજના માટે ૧૫૦૦ને હિસાબે ૧૪૦૦ કરોડની જોગવાઈ

મહારાષ્ટ્ર સરકારે ૩૩,૭૮૮.૪૦ કરોડ રૂપિયાની પૂરક માગણીઓ રજૂ કરી

નાગપુર: મહારાષ્ટ્ર સરકારે સોમવારે મુખ્યમંત્રી મોદીની નેતાઈ હેઠળ યોજના માટે ૧,૪૦૦ કરોડ રૂપિયાની જોગવાઈ સાથે કુલ ૩૩,૭૮૮.૪૦ કરોડ રૂપિયાની પૂરક માંગણીઓ રજૂ કરી હતી. પ્રધાન ઉદય સામંતે આ પૂરક માંગણીઓ રજૂ કરી હતી, જે બજેટ ફાળવણી ઉપરાંત સરકાર દ્વારા માગવામાં આવતા વધારાનું ભંડોળ છે. ગયા બજેટમાં, રાજ્ય સરકારે લાડકી બહેન યોજના હેઠળ ૨૧ થી ૬૦ વર્ષની વય જૂથની પાત્ર મહિલાઓને ૧,૫૦૦ રૂપિયાનું માસિક બદ્ધ્યું આપવા માટે વાર્ષિક ૪૬,૦૦૦ કરોડ રૂપિયાની ફાળવણી કરી હતી. રાજ્યમાં અઢી કરોડથી વધુ મહિલાઓને માસિક હપ્તા આપવામાં આવ્યા હતા. મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડાણવીસે અગાઉ કહ્યું હતું કે માસિક (જુઓ પાનું ૪) ►►

ત્રણ મહિનામાં નવો વાણી બ્રિજ ધમધમી ઊઠશે

મુંબઈ: વાણી બ્રિજ તરીકે વધુ જાણીતો મુંબઈની દિશા તરફનો થાણોનો પાડી પુલના હિસ્સાનું બાંધકામ પૂર્ણતાના આરે છે અને આગામી ફેબ્રુઆરીના અંત સુધીમાં ખુલ્લો મુકાય તેવી શક્યતા હોવાના અહેવાલો મળ્યા છે. આ પ્રોજેક્ટનો નવી મુંબઈ જતો હિસ્સો ૧૩ ઓક્ટોબરે વાહનચાલકો માટે ખુલ્લો મુકાયો એના બે જ મહિના પછી આ જાણકારી મળી છે. આને પગલે વાણી બ્રિજ પર ટ્રાફિકમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો થવાની ધારણા છે. અહીં દરરોજ આશરે ૬૪ હજાર ૩૦૦ વાહનો આવન જાવન કરે છે. હાલમાં આ પટ્ટામાં બે પુલ પર વાહનોની અવરજવર થાય છે. મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ રોડ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન (એમએસ-આરડીસી)એ નવા પુલનું નિર્માણ કર્યું હતું. પાડી વિસ્તારનો આ ચોથો બ્રિજ છે. આ બ્રિજને કારણે ભવિષ્યમાં ટ્રાફિકની સમસ્યા હળવી થશે. બે લેન ધરાવતો પ્રથમ પુલ ૧૯૭૩માં બાંધવામાં આવ્યો હતો, પણ લગભગ બે દાયકાથી એ નિયમિત ટ્રાફિક માટે બંધ છે. છ લેન ધરાવતો બીજો બ્રિજ ૧૯૯૭થી કાર્યરત છે. જોકે, બૃહદ મુંબઈ અને નવી મુંબઈમાં વસ્તીની ઝડપી વૃદ્ધિ અને વાહનોની ગીચતાએ તેની કમતોને ઘટાડી દીધી છે અને ટ્રાફિકની મોટી અડચણો ઊભી થઈ છે. આ સમસ્યાઓને પહોંચી વળવા ૨૦૨૦માં એમએસઆરડીસીએ ટૂંક સમયમાં પાંચ નવો પુલ બાંધવાનો શરૂ કર્યું હતું. નવા પુલોના નવી મુંબઈ તરફના પુલને કારણે ટ્રાફિકની સમસ્યા ઘટી છે અને મુંબઈ તરફ જતો પુલ કનેક્ટિવિટીમાં વધુ વધારો કરશે તેવી અપેક્ષા છે. ►►

મોબાઈલને કારણે માતાએ ઠપકો આપતાં ઘર છોડી ગયેલી સગીરાનો મૃતદેહ ખાડીમાં મળ્યો

થાણે: મોબાઈલ ફોનમાં રચીપચી રહેતી સગીર પુત્રીને માતાએ ઠપકો આપતાં તે ઘર છોડી ગઈ હોવાની ઘટના ઓમ્બિવલીમાં બની હતી. જોકે નવ દિવસ પછી સગીરાનો મૃતદેહ ખાડીમાંથી મળી આવ્યો હતો. વિષ્ણુ નગર પોલીસના જણાવ્યા મુજબ ૧૫ વર્ષની સગીરા પરિવાર સાથે ઓમ્બિવલી વિસ્તારમાં રહેતી હતી. તે સતત મોબાઈલ ફોનમાં રમ્યા કરતી હતી. પરિણામે પાંચમી ડિસેમ્બરે માતાએ મોબાઈલમાં વધુ સમય વિતાવવાને કારણે પુત્રીને ઠપકો આપ્યો હતો. મોબાઈલ મૂકી ભણવા પર ધ્યાન આપવાનું માતાએ કહ્યું હતું.

માતાના ઠપકાથી રોષે ભરાયેલી સગીરા ઘરમાંથી બહાર નીકળી ગઈ હતી. ખાસ્સો સમય વીત્યા છતાં તે ઘરે પાછી ન ફરતાં પરિવારજનોએ શોધખોળ શરૂ કરી હતી. સગીરાની કોઈ ભાળ ન મળતાં આખરે બીજે દિવસે પોલીસનો સંપર્ક સાધવામાં આવ્યો હતો, એમ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું. આ પ્રકરણે પોલીસે અપહરણનો ગુનો નોંધી તપાસ હાથ ધરી હતી. દરમિયાન પાંચમી ડિસેમ્બરે જ પોલીસને માહિતી મળી હતી કે ઓમ્બિવલીના મોટાગાંવ બ્રિજ પરથી એક છોકરીએ ખાડીમાં ઝંપલાવ્યું છે. માહિતીને આધારે ફાયર બ્રિગેડના (જુઓ પાનું ૪) ►►

કચરો ભેગો કરવા પર ફી: કાનૂની જોગવાઈઓનો અભ્યાસ કરાશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: સોલિડ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ (એસએમએમ)ના બાય-લોગમાં સુચિત ફેરફાર કરી શકાય કે નહીં તે માટે કાયદાકીય જોગવાઈઓની તપાસ કરવાનો નિર્દેશ સોમવારે યોજાયેલી બેઠકમાં મુંબઈ મહાનગરપાલિકાના કમિશનર ભૂષણ ગગરણીએ સોલિડ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટના અધિકારીઓને આપ્યો હતો. પાલિકા ઘર-ઘરમાંથી કચરો જમા કરવા તેનો નિકાલ કરવા માટેનો તેનો થતો ખર્ચ હવે મુંબઈગરાના માથા પર 'યુઝર ફી'ના નામે ચોપવા માગે છે, જેની સામે સામાજિક કાર્યકર્તા જ નહીં પણ રાજકીય સ્તરે વિરોધ કરવામાં આવી રહ્યો છે. આના માટે સાયન્ટીફિક અને ન્યાયપૂર્ણ મોડલ વિકસિત થાય નહીં ત્યાં સુધી સુચિત ફીને રદ કરવાની પણ તેમણે માગણી કરી છે.

એસએમએમ રુલ્સ, ૨૦૧૬ હેઠળ કેન્દ્ર સરકારે મ્યુનિસિપલ સંસ્થાઓને કચરાના વ્યવસ્થાપન સેવાઓમાં સુધારો કરવા માટે 'યુઝર ફી' વસૂલ કરવા માટેની સત્તા આપી છે. સ્થાનિક પાલિકાના પેટાનિયમોમાં રહેલા નિર્દેશ મુજબ વેસ્ટ (જુઓ પાનું ૪) ►►

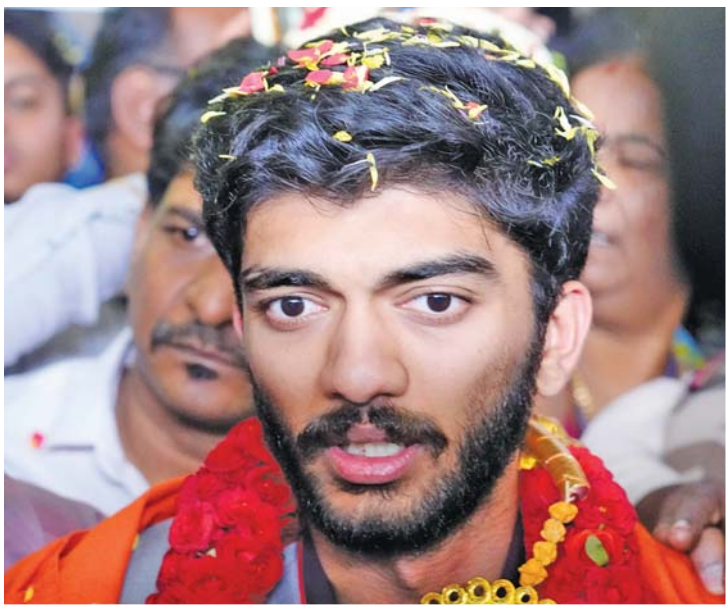
સંત અને વિદ્વાન મજદૂમ અલી માહિમીની ઉર્સ પર પ્રથમ ચાદર અર્પણ કરવાનું માન સોમવારે મુંબઈ પોલીસને મળ્યું હતું. (અમય ખરાડે)

બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંક માટે હજી ચાર વર્ષની ઈંતેજારી

મુંબઈ: બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકનો વિસ્તાર વર્સોવા સુધી કરવા માટે એમએસઆરડીસી દ્વારા હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. કામની શરૂઆત ૨૦૧૯માં થઈ હતી અને પાંચ વર્ષમાં માત્ર ૨૩ ટકા કામ જ પૂરું થઈ શક્યું છે. મુશ્કેલ કામ અને ૨૦૨૦થી ૨૦૨૨ વચ્ચે અમુક કારણોને લઈને કામ સંપૂર્ણ રીતે બંધ થયું હોવાથી પ્રોજેક્ટને મોટો ફટકો લાગ્યો છે. આથી હવે આ પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે.

મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સોવા સી લિંકને બાંદ્રાથી વર્સોવા સુધી વિસ્તારવા માટે પ્રોજેક્ટ ૨૦૨૨ પને બદલે ૨૦૨૮માં પૂરું થશે. મુંબઈ શહેર અને પશ્ચિમના પરના ટ્રાફિકની સમસ્યાને દૂર કરવા માટેના પ્રયાસ વેગ પકડી રહ્યા છે. આ માટે જ સી લિંક પ્રોજેક્ટને હાથ ધરવામાં આવ્યો છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત એમએસઆરડીસી તરફથી બાંદ્રાથી વર્સોવા સી લિંક બાંધવામાં આવ્યો હોય છેલ્લાં અમુક વર્ષથી તે ટ્રાફિકની સેવામાં દાખલ થઈ ગયો છે. બાંદ્રા-વર્સો

વર્લ્ડ ચેમ્પિયન ગુકેશનું ચેન્નઈ એરપોર્ટ પર ભવ્ય સ્વાગત

ચેન્નઈ: વર્લ્ડ ચેસ ચેમ્પિયન ડી ગુકેશ સોમવારે સ્વદેશ પરત ફર્યા હતાં. અહીં એરપોર્ટ પર સેંકડો ચાહકો, તમિલનાડુ સરકાર અને રાષ્ટ્રીય મહાસંઘના અધિકારીઓ દ્વારા ગુકેશનું ઉષ્માભર્યું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. ૧૮ વર્ષીય ગુકેશ ગયા અઠવાડિયે સિંગાપોરમાં ચીનના ડિંગ હિરેનેને ૭-૫-૬ પથી હરાવી સૌથી યુવા વિશ્વ ચેમ્પિયન બન્યો હતો અને રશિયાના ગૈરી કાસ્પારોવનો રેકોર્ડ તોડ્યો હતો. કાસ્પારોવ ૧૯૮૫માં ૨૨ વર્ષની ઉંમરે વર્લ્ડ ચેમ્પિયન બન્યો હતો.

ઘરે પરત ફર્યા બાદ ગુકેશ તેને સાથ આપવા બદલ તમામનો આભાર માન્યો હતો. યુવા ખેલાડીને નજીકથી જોવા માટે હજારોની સંખ્યામાં ચાહકો એરપોર્ટ પહોંચ્યા હતા. ગુકેશ કહ્યું હતું કે તે અદ્ભુત છે. તમારા સમર્થનથી મને ઘણી ઊર્જા મળી છે. વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપ જીતીને એ એક મહાન લાગણી છે. તેણે કહ્યું હતું કે, ભારતમાં ટ્રોફીને પરત લાવવી ખૂબ મહત્ત્વની છે. આ સ્વાગત બદલ આભાર. હું આશા રાખું છું કે આગામી થોડા દિવસોમાં આપણે સાથે મળીને ઉજવણી કરીને સારો સમય વિતાવીશું.

કામરાજ એરપોર્ટ પર પહોંચ્યા પછી તમિલનાડુની સ્પોર્ટ્સ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી અને તેની શાળા વેલામ્મલ વિદ્યાલયના સ્ટાફ ગુકેશને એરપોર્ટ લાઉન્જમાં શાલ ઓઢાડીને સ્વાગત કર્યું હતું. ગુકેશ તેની ચેસની સફર વેલામ્મલ સ્કૂલથી શરૂ કરી હતી.

ચાહકોનું અભિવાદન કર્યા પછી ગુકેશ ફૂલોથી શણગારેલી કાર પર પોતાના ઘરે જવા રવાના થયો હતો. તે પોતાનાં માતા-પિતા, સંબંધીઓ અને મિત્રો સાથે ઉજવણી કરવા ઘરે પરત ફરતાં પહેલાં તેણે મોગાયેરની વેલામ્મલ સ્કૂલમાં મીડિયા સાથે વાત કરી હતી. ગુકેશના પિતા ઇએનટી સર્જન ડોક્ટર રજનીકાંત સમગ્ર સ્પર્ધા દરમિયાન તેમની સાથે હતા. ગુકેશની માતા માઇકોબાઓલોજિસ્ટ છે. મંગળવારે

વલાહજાલ રોડ સ્થિત કલેવનાર આરંગમ ખાતે તેમનું ભવ્ય સ્વાગત કરવામાં આવશે અને ખાસ આયોજિત પરેડ દ્વારા પ્રતિષ્ઠિત સભાગૃહમાં લઈ જવામાં આવશે.

તમિલનાડુના મુખ્ય પ્રધાન એમકે સ્ટાલિન ગુકેશને પાંચ કરોડ રૂપિયાનો ચેક અર્પણ કરવા સમારોહમાં હાજરી આપે તેવી શક્યતા છે. ગુકેશની ઐતિહાસિક જીત પછી સ્ટાલિને 'એક્સ' પર લખ્યું હતું કે, સૌથી યુવા વિશ્વ ચેસ ચેમ્પિયન ગુકેશની શાનદાર સિદ્ધિને માન આપવા માટે ૫ કરોડ રૂપિયાના રોકડ પુરસ્કારની જાહેરાત કરતાં મને આનંદ થાય છે. તેમની ઐતિહાસિક જીતે દેશને અપાર ગર્વ અને આનંદ આપ્યો છે. તે ભવિષ્યમાં ચમકતો રહે અને વધુ ઊંચાઈ સુધી પહોંચે. મહાન વિશ્વાસ અને આનંદ પછી ગુકેશ વર્લ્ડ ટાઇટલ જીતનાર માત્ર બીજો ભારતીય છે. આનંદ અહીં તેની એકેડમીમાં ટીનેજની રમતને સુધારવામાં મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.

વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપમાં માનસિક, ભાવનાત્મક દબાણનો સામનો કરવો મહત્ત્વપૂર્ણ: ગુકેશ

ચેન્નઈ: વર્લ્ડ ચેમ્પિયન ભારતીય ગ્રાન્ડમાસ્ટર ડી ગુકેશ સોમવારે અહીં કહ્યું હતું કે ચેસ ફક્ત ૬૪ મોડરની રમતની રણનીતિ નથી અને વિશ્વ ચેમ્પિયનશિપમાં તેના ઐતિહાસિક પ્રદર્શન દરમિયાન "ભાવનાત્મક દબાણ" પર કાબૂ મેળવવામાં મેન્ટલ ઓપેરેશન કોય પૈકી અપટને તેમની ખૂબ મદદ કરી હતી. ચીનના ડિંગ હિરેનેને હરાવીને સૌથી યુવા ચેમ્પિયન બનેલો ૧૮ વર્ષીય ગુકેશ સોમવારે અહીં પહોંચ્યો હતો. અહીં પહોંચતાં જ પ્રશંસકો અને અધિકારીઓ દ્વારા ગુકેશનું ઉષ્માભર્યું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. ગુકેશ પોતાની સ્કૂલ વેલામ્મલ વિદ્યાલય દ્વારા આયોજિત પ્રેસ કોન્ફરન્સમાં કહ્યું હતું કે "વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપ માત્ર શતરંજની ચાલ નથી. તેનો સામનો કરવા માટે ખૂબ માનસિક અને ભાવનાત્મક દબાણ હોય છે. પૈકીને આ મામલે મારી ખૂબ મદદ કરી હતી. અપટન એક પ્રખ્યાત મેન્ટલ કન્સલ્ટિંગ કોચ છે. તેમણે સિંગાપોરમાં ૧૪ મેચની વર્લ્ડ ચેમ્પિયનશિપ મેચ દરમિયાન ગુકેશ સાથે કામ કર્યું હતું. ગુકેશ કહ્યું, "મેં તેમની સાથે કરેલી વાતચીત અને તેમણે મને આપેલાં સૂચનો એક ખેલાડી તરીકે મારા વિકાસ માટે ખૂબ જ મહત્ત્વપૂર્ણ છે." ગુકેશ આ અવસર પર ૨૦૧૧ ક્રિકેટ વર્લ્ડ કપ વિજેતા ભારતીય ક્રિકેટ ટીમ અને પેરિસ ઓલિમ્પિક્સમાં બ્રોન્ઝ મેડલ વિજેતા રાષ્ટ્રીય પુરુષ હોકી ટીમ સાથે કામ કરનાર અપટન સાથેના પોતાના અનુભવો વિશે વાત કરી હતી. તેણે કહ્યું હતું કે, પૈકી મારી ટીમનો ખૂબ જ મહત્ત્વપૂર્ણ હિસ્સો રહ્યા છે. કેન્ડિડેટ્સ (એપ્રિલ) જીત્યા પછી મેં સંદીપ ભર (વેસ્ટબ્રિજ કેપિટલના સંદીપ સિંઘલ) સમક્ષ મેન્ટલ કન્સલ્ટિંગ કોચની માગણી કરી હતી."

ઇંગ્લેન્ડની ક્રિકેટર ઈસા ગુહાએ બુમરાહ માટે અપમાનજનક શબ્દ વાપર્યો અને પછી માફી માગી

બ્રિસબેન: ટેસ્ટના વર્લ્ડ નંબર-વન બોલર અને બ્રિસબેનમાં ઓસ્ટ્રેલિયા સામેની ત્રીજી ટેસ્ટના પ્રથમ દાવમાં છ વિકેટ લઈને કપિલ દેવનો રેકોર્ડ તોડનાર જસપ્રીત બુમરાહની ભારતીય મુજબની ઇંગ્લેન્ડની ભૂતપૂર્વ મહિલા ક્રિકેટર ઈસા ગુહાએ રવિવારે કોમેન્ટરી દરમિયાન સામાન્ય રીતે જાનવર માટે વપરાતા શબ્દ સાથે સરખામણી કરીને વિવાદ સરજ્યો હતો. સોશિયલ મીડિયા પર ઈસાને ખૂબ વખોડવામાં આવી હતી જેને પગલે ઈસાએ માફી માગવી પડી હતી.

કોમેન્ટરી બોક્સમાંથી બુમરાહનો જબરદસ્ત બોલિંગ પર્ફોર્મન્સ જોઈને ઈસા બોલી હતી કે, બુમરાહ ખરેખર એમવીપી છે, ખરન? તે મોસ્ટ વેલ્યુએબલ પ્રાઇમેટ છે.'

ખર કહીએ તો એમવીપીનું ફુલ ફોર્મ એટલે મોસ્ટ વેલ્યુએબલ પર્સન. જોકે ઈસાએ બુમરાહને મોસ્ટ વેલ્યુએબલ પ્રાઇમેટ તરીકે ઓળખાવ્યો હતો.

જીવશાસ્ત્રમાં મોટા ભાગે પ્રાઇમેટ એટલે જાનવર અર્થાત પ્રાણી. પ્રાઇમેટનો વિગતવાર અર્થ કોઈક આયો થાય છે: જાનવરોનો સમૂહ જેમ કે લીમર્સ, લોરિસ, ટાર્સીયર્સ, વાંદરો, એપ અને મનુષ્ય.

જોકે મનુષ્ય પણ એક પ્રાણી જ કહેવાય, પરંતુ ઈસા ગુહાએ એક જાણીતી સ્પોર્ટ્સ ચેનલ પર કોમેન્ટરી દરમિયાન બુમરાહને અદ્ભુત ખેલાડી તરીકે

વરસાવો એટલે ઈસાએ માફી માગી લેવી પડી હતી. ઈસાએ કોમેન્ટરી બોક્સમાં રવિ શાસ્ત્રી અને એડમ ડિલક્રિસ્ટની હાજરીમાં કહ્યું હતું કે 'તમે બધાએ મારી કોમેન્ટરીની પૂરી વિગત સાંભળી હશે તો જણાશે કે મેં ભારતના ગ્રેટેસ્ટ ખેલાડીઓમાં ગણાતા બુમરાહના ખૂબ વખાણ કર્યા હતા. હું સમાનતાની આગ્રહી છું. હું બુમરાહની સિદ્ધિઓ બદલ તેના વખાણ કરવામાં મગ્ન હતી, પરંતુ મેં એ માટે ખોટો શબ્દ વાપર્યો એ બદલ માફી માગું છું. હું પોતે મૂળ દક્ષિણ એશિયાની છું એટલે લોકો સમજશે કે બુમરાહનો માનભંગ કરવાનો મારો કોઈ જ ઈરાદો નહોતો.'

સાથી કોમેન્ટર રવિ શાસ્ત્રીએ ઈસા ગુહાને ટીવી પર લાઈવ કોમેન્ટરી દરમિયાન માફી માગવા બદલ 'બહાદુર મહિલા' તરીકે ઓળખાવી હતી. શાસ્ત્રીએ કોમેન્ટરી દરમિયાન કહ્યું કે, 'બ્રેવ વુમન. ઈસાએ માફી માગી લીધી એટલે વાત ત્યાં જ ખતમ થઈ ગઈ કહેવાય. આપણે બધા માનવી છીએ. ક્યારેક ભૂલ થઈ પણ જાય. હાથમાં માઈક હોય ત્યારે ઉત્સાહમાં ક્યારેક અજુગારું બોલાઈ જાય. આવું બનતું હોય છે ક્યારેક. લેટ અસ મૂવ ઓન.'

ઈસા તારા ગુહા ૩૯ વર્ષની છે. તે પેસ બોલર હતી. ૨૦૦૧થી ૨૦૧૧ દરમિયાન ઇંગ્લેન્ડ વતી ૧૧૩ આંતરરાષ્ટ્રીય મેચમાં તેણે કુલ ૧૪૦થી વધુ વિકેટ લીધી હતી.

પરિવર્તનના તબક્કામાંથી પસાર થઈ રહી છે ભારતીય ટીમ, એકબીજા પર આંગળી ઉઠાવીશું નહીં: બુમરાહ

બ્રિસબેન: ભારતના ઝડપી બોલર જસપ્રીત બુમરાહે ઓસ્ટ્રેલિયામાં ખરાબ તબક્કાનો સામનો કરી રહેલી ભારતીય ટીમનો બચાવ કરતી વખતે પોતાના પર વધારાનું દબાણ હોવાની વાતને નકારી કાઢી હતી અને કહ્યું હતું કે ટીમ પરિવર્તનના તબક્કામાંથી પસાર થઈ રહી છે અને અનુભવી હોવાના કારણે વધારાની જવાબદારી ઉઠાવવી તેનું કામ છે. ગાબા ખાતેની ત્રીજી ટેસ્ટમાં ટોસ જીતીને બોલિંગનો ખોટો નિર્ણય લીધા બાદ બુમરાહે છ વિકેટ ઝડપી છતાં ભારત સામે ઓસ્ટ્રેલિયાએ પ્રથમ દાવમાં ૪૪૫ રન ફટકાર્યા હતા. જેના જવાબમાં વરસાદથી પ્રભાવિત મેચમાં ત્રીજા દિવસની રમતના અંત સુધીમાં ભારતે ૫૧ રનમાં ચાર વિકેટ ગુમાવી દીધી હતી. આ પછી બેટ્સમેનોની ટેકૂનિંગ અને બોલરોના સ્તર પર સવાલો ઊઠી રહ્યા છે.

ત્રીજા દિવસની રમત બાદ ભારતીય બેટિંગ વિશે પૂછવામાં આવતા બુમરાહે મીડિયાને કહ્યું હતું કે, એક ટીમ તરીકે અમે એકબીજા પર સવાલ ઉઠાવતા નથી. અમે એવી માનસિકતામાં પડતા નથી કે જ્યાં અમે એકબીજા પર આંગળી ઉઠાવવામાં આવે. તેણે કહ્યું હતું કે, અમે એક ટીમ તરીકે પરિવર્તનના

સમચળાણમાંથી પસાર થઈ રહ્યા છીએ. નવા ખેલાડીઓ આવી રહ્યા છે અને ક્રિકેટ રમવા માટે આ સૌથી સરળ જગ્યા નથી. વિકેટ અલગ છે અને વાતાવરણ અલગ છે.

આ સીરિઝમાં અત્યાર સુધી ૧૮ વિકેટ ઝડપનાર બુમરાહે કહ્યું હતું કે, બોલિંગ યુનિટ તરીકે અમે પરિવર્તનના સમચળાણમાં છીએ, તેથી અન્યને મદદ કરવી એ મારું કામ છે. હું અન્ય કરતા વધુ ક્રિકેટ રમ્યો છું તેથી હું તેમને મદદ કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો છું. તેણે કહ્યું હતું કે, "અમે બધા શીખવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છીએ અને પ્રદર્શનમાં સુધારો થશે." સફરમાં વ્યક્તિએ આ બધી બાબતોમાંથી પસાર થવું પડે છે. બુમરાહે એવા અહેવાલોને પણ ફગાવી દીધા હતા કે પ્રથમ દાવમાં ખરાબ સ્કોર બોલરો અને તેના પર વધુ દબાણ લાવી દેવા હતાં. અમારી પાસે ૧૧ ખેલાડીઓ છે. હું તેને એ રીતે જોતો નથી કે મારે વધુ કામ કરવાનું છે. અમે નવી ટીમ છીએ અને તેમાં ઘણા નવા ખેલાડીઓ છે. આપણે તેમને થોડો સમય આપવો પડશે. તેઓ અનુભવથી જ શીખશે. કોઈ પણ અનુભવ સાથે નથી આવતું. તમે શીખતા રહો અને નવા રસ્તાઓ શોધતા રહો."

નવી મુંબઈમાં વેસ્ટ ઈન્ડિઝ સામે જીતીને ભારતીય મહિલાઓની ૧-૦થી સરસાઈ

૮૧ રનની ભાગીદારી બદલ જેમાઈમા-સ્મૃતિની મીડિયામાં ભરપૂર પ્રશંસા

નવી મુંબઈ: ભારતની મહિલા ટીમે અહીં રવિવારે રાત્રે ડી.વાય. પાટીલ ગ્રાઉન્ડ પર વેસ્ટ ઈન્ડિઝ મહિલા ટીમને સિરીઝની પ્રથમ ટી-૨૦ મેચમાં ૪૯ રનથી હરાવીને ૧-૦થી સરસાઈ મેળવી લીધી હતી. મુંબઈની બેટર જેમાઈમા રોડ્રિગ્સ (૭૩ રન, ૩૫ બોલ, બે સિક્સર, નવ ફોર) આ રોમાંચક મુકાબલામાં પ્લેયર ઓફ ધ મેચનો અવોર્ડ જીતી હતી. તે રનઆઉટ થઈ હતી.

જેમાઈમા અને વાઈસ-કેપ્ટન તથા ઓપનર સ્મૃતિ મંધાના (૫૪ રન, ૩૩ બોલ, બે સિક્સર, સાત ફોર) વચ્ચે બીજા વિકેટ માટે ૪૪ બોલમાં ૮૧ રનની બહુમૂલ્ય ભાગીદારી થઈ હતી.

એક્સ (ટવિટર) પર જેમાઈમા અને સ્મૃતિની જોડીની ભરપૂર પ્રશંસા થઈ હતી. સ્મૃતિએ ઓપનર ઉમા ચેટ્ટી સાથે ૫૦ રનની પાર્ટનરશિપ પણ કરી હતી. જેમાઈમાએ વિકેટકીપર રિયા ઘોષ સાથે ૨૪ રનની અને કેપ્ટન હરમનપ્રીત કૌર સાથે ૩૫ રનની ભાગીદારી પણ કરી હતી.

ભારતીય ટીમે ૨૦ ઓવરમાં ચાર વિકેટે ૧૯૫ રન બનાવ્યા હતા. ભારતીય મુજબની સ્પિનર કરિશ્મા રામહરકે બે વિકેટ અને સોમવારે ડબલ્યૂપીએલ માટેના ઓકશનમાં ગુજરાત જાયન્ટ્સે ૧.૭૦ કરોડ રૂપિયામાં મેળવેલી કેરિબિયન ડીએન્ટ્રા ડોટીને એક વિકેટ લીધી હતી.

વેસ્ટ ઈન્ડિઝની ટીમ જવાબમાં ૨૦ ઓવરમાં સાત વિકેટે ૧૪૬ રન બનાવી શકી હતી. એમાં ડોટિનના બાવન રન હાઈલેસ્ટ હતા. તેણે એ બાવન રન ૨૮ બોલમાં ત્રણ સિક્સર અને ચાર ફોરની મદદથી બનાવ્યા હતા. ભારત વતી પેસ બોલર ટિટાસ સાધુએ ત્રણ વિકેટ અને દીપ્તિ શર્મા તેમ જ રાધા યાદવે બે-બે વિકેટ લીધી હતી.

આજે વેસ્ટ ઈન્ડિઝ સામે બીજી ટી-૨૦ મેચ, સિરીઝ જીતવાના ઇરાદા સાથે મેદાનમાં ઉતરશે ભારતીય મહિલા ટીમ

નવી મુંબઈ: ભારતીય મહિલા ટીમ અને વેસ્ટ ઈન્ડિઝ મહિલા ટીમ વચ્ચે આજે બીજી ટી-૨૦ મેચ રમાશે. ભારતીય ટીમ ત્રણ ટી-૨૦ મેચની સિરીઝની બીજી મેચ જીતીને સિરીઝ જીતવાનો પ્રયાસ કરશે. સિરીઝની પ્રથમ મેચમાં ભારતે ૪૯ રનથી વિજય મેળવ્યો હતો.

ઓસ્ટ્રેલિયામાં તેમની છ દલી વન-૩ અને રવિવારે અહીંની પ્રથમ ટી-૨૦ મેચ વચ્ચે ઓછો સમય હોવા છતાં ભારતે શાનદાર પ્રદર્શન કર્યું હતું. પ્રથમ ટી-૨૦ મેચમાં ભારતીય ટીમની ક્લિલિંગ ખરાબ રહી હતી. જેમિમાલ રોડ્રિગ્સ, સ્મૃતિ મંધાના અને સાયમા ઠાકોરે એક-એક કેચ છોડ્યો હતો. ભારતની જીત પછી તરત જ કોલિંગ સ્ટાફે યુવા પ્રિયા મિશ્રા, રાધવી બિષ્ટ અને નંદિની કશ્પ સાથે કેલિંગ પ્રેક્ટિસનું સત્ર શરૂ કર્યું હતું.

ભારતીય મહિલાઓએ પ્રથમ ટી-૨૦ મેચમાં પાંચ વિકેટના નુકસાન પર ૧૯૫ રનનો સ્કોર બનાવ્યો હતો. ભારતની ઓપનર સ્મૃતિ મંધાનાએ ૩૩ બોલમાં ૫૪ રનની શાનદાર ઇનિંગ રમી જેમાં સાત ચોગ્ગા અને બે છગ્ગાનો સમાવેશ થાય છે.

જેમિમાલ રોડ્રિગ્સે ૩૫ બોલમાં નવ ચોગ્ગા અને બે છગ્ગાની મદદથી ૭૩ રન ફટકારીને ટીમને મોટા સ્કોર સુધી પહોંચાડી હતી. બોલિંગમાં ટિટસ સંઘુએ ત્રણ વિકેટ લીધી હતી જ્યારે દીપ્તિ શર્મા અને રાધા યાદવે બે-બે વિકેટ લીધી હતી.

જો શિસ્તબદ્ધ થાય તો પૃથ્વી શો સફળતાની ઊંચાઈએ પહોંચી શકે છે: શ્રેયસ ઐયર

બેંગલુરુ: પૃથ્વી શો જેટલી ઝડપથી ઊભરી આવ્યો એટલી જ ઝડપથી તે હાંસિયામાં ધકેલાઈ ગયો છે. પરંતુ શ્રેયસ ઐયરનું માનવું છે કે જો મુંબઈનો આ બેટ્સમેન શિસ્તબદ્ધ રહેશે તો ઘણી ઊંચાઈઓને સ્પર્શી શકે છે. પૃથ્વી શોએ સૈયદ મુશ્તાક અલી ટ્રોફીમાં પોતાની પ્રતિભાની ઝલક બતાવી અને નવ મેચમાં ૧૯૭ રન ફટકાર્યા હતા પરંતુ એક પણ અડધી સદી ફટકારી શક્યો ન હતો. શ્રેયસની કેપ્ટનશિપમાં મુંબઈએ સૈયદ મુશ્તાક અલી ટ્રોફી જીતી હતી.

ફાઇનલમાં મધ્ય પ્રદેશને પાંચ વિકેટે હરાવ્યા બાદ શ્રેયસે કહ્યું હતું કે મને લાગે છે કે તે કુદરતી રીતે પ્રતિભાશાળી ખેલાડી છે. તેની

પાસે એટલી પ્રતિભા છે જે બીજા કોઈમાં નથી. તેણે માત્ર શિસ્ત પર કામ કરવું પડશે. આમ કરીને તે મહાન ઊંચાઈઓને સ્પર્શી શકે છે.

જો કે તેણે કહ્યું કે પોતાની કારકિર્દીને પાટા પર લાવવાની ઈચ્છા પોતાની અંદર હોવી જોઈએ. "તે બાળક નથી." તે ઘણું ક્રિકેટ રમ્યો છે. દરેક તેને સલાહ આપે છે. અંતે પાસે એટલી પ્રતિભા છે જે બીજા કોઈમાં નથી. તેણે માત્ર શિસ્ત પર કામ કરવું પડશે. આમ કરીને તે મહાન ઊંચાઈઓને સ્પર્શી શકે છે.

જો કે તેણે કહ્યું કે પોતાની કારકિર્દીને પાટા પર લાવવાની ઈચ્છા પોતાની અંદર હોવી જોઈએ. "તે બાળક નથી." તે ઘણું ક્રિકેટ રમ્યો છે. દરેક તેને સલાહ આપે છે. અંતે

ઈંગ્લેન્ડ સામેની ત્રીજી ટેસ્ટમાં મજબૂત સ્થિતિમાં ન્યૂ ઝીલેન્ડ, કેન વિલિયમ્સનની સદી

હેમિલ્ટન: કેન વિલિયમ્સનની શાનદાર સદીના આધારે ન્યૂ ઝીલેન્ડે હેમિલ્ટનમાં રમાઈ રહેલી ત્રીજી ટેસ્ટ મેચમાં ઈંગ્લેન્ડ પર પોતાની પકડ મજબૂત કરી લીધી છે. ન્યૂ ઝીલેન્ડે ઈંગ્લેન્ડને ૬૫૮ રનનો વિશાળ ટાર્ગેટ આપ્યો હતો જેના જવાબમાં ઈંગ્લેન્ડની ટીમે ત્રીજા દિવસની રમતના અંત સુધીમાં બે વિકેટ ગુમાવીને ૧૮૨ રન કરી લીધા હતા. દિવસના અંતે જેકબ બેયેલ નવ રન અને જો સ્ટ શૂન્ય પર રમી રહ્યો છે. ઈંગ્લેન્ડની ટીમ હજુ પણ લક્ષ્યાંકથી ૬૪૦ રન પાછળ છે.

ન્યૂ ઝીલેન્ડની બીજી ઇનિંગમાં કેન વિલિયમ્સને ૧૫૬ રન કર્યા હતા. આ ઇનિંગમાં વિલિયમ્સને ૨૦૪ બોલનો સામનો કર્યો અને ૨૦ ચોગ્ગા અને એક છગ્ગો ફટકાર્યો હતો. વિલિયમ્સન પ્રથમ દાવમાં અડધી સદી ચૂકી ગયો હતો. તેણે ૪૪ રન કર્યા હતા વિલિયમ્સને તેની કારકિર્દીની ૩૩મી અને સેડન પાર્કમાં સાતમી સદી ફટકારી હતી. આ

તેની હોમ ગ્રાઉન્ડ પર સતત પાંચમી સદી હતી. ન્યૂ ઝીલેન્ડે બીજા દાવમાં ૪૫૩ રન કર્યા હતા જ્યારે તેની પાસે પ્રથમ દાવમાં ૨૦૪ રનની લીડ હતી. ઈંગ્લેન્ડે પાંચ ઓવર રમ્યા બાદ ૧૮ રનમાં બે વિકેટ ગુમાવી દીધી હતી. ટિમ સાઉથીએ બીજા ઓવરમાં બેન ડેટ (ચાર)ને આઉટ કર્યો હતો. જેક કોલી (પાંચ)ને મેટ હેનરીએ

સિરીઝમાં છટ્ટી વખત પેવેલિયન મોકલ્યો હતો. ત્રીજા દિવસની રમતના અંતે જેકબ બેયેલ નવ રન સાથે રમી રહ્યો હતો જ્યારે જો સ્ટ હજુ ખાતું ખોલાવ્યું નથી. સ્ટોકસને ડાબા પગમાં હેમરિફ્રેગની ઈજા થઈ હતી. જેના કારણે તેને મેદાન છોડવું પડ્યું હતું. ઓગસ્ટમાં ધ હેન્ડ્રેડ સીરિઝમાં રમતની વખતે તેને ડાબા હાથની હેમરિફ્રેગમાં ગંભીર ઈજા થઈ હતી અને તેણે મેદાન છોડવું પડ્યું હતું. તે શ્રીલંકા સામેની ટેસ્ટ શ્રેણી અને પાર્કિસ્ટાન સામેની પ્રથમ ટેસ્ટ પણ રમી શક્યો નહોતો.

રાજકોટમાં એક લાખ ગુણી મગફળીની આવક:

રાજકોટ માર્કેટિંગ યાર્ડમાં વાહનોની આવક રવિવારે સવારથી ચાલુ થઈ ગઈ હતી જેમાં મગફળી ભરેલાં વાહનોની ૯ કિલોમીટર સુધીની લાઈન જોવા મળી હતી તથા કપાસની આવકની ૮૫૦૦ ભારી થઈ હતી. અંદાજે ૯૦૦થી વધુ વાહનોને માર્કેટમાં કમવાર પ્રવેશ આપી મગફળી તથા કપાસની ઉતારાઈ કરાવવામાં આવી હતી. જેમાં મગફળીની અંદાજે એક લાખથી વધુ ગુણીની આવક થઈ હતી. રાજકોટ માર્કેટયાર્ડના ચેરમેન જયેશભાઈ બોધરા, કિરેકટરો તેમ જ સ્ટાફ દ્વારા આ ઉતારાઈની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી.

(તસવીર પ્રવીણ સેદાણી, રાજકોટ)

જામનગર હાપા માર્કેટિંગ યાર્ડ ડુંગળીથી છલકાયું પહેલીવાર ૧૫ હજાર ગુણીની આવક થતાં પ્રવેશબંધ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: જામનગર હાપા માર્કેટિંગ યાર્ડમાં ૧૫,૦૦૦ હજાર ગુણી ડુંગળીની આવક શરૂ થતા યાર્ડ ડુંગળીથી છલકાઈ ગયું છે. વધુ આવકને કારણે નવી આવક પર પ્રતિબંધ લગાવવામાં આવ્યો છે. ૨૨ પથી વધુ વાહનો લઈને ખેડૂતો ડુંગળી લઈને આવ્યા છે. ૧૬ ડિસેમ્બરના રોજ ડુંગળીની કતારો લગાવીને ઊભા જોવા મળ્યાં હતાં. જામનગર માર્કેટિંગ યાર્ડમાં જી, ત્યારબાદ કપાસ અને તાજેતરમાં જ મગફળી અને અજમાની વિપુલ પ્રમાણમાં આવક જોવા મળી હતી. ૧૬ ડિસેમ્બરના રોજ ડુંગળીનો મોટા પ્રમાણમાં ઢગલે ઢગલા જોવા મળ્યા હતા, તેમજ માર્કેટિંગ યાર્ડ બહાર ૨૫૦થી વધુ વાહનો અંદાજે ૧૫૦૦૦ જેટલી ડુંગળીની ગુણીઓ લઈને આવી પહોંચ્યા હતા. માર્કેટિંગ યાર્ડમાં ઇતિહાસમાં પ્રથમ વખત આવી ઘટના બની હતી. જામનગર માર્કેટિંગ યાર્ડ સેક્ટરની

જણાવ્યું હતું કે, યાર્ડના ઇતિહાસમાં પ્રથમ વખત ડુંગળીની આટલા મોટા પ્રમાણમાં આવક જોવા મળી છે તેમજ આવકના કારણે નવી આવક પર પ્રતિબંધ મૂકી દેવામાં આવ્યો છે અને હાલની સ્થિતિ મુજબ કપાસ બાદ સૌથી વધુ આવક આ સિઝનમાં ડુંગળીની જોવા મળી છે, જોકે પૂરતા ભાવ ન મળતાં ખેડૂતો પણ ચિંતિત છે. રાજકોટ માર્કેટિંગ યાર્ડ ખાતે ટેકાના ભાવે જણાવ્યાની ખરીદી ચાલી રહી છે. ત્યારે આજે વહેલી સવારથી જ ખેડૂતો તેમની વિવિધ જણસી લઈને ઊભરી પડતાં માર્કેટિંગ યાર્ડ બહાર ૮૦૦ કરતાં વધુ વાહનોનો ખડકલો જોવા મળ્યો હતો. યાર્ડ બહાર ૯ કિલોમીટર લાંબી વાહનોની લાઈનો લાગી હતી. યાર્ડના ચેરમેન સહિતના અગ્રણીની હાજરીમાં વાહનોને યાર્ડમાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં કપાસની ૮,૫૦૦ ભારી, મગફળીની વધુ ૧.૦૫ લાખ ગુણીની આવક નોંધાઈ હતી.

રાજકોટના બોગસ દસ્તાવેજ કૌભાંડની તપાસ જિલ્લા કલેક્ટરે પ્રાંત અધિકારીને સોંપી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: રાજકોટમાં બોગસ દસ્તાવેજ કૌભાંડની તપાસ કલેક્ટર પ્રભવ જોશીએ પ્રાંત અધિકારી યાંદની પરમારને સોંપી હતી. તપાસ દરમિયાન દસ્તાવેજોમાં કોઈ ખોટી નોંધ પડી હોય તો તે રદ કરી રિપોર્ટ કરવા આદેશ આપ્યો હતો. રાજકોટમાં સબ રજિસ્ટ્રાર કચેરીમાં ૧૯૫૦થી ૧૯૭૨ સુધીના ૧૭ દસ્તાવેજો સાથે ઇડીઓ કૌભાંડ ઊજાર થતાં જ સબ રજિસ્ટ્રાર કચેરીના અધિકારી અતુલ દેસાઈએ ફરિયાદ કરતા કચેરીના સુપરવાઇઝર હર્ષ સોની, કોમ્પ્યુટર ઓપરેટર જયદિપ યાવડા અને એડવોકેટ કિશન યાવડા સામે ગુનો દાખલ કરી પોલીસે તપાસ શરૂ કરી હતી. જિલ્લા કલેક્ટરે તેની તપાસ પ્રાંત અધિકારી યાંદની પરમારને સોંપી હતી.

રાજકોટના બોગસ દસ્તાવેજ કૌભાંડમાં ગામતળના નમુના નં. ૨ અને ૩માં પણ જો ખોટી નોંધ પડી છે કે કેમ? તેની પણ તપાસ કરવા અને જો ખોટી નોંધ પડી હોય તો તે રદ કરી રિપોર્ટ કરવા માટે કલેક્ટર પ્રભવ જોશી દ્વારા આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો. કલેક્ટરના આ આદેશના પગલે પ્રાંત-૧ અધિકારી યાંદની પરમાર સહિત મામલદારો અને મહેસૂલી અધિકારીઓ દ્વારા તપાસ શરૂ કરવામાં આવી છે. દસ્તાવેજ કૌભાંડ મામલે જ ઝોનની સબ રજિસ્ટ્રાર કચેરીમાં મહેસૂલી અધિકારીઓએ પડાવ નાંખી જૂના કિશન યાવડા સામે ગુનો દાખલ કરી પોલીસે તપાસ શરૂ કરી હતી. આ કૌભાંડના આંકડા મેળવવાનું પણ અધિકારીઓ દ્વારા શરૂ કરાયું હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

સોમનાથની ચિંતન શિબિરમાં સરકારે કરેલી જાહેરાતનો અમલ શરૂ

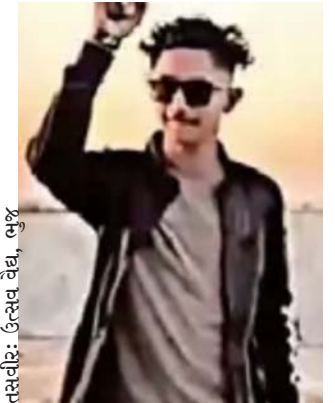
એઆઈ ટાસ્કફોર્સની રચના કરાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: તાજેતરમાં સોમનાથ ખાતે રાજ્ય સરકારની ચિંતન શિબિર યોજાઈ હતી. આ શિબિરમાં સરકાર દ્વારા કરવામાં આવેલી જાહેરાતનો મુખ્ય પ્રધાન ભૂપેન્દ્ર પટેલ દ્વારા અમલ શરૂ કરી દેવામાં આવ્યો છે. મુખ્ય પ્રધાને તે સમયે આર્ટીફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સનો અમલ કરવાની વાત કરી હતી. નાગરિકોને યોજનાઓ, સેવા-સુવિધાઓનો લાભ અસરકારક રીતે અને ટેકનોલોજીના મહત્તમ ઉપયોગ સાથે ઝડપથી મળી રહે તે માટે આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સનો વિનિયોગ એ હાલના સમયની માગ છે. ભૂપેન્દ્ર પટેલના માર્ગદર્શનમાં રાજ્ય સરકારે આ દિશામાં આગળ વધતા ગ્વિડ સિટીમાં આર્ટિફિશિયલ ઈન્ટેલિજન્સ સેન્ટર ઓફ એક્સલન્સની સ્થાપના માટે તાજેતરમાં માર્કેટીંગ સાથે કરાર કર્યાં હતાં. આ સેન્ટરમાં મશીન લર્નિંગ, કોગ્નિટિવ સર્વિસીસ અને બોટ સર્વિસ જેવી મુખ્ય ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે. આ ટેકનોલોજીઓ વિવિધ ક્ષેત્રોના

પાયલોટ પ્રોજેક્ટ્સ, સફળ પાયલોટ પ્રોજેક્ટ્સનું રોલઆઉટ અને વિવિધ તાલીમ કાર્યક્રમો યોજાશે. રાજ્ય સરકારની સોમનાથ ખાતે યોજાયેલી ચિંતન શિબિરમાં મુખ્ય પ્રધાને સુશાસ્ત્રની વ્યાપકતાથી સોશિયલ ચેલેન્જીસના ઉપાયો માટે એઆઈનો હોલીસ્ટિક એપ્રોચ સાથે વ્યૂહાત્મક ટેકનોલોજી તરીકે ઉપયોગ કરીને નિર્ણય પ્રક્રિયામાં ગતિ અને પારદર્શિતા લાવવા સાથે સેચ્યુરેશન એપ્રોચ પાર પાડવામાં એઆઈનો ઉપયોગ ઉપકારક બને તેવી આપેલી પ્રેરણાને પગલે હવે આ એઆઈ ટાસ્કફોર્સની રચના કરી છે. રાજ્ય સરકારના સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી વિભાગના અગ્રણિય આ ટાસ્કફોર્સના અધ્યક્ષ તરીકે તેમજ સભ્યસચિવ તરીકે આઈસીટી અને ઈ-ગવર્નન્સના નાયબ નિયામક સેવાઓ આપશે. પ્રારંભિક તબક્કે એક વર્ષના સમયગાળા માટે રચાયેલા આ ટાસ્કફોર્સની વાર્ષિક સમીક્ષા કરીને તેના સ્કોપ ઓફ વર્ક અને ફંડીંગની વધુ સમય માટે લંબાવવા સાથે યોગ્ય સુધારાઓ પણ કરાશે.

નક્લી રિવોલ્વર સાથે સોશિયલ મીડિયા પર રીલ પોસ્ટ કરવાનું પરસામેડીના યુવાનને ભારે પડ્યું

ભુજ: સોશિયલ મીડિયાની આભાસી દુનિયામાં ચોવીસે કલાક જીવી રહેલા આજના યુવાઓ ઇન્સ્ટાગ્રામ, ફેસબુક, યુટ્યુબ, સ્નેપચેટ જેવા પ્લેટફોર્મ્સ પર વટ પડાવવાના ચક્કરમાં ક્યારેક મોટી મુસીબતમાં ફસાઈ જવાના કિસ્સાઓ લગભગ દરરોજ બહાર આવી રહ્યા છે. ત્યારે પૂર્વ કચ્છના અંજાર તાલુકાના વરસામેડી ગામે સ્થિત સાંઇ આશિષ સોસાયટીમાં રહેતા યુવાનને ફેલ્મી અંજારમાં નક્લી બંદૂક સાથે પોસ્ટ કરેલી રીલ વાયરલ કરવી ભારે પડી હતી.

આ અંગે અંજાર વિસ્તારના પી.આર્. એ.આર.ગોહાલે હવે 'હું આવી રીલ્સ નહીં બનાવું તેમ જણાવી અન્ય યુવાનોને જણાવ્યું હતું કે, ગત ૧૪મી ડિસેમ્બરે રિવોલ્વર જેવું હથિયાર પણ આવી રીલ્સ ન બનાવવા જણાવ્યું હતું.

ગાંધીધામના ખારી રોહર ગામે એલસીબીએ દર્દીઓની સારવાર કરતા બે બોગસ તબીબો ઝડપ્યા

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) ભુજ: બે દાયકા અગાઉ કચ્છને તારાજ કરનારા ભૂકંપ બાદ આ જિલ્લામાં સતત વધી રહેલાં ઔદ્યોગિકીકરણ વચ્ચે ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં હંગામી ઝૂંપડપટ્ટીઓ અને લેબર કોલોનીઓમાં મોટી સંખ્યામાં પેટિયું રળવા આવેલા પરપ્રાંતીય લોકોની અજાનતા તથા સરકારી દવાખાનાઓમાં વર્તાઈ રહેલી તબીબોની ભારે અછતનો લાભ પાટવા ડિગ્રી વગરના બોગસ તબીબોનાં સંખ્યાબંધ હાટડા આરોગ્ય વિભાગના ઓબિયામણાના કારણે મોટી સંખ્યામાં ધમધમી રહ્યાં છે.

વીતેલા માત્ર એકાદ વર્ષમાં વગર ડિગ્રીએ દર્દીઓની ચાકરી કરતા ૪૦થી વધુ બોગસ તબીબો ઝડપાઈ ચુક્યા છે. ત્યારે ગાંધીધામના મોડવદર ખાતે એક દુકાનમાં દવાખાનું પોલીને લોકોની દવા કરતા બે બોગસ તબીબોને સ્પેશિયલ ઓપરેશન ઝુપે ઝડપી પાડ્યા હતા.

દવાઓ તથા તબીબી સાધનો જમ કર્યાં હતાં. તો, નજીકમાં પ્રોટેસ્ટ કરી રહેલા અન્ય એક ગંભીર અચિત્કુમાર બિચવાસને ૧૨ હજારની દવાઓ તથા તબીબી સાધનો સાથે જિલ્લા આરોગ્ય અધિકારી, તાલુકા હેલ્થ ઓફિસરની ટુકડીને સાથે રાખીને ઘરપકડ કરી હતી અને બંને આરોપીઓ વિરુદ્ધ ભારતીય ન્યાય સંહિતા ૨૦૨૩ની કલમ ૩૩૫ તથા મોરિસ પ્રોટેક્શન એક્ટની કલમ ૩૩૩ મુજબ ગુનો નોંધી ગાંધીધામ પોલીસ મથકને સોંપવામાં આવ્યા હતા. પૂર્વ કચ્છ ઉપરાંત મુંદરા, ખાવડા, અબડાસા સહિતનાં મથકોમાં પણ બોગસ તબીબોનાં હાટડા ધમધમી રહ્યાં હોવા છતાં અંગે અધિકારી કોઈ કાર્યવાહી કર્યાં છે. જો પૂર્વ કચ્છમાં પોલીસ સમયાંતરે બોગસ તબીબો સામે કાર્યવાહી કરતી હોય તો પશ્ચિમ કચ્છમાં કેમ પગલાં ભરવા નથી આવતા તેવો સવાલ ઊઠી રહ્યો છે.

ભાવનગર રેલવે ડિવિઝન ખાતે યોજાયેલી પેન્શન અદાલતમાં ૧૫૪ કેસોનું નિરાકરણ કરાયું

ભાવનગર: પશ્ચિમ રેલવેના ભાવનગર રેલવે ડિવિઝન ખાતે સોમવારે ડિવિઝનલ રેલવે મેનેજર રવીશ કુમારની અધ્યક્ષતામાં ૬૬ મી પેન્શન અદાલતનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. રેલવેના સેવાનિવૃત્ત કર્મચારીઓની પેન્શન સંબંધિત સમસ્યાઓ જેમ કે પેન્શન પેમેન્ટ ઓર્ડર, ફિક્સડ મેડિકલ એલાઉન્સ, યુગ પેન્શનરની વગેરે કેસોથી સંબંધિત પ્રોડિગેજ વર્કશોપના ૭ કેસો અને મંડળીય કચેરીના ૧૪૭ કેસ સહિત કુલ ૧૫૪

મહત્તમ બુમિકા ભજવી હતી, જેમાં પ્રથમથી કારણે તમામ કેસોનું ઝડપથી ઉકેલ આવ્યું હતું. મહત્તમ કેસોનો ઝડપી નિકાલ અને પેન્શન અદાલતની તળ સ્પર્શી રીલેવન્ટ કાર્યાલયોની ઓલ ઈન્ડિયા રેલવે પેન્શનર્સ એસોસિયેશન દ્વારા પ્રશંસા કરવામાં આવી હતી અને સંતોષ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો અને વહીવટી તંત્રનો આભાર વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.

જૂનાગઢમાં લોકોનાં બેન્ક એકાઉન્ટમાં નાણાં ટ્રાન્સફર કરાવી સાયબર ફોડ આચરતી ગેંગ ઝડપાઈ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) જૂનાગઢ: દેશમાં સાયબર ક્રાઈમના બનાવો સતત વધી રહ્યા છે. ઓનલાઈન ફોડ અને ડિજિટલ એસ્કેન્ડના બનાવોથી લોકો લૂંટાઈ રહ્યા છે. ત્યારે જૂનાગઢમાં લોકોને અલગ અલગ બહાનું બતાવી તેમનાં બેન્ક એકાઉન્ટો મેળવી તે બેન્ક એકાઉન્ટોમાં સાયબર ફોડમાં નાણાં ટ્રાન્સફર કરાવી આંકડા/હવાલા મારફતે દેશનાં અલગ અલગ રાજ્યોમાં મોકલી નાણાંની હસ્તે કરતી આંતરરાજ્ય સાયબર ક્રિમિનલોની ગેંગને પોલીસે ઝડપી પાડી હતી.

પ્રામ વિગતો દ્વારા આરોપીઓ દ્વારા અલગ અલગ મોડસ ઓપરેટિંગથી લોકોને અલગ અલગ બહાનું બતાવી તેમના બેન્ક એકાઉન્ટો વિગત મેળવી તેનો સાયબર ક્રાઈમના ગુન્હાને અંજામ આપતી એક ગેંગ જુનાગઢ રેન્જ વિસ્તારમાં સક્રીય થઈ હતી. જેની ખાનગી ખાતમી મળતાં પોલીસ દ્વારા આ બાબતે સતત વોચ રાખવામાં આવતી હતી. જે દરમિયાન એક અરજદાર તરફથી ઉપરોક્ત બાબતની અરજ મળતા તાત્કાલિક તેઓની ફરીયાદ નોંધી કુલ ૮ આરોપીઓને પકડી પાડી ધોરણસરની કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. જેમાં અલગ અલગ કુલ-૨૦૦ જેટલા બેંક એકાઉન્ટોની સંડોવણી પ્રાથમિક રીતે મુલી આવેલ અને હાલમાં કુલ-૮૨ બેંક એકાઉન્ટ આખા દેશમાં એનસીસીઆરથી પોર્ટલ પર કુલ-૧૫૨ ઓનલાઈન કમ્પલેન નોંધાઈ છે. જે પૈકી કુલ-૪૨ બેંક એકાઉન્ટોમાં ૫૦ કરોડ રૂપિયાનું સાયબર ફોડ કર્યું હોવાનું જાણવા મળ્યું હતું. બીજા બેંક એકાઉન્ટોની વિગત મેળવવાની કાર્યવાહી પોલીસ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી હતી.

માંડવીની રેસ્ટોરન્ટમાંથી ઝડપાયેલો રસોઈયો ૨૫ ગુનામાં વોન્ટેડ દિલ્હીનો ખૂંખાર લૂંટારો નીકળ્યો

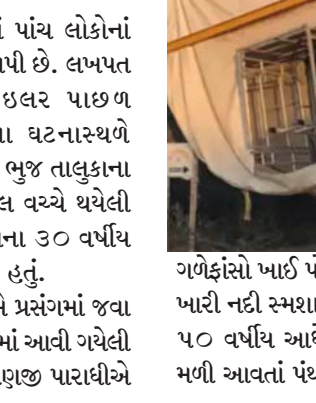
(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) ભુજ: કચ્છના માંડવીના કોડાય પુલ પાસેની જલારામ રેસ્ટોરન્ટમાં રસોઈયા તરીકે કામ કરતો ૩૨ વર્ષીય અનુજ ઊર્ફે અંતુ સુશીલકુમાર દિલ્હીનો ખૂંખાર વોન્ટેડ લૂંટારો નીકળતાં આસપાસના વેપારીઓ અને દુકાનદારોમાં પળભળાટ મચી ગયો હતો. દિલ્હીની કાઠમ બ્રાન્ચના તપાસકર્તાએ માહિતી આપતાં જણાવ્યું હતું કે, અનુજ પર પૂર્વ દિલ્હીના સીલમપુર, સોનિયા વિહાર, નારેલા આઉટ, જાફરાબાદ સહિતનાં વિવિધ પોલીસ મથકોમાં છેલ્લાં દસ વર્ષમાં આર્મ્ડ એક્ટ, લૂંટ, ચોરી, ચિલડરૂપ વગેરે જેવા ૨૫ ગુના નોંધાયેલા હોય છે. દિલ્હી પોલીસે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, આક ગંભીર ગુનામાં વોન્ટેડ જાહેર કરેલા અને વર્ષ ૨૦૨૨ થી ફરાર થઈ ગયેલા અનુજને પકડવા માટે છ મહિના અગાઉ દિલ્હી કાઠમ બ્રાન્ચે ખાસ ટીમ બનાવીને તપાસ શરૂ કરી હતી. આ

પદાર્થોનો બંધાણી બની તે લૂંટ અને ચોરીના રવાડે ચઢી ગયેલો. નિર્જન વિસ્તારો કે અંધારાવાળી જગ્યાએ તે રાહદારીઓને ટાંગેટ બનાવીને છરીની અણીએ લૂંટી લેતો. પોલીસની ઘોંસ વધતાં અંતુ દિલ્હીથી નાસીને રાજસ્થાન પહોંચ્યો હતો. અહીં એક હોટેલમાં રસોઈયા તરીકે નોકરી કરતો હતો. પોલીસ પોતાને શોધતી હોવાની માહિતી મળી જતાં તે ત્યાંથી ભાગીને કોડાય આવ્યો હતો. પોલીસ સ્વજનોના ફોન કોલને ટ્રેસ કરતી હોઈ અંતુને સ્વજનો સાથે ફોન પર વાત કરવાનું બંધ કરી દીધું હતું. કોઈ અગત્યનું કામ હોય તો ક્યારેક ૧૦૦ કિલોમીટર દૂરનો પ્રવાસ ખેડીને ફોન પર સંપર્ક કરતો. ઉલ્લેખનીય છે કે ભૂતકાળમાં પૂર્વ અને પશ્ચિમ કચ્છમાંથી લોરેન્સ બિસ્નોઈ ગેંગના સાગરીતો સહિતના આવા અનેક ખૂંખાર ગુનેગારો આશ્રય લેતાં ઝડપાયેલા છે.

લખપતના ઘડુલી નજીક ઊભેલા ટ્રેઈલરની પાછળ મોટરસાઈકલ ઘૂસી જતાં બે યુવકોનાં મોત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) ભુજ: કચ્છમાં ફરી વળેલા કાળચક્રમાં પાંચ લોકોનાં અકાળે મોત નીપજતાં પંથકમાં અરેરાટી વ્યાપી છે. લખપત તાલુકાના ઘડુલી નજીક ઊભેલા ટ્રેઈલર પાછળ મોટરસાઈકલ ઘૂસી જતાં બે યુવકોના ઘટનાસ્થળે કમકમાટીભર્યાં મોત નીપજ્યાં હતાં. જ્યારે ભુજ તાલુકાના મોખાણા નજીક ટ્રેઈલર અને મોટરસાઈકલ વચ્ચે થયેલી ટક્કરમાં મોડરનના રમેશ રવા ગાગલ નામના ૩૦ વર્ષીય યુવકનું ગંભીર ઈજાઓના પગલે મોત થયું હતું. બીજી તરફ મુંદરા તાલુકાના વડાલા ગામે પ્રસંગમાં જવા બાબતે પતિ સાથે થયેલા વિવાદ બાદ આવેશમાં આવી ગયેલી ૨૩ વર્ષની પત્ની એવી મનીષા ભાવેશ ભાણજી પારાભીએ

ગળફસો ખાઈ પોતાનો જીવ દઈ દીધો હતો. તેમ જ ભુજના પારી નદી સ્થાન માર્ગ પર મથરાતે મુળ નવસારી બાજુના ૫૦ વર્ષીય આદેશ હરેશ જયકિશન ટેલ મૂત અવસ્થામાં મળી આવતાં પંથકમાં ચક્રવર્ય મચી ઊઠી હતી.